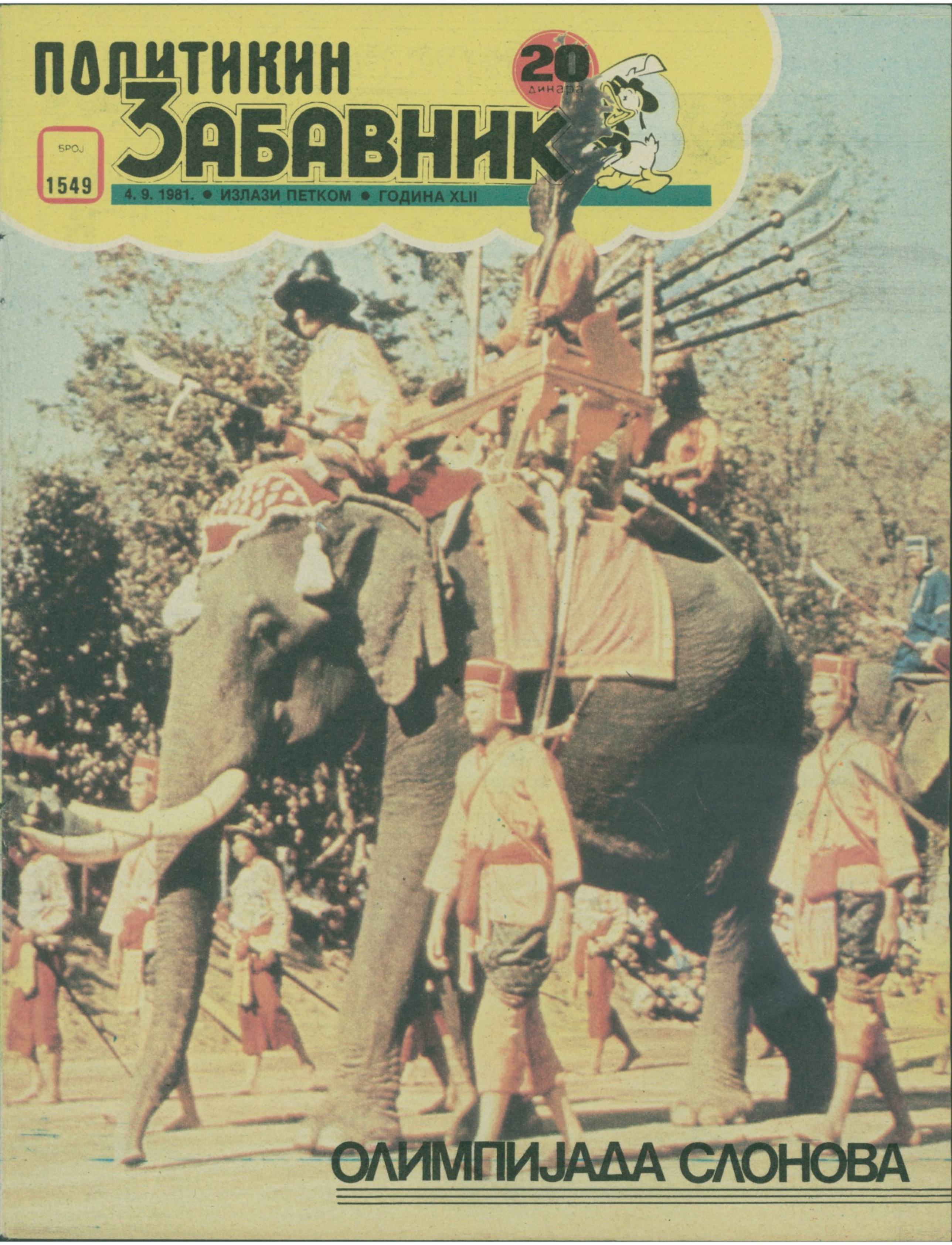
ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1549

20 динара

4. 9. 1981. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLII

ОЛИМПИЈАДА СЛОНОВА

Ripley

Веровали или не!

АНАДА РАЈОР

ИЗ ЛАХОРЕА У ПАКИСТАНУ БЕЗ ПРЕСТАНКА ЈЕ ПОНАВЉАО ЈЕДАНАЕСТ НЕРАЗУМЉИВИХ РЕЧИ УКУПНО МИЛИОН ПУТА И ЗА ТО МУ ЈЕ БИЛО ПОТРЕБНО ЧЕТРДЕСЕТ ДАНА И ЧЕТРДЕСЕТ НОЋИ.

У ПЛЕМЕНУ БАУЛЕ

У АФРИЦИ МЛАДИЋИ И ДЕВОЈКЕ НЕ МОГУ СЕ ВЕНЧАТИ АКО НЕВЕСТИНА МАЈКА У НОЋИ ПРЕ СВАДБЕ У СНУ НЕ ВИДИ КУЋУ БУДУЋИХ МЛАДЕНАЦА.

АБИСИНСКА КОЗА

УЖИВА У ЗРНЦИМА КАФЕ КОЈА НА ЊИХ ИМА ВЕОМА СТИМУЛАТИВНО ДЕЈСТВО ПА ЧЕСТО ДОЛАЗИ ДО ОКРШАЈА ИЛИ ДО РАЗДРАГАНЕ ИГРЕ.

ЛУДОЛИЈЕ

МЕЗИМИЦЕ ЈЕДНЕ РУСКЕ ПРИНЦЕЗЕ СВАКОДНЕВНО СУ ДОВОЖЕНЕ АУТОМОБИЛОМ ДА БИ СЕ НАПИЛЕ ЛЕКОВИТЕ ВОДЕ СА ЧЕСМЕ У ЕКС-Л-БЕНУ У ФРАНЦУСКОЈ, 1913 ГОДИНЕ.

ПАСТУ ЗА ОБУЋУ

ИЗМИСЛИЛИ СУ ШПАНСКИ КОЊАНИЦИ КОЈИ СУ ВОДИЛИ РАЧУНА ДА ИМ ЧИЗМЕ УВЕК БУДУ СЈАЈНЕ КАКО БИ СВИМА ДАЛИ ДО ЗНАЊА ДА ПРИПАДАЈУ ГОСПОДИ КОЈА ЈАШЕ И НЕ ПЕШАЧИ ПРАШЊАВИМ ДРУМОВИМА.

Ајфелова кула

САГРАЂЕНА ЈЕ НА ОСНОВУ 5000 СКИЦА ГУСТАВА АЈФЕЛА КОЈИ ЈЕ ПАО НА ПРИЈЕМНОМ ИСПИТУ НА МАШИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ. ПРИЛИКОМ ЗИДАЊА КУЛЕ НИЈЕДНА РУПА ЗА ЗАКИВКЕ НИЈЕ СЕ МОРАЛА ПОНОВО БУШИТИ.

1749/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у Панчеву се од 1871. до 1873. издавао часопис „Домаћи лекар“ који је био намењен неговању и чувању народног здравља.

● Дарвиновим стаклом назива се гомила стакластих предмета који су пронађени на острву Тасманији, а сматра се да потичу од стакластих метеорита.

● сремуш, дивљи лук или медвеђи лук (Allium ursinum), дивља је вишегодишња биљка висока око 30 центиметара која јако мирише на бели лук. У нашим крајевима је веома распрострањена и расте по влажним шумама и брдским и планинским крајевима. Сремуш је у народу добро познат и често се користи као зачин, за припремање салата, чорби и варива.

● у монголском граду Ердемету, у знак сећања на булдожер који је започео изградњу Комбината за прераду бакра и молибдена, највећег у Азији, подигнут је споменик. На месту на коме се данас пружа овај град до 1974. године била је ледина.

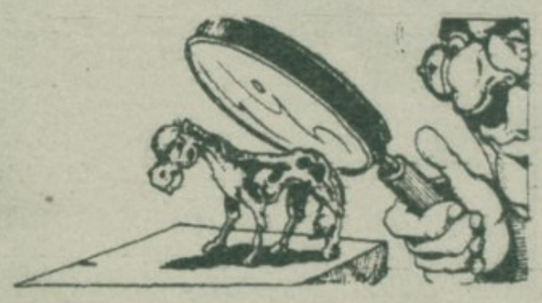
● према тврђењу домородаца који живе у конгоанској џунгли у тим крајевима често се може видети животиња сивкастомрке боје, дугачког врата и кратких ногу, двапут већа од слона. Када им је показан цртеж бронтосауруса, домороци су у њему одмах препознали ту огромну животињу, па је зато

група америчких научника одлучила да овога лета крене у потрагу за диносаурусима за које се верује да су изумрли још пре сто милиона година.

● орао са велике висине може да се устреми на плен брзином од 360 километара на час и да се опет, с пленом у кљуну, врати на висину на којој је летео, а да му се пулс при том нимало не убрза.

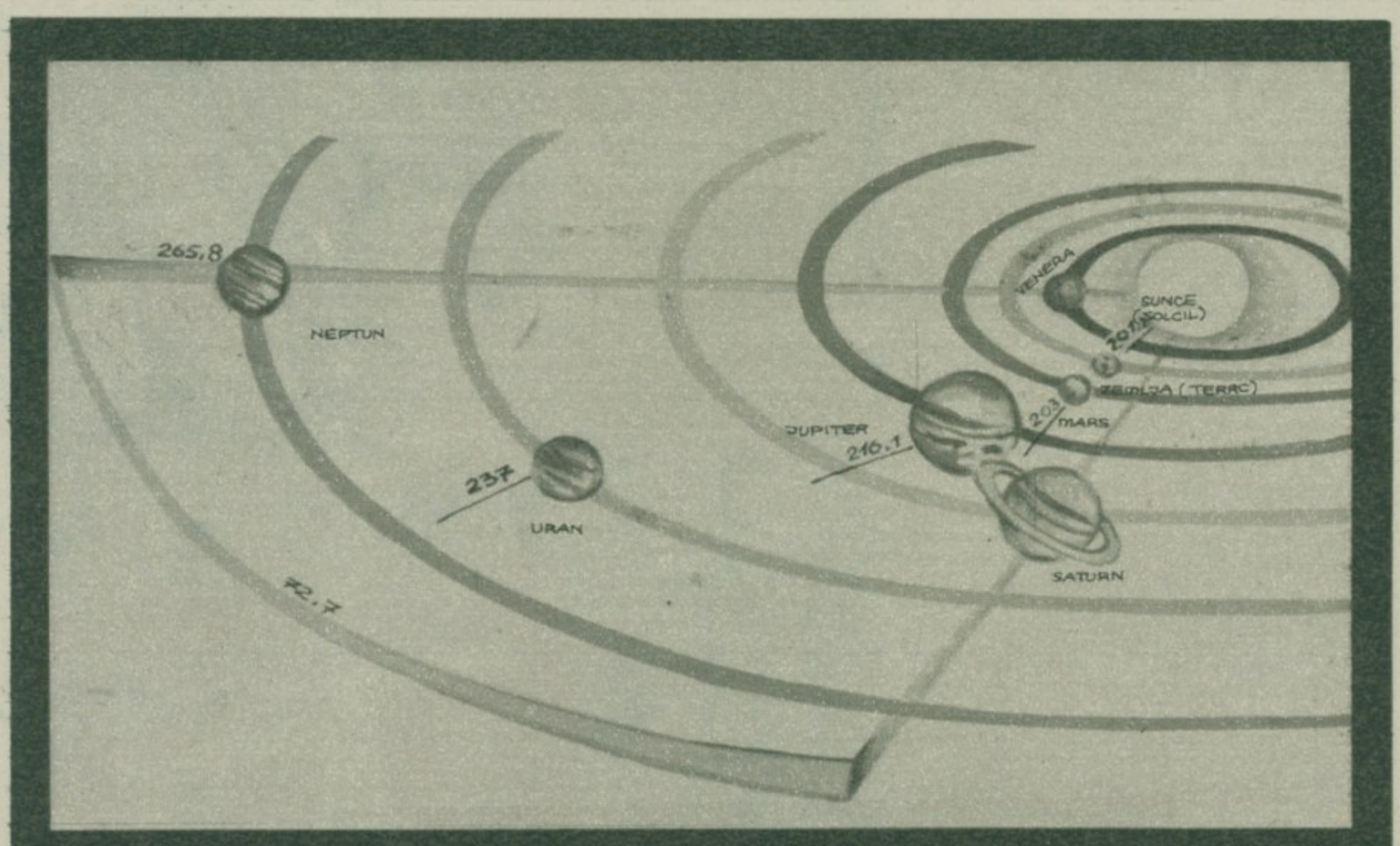

● најмањи коњи на свету су коњи расе „фалабеља“ који су добили име по својим одгајивачима. Овај коњ који је тежак од 18 до 36 килограма, а висок од 39 до 74 центиметра, добијен је укрштањем шетландског понија и малог енглеског чистокрвног коња.

● Гази Хусреф-бег увео је водовод у Сарајево још 1461. године. Беч је, на пример, добио водовод 378 година касније, а Лондон 148.

● саксофон је 1840. године изумео Белгијанац Антоан Жозеф Сакс. Године 1844. први пут је јавно приказан у Паризу где је Сакс имао радионицу за израду инструмената.

Ништа од смака света: магистар Зоран Кнежевић

Део небеског спектакла: илустратор је нацртао како ће бити поређано седам планета Сунчевог система.

БИЋЕ СКОРО ПРОПАСТ СВЕТА?

Астролози најављују смак света 1982! На Земљу ће се, кажу они, спустити „црно крило јахача Апокалипсе".

Зачудо, и неки научници су у сагласју са оваквим тврдњама: амерички геофизичари Џон Грибин и Стивн Плецмен, обојица сарадници НАСЕ, у књизи „Јупитеров ефекат" (објављена још 1974) наговештавају „параду планета". Свемирска гужва која ће тада настати изазваће страховите ерупције на Сунцу, којима ће се придружити утицај Јупитера, па ће се на нашој планети догађати разорни потреси, поплаве, плиме и осеке, прорадиће многи вулкани...

Древни звездочатац Нострадамус записао је у своје време: „Године хиљаду девет стотина деведесет девете, месеца седмога, спустиће се с неба велики ужас, из Ангумесеа ће ускрснути велики краљ и владаће пре и после Марса".

Савремени тумачи звезда, предвођени гласовитим Андреом Барболом, исправљају свог славног претходника: сва чуда збиће се 17 година раније, дакле 1982!

Италијанка Серена Фоља, такође астролог, подржава свог колегу: „Размотримо ли графички приказ што га је израдио Барбол, установићемо да је концентрација планета, слична оној која ће се догодити 1982, била и 1400. године. Можда је у питању чиста коинциденција, али те године епидемија куге захватила је цео свет и имала последице које ни до данас нису заборављене".

Грибин и Плецмен тврде да ће се децембра следеће године, крећући се својим орбитама, све планете наћи поређане „под конац" у правој линији, с исте стране Сунца. Земљин сфероидни облик претвориће се у елипсоидни, уз страховите циклоне, ерупције, појаву поларне светлости, поремећаје у јоносфери и прекид на радио-телевизијским везама.

Двојица Американаца, апокалиптичара, најављују седам врста последица: 1) повећање магнетске активности на Сунцу, које би изазвала ерупција гаса и Сунчеве пеге; 2) пертурбације у Земљиној јоносфери; 3) прекид радио-телевизијских комуникација; 4) поларна светлост необичног интензитета; 5) радикално мењање ветрова, праћено катастрофалним метеоролошким последицама; 6) значајна промена температуре и падавина и 7) знатно мењање Земљине ротације.

ПОРЕЂАНЕ ПОД КОНАЦ

Таква предсказања побудила су страх, понегде и панику. Сујеверни су у томе видели скору „пропаст света." Неки научници нису могли да се уздрже кад су чули ова пророчанства. Професор Каведона, астроном и предавач на планетаријуму у Милану, објашњава: „У питању је такозвани повратни положај планета, што може свако дете да израчуна. Гравитација је — то је познато— директно сразмерна маси и обрнуто сразмерна квадрату удаљености. Довољно је узети оловку и средњошколски уџбеник и убрзо ће свима бити јасно да планете у тој фамозној констелацији 1982. могу да утичу на Земљу мање него Сунце у нормалним приликама. Према томе, неће се догодити ама баш ништа!"

Са тврдњом професора Каведоне, који је гатање звездочатаца и назовинаучника назвао „смешним предвиђањима", слаже се и наш млади астроном, магистар Зоран Кнежевић, са Астрономске опсерваторије у Београду:

— Брзо се показало да и убрзо ће свима бити јасно да планете у тој фамозној констелацији 1982. могу да утичу на Земљу мање него Сунце у нормалним приликама. Према томе, неће се догодити ама баш ништа!"

Са тврдњом професора Каведоне, који је гатање звездочатаца и назовинаучника назвао „смешним предвиђањима", слаже се и наш млади астроном, магистар Зоран Кнежевић, са Астрономске опсерваторије у Београду:

— Брзо се показало да израчунавања поменутих Американаца нису тачна: „параде" неће бити а ефекти су занемарљиво мали. Тек 11. марта 1984. четири спољне планете (Јупитер, Сатурн, Нептун и Плутон), посматрано са Сунца, биће у некаквом замишљеном „строју". Унутрашње ће имати такав „сусрет" 10. марта 1982. И то је све.

Тачку по тачку научници су раскринкали наводе Грибона и Плецмена. Кад је о Сунцу реч, оно није чекало да се планете „поставе" већ се осуло пегама које су одраз унутрашњих збивања у нашој звезди.

УТИЦАЈ МАЛЕ ВЕНЕРЕ

Јоносфера има важну улогу у ширењу радио-таласа, али пре свега кратких, мање је битно за телевизијске.

Ветрови су плод деловања ваздушних маса које су подложне разним притисцима (циклони и депресије), међутим, не и најјаче, изазива губитак 0,112 милиграма на килограм масе воде. Исувише мало.

Две трећине плиме, дакле, настаје утицајем Месеца. Израчунато је да би „постројавање" планета изазвало 2.200 пута мањи плимски ефекат од Земљиног сателита.

Од свих планета (не рачунајући Месец) на Земљу, кад је о плими реч, највише утиче мала Венера која јој се приближава на својој путањи око Сунца сваких 19 месеци. Заједно са Јупитером она је Земљи најближа сваке 14. године. Ако би требало да се очекују некакве последице, онда би се оне јављале у тим периодима. До сада ништа није запажено.

Познато је и да се све планете приближе, али не „под конац", сваких 179 година. Такву повољну прилику САД су искористиле да пошаљу „Војацер 1" и „Војацер 2" ка периферији нашег планетарног система и даље. Осталом, у историјским записима нигде не пише да су се икакве катаклизме збивале у годинама када су се планете „окупљале".

У ЗЛАТНОМ ТРОУГЛУ

У односу на раван Земљине орбите — назване еклиптиком — орбите других планета имају одређен нагиб (за Уран је 0,8 степени, а за Плутон чак 17,1). Крећући се око Сунца, свака од њих пређе два пута кроз раван еклиптике, а астрономи ту тачку зову чвором орбите. Сврставање планета у један низ не подразумева само да су оне на правој линији (замишљеној) у односу на Сунце, него да су у датом тренутку у једном од чворова орбите.

Чворови се, наравно, померају али веома — споро. Циклус за Меркур је 30 хиљада, а за Уран 72 хиљаде година! Кад се сви ови подаци ставе у компјутер, добије се да се „парада планета" јавља у размацима од десет милијарди година (!). Како је Сунчев систем настао пре нешто више од 4,5 милијарде година, значи да се такав догађај ниједном није одиграо, па неће ни 1982.

Посматрачи неба и радозналци, наравно, неће бити ускраћени. Спољне планете, бар оне видљиве голим оком, крајем 1979. и почетком 1980. (Марс, Јупитер и Сатурн) биле су у такозваном „златном троуглу", дакле приближиле су се једна другој на својим путањама. Био је то изванредан небески призор.

Исти трио имаће „скуп" ове зиме, а затим ће им се придружити Меркур и Венера. Иако се не виде голим оком у близини ће бити Уран, Нептун и Плутон. Видећемо, дакле, све планете у истом делу неба.

Сви Сунчеви пратиоци, сазнали смо од магистра Кнежевића, биће у сектору неба као у каквом троуглу чији ће краци, посматрано са Земље, бити размакнути 95 степени. Мање планете биће нешто ближе.

Будите спокојни: никакви земљотреси, поплаве, вулкани и циклони неће нас изненадити. Све се догађа по досадашњем, „утврђеном" редоследу.

С. Стојильковић

ОЛИМПИЈАДА СЛОНОВА

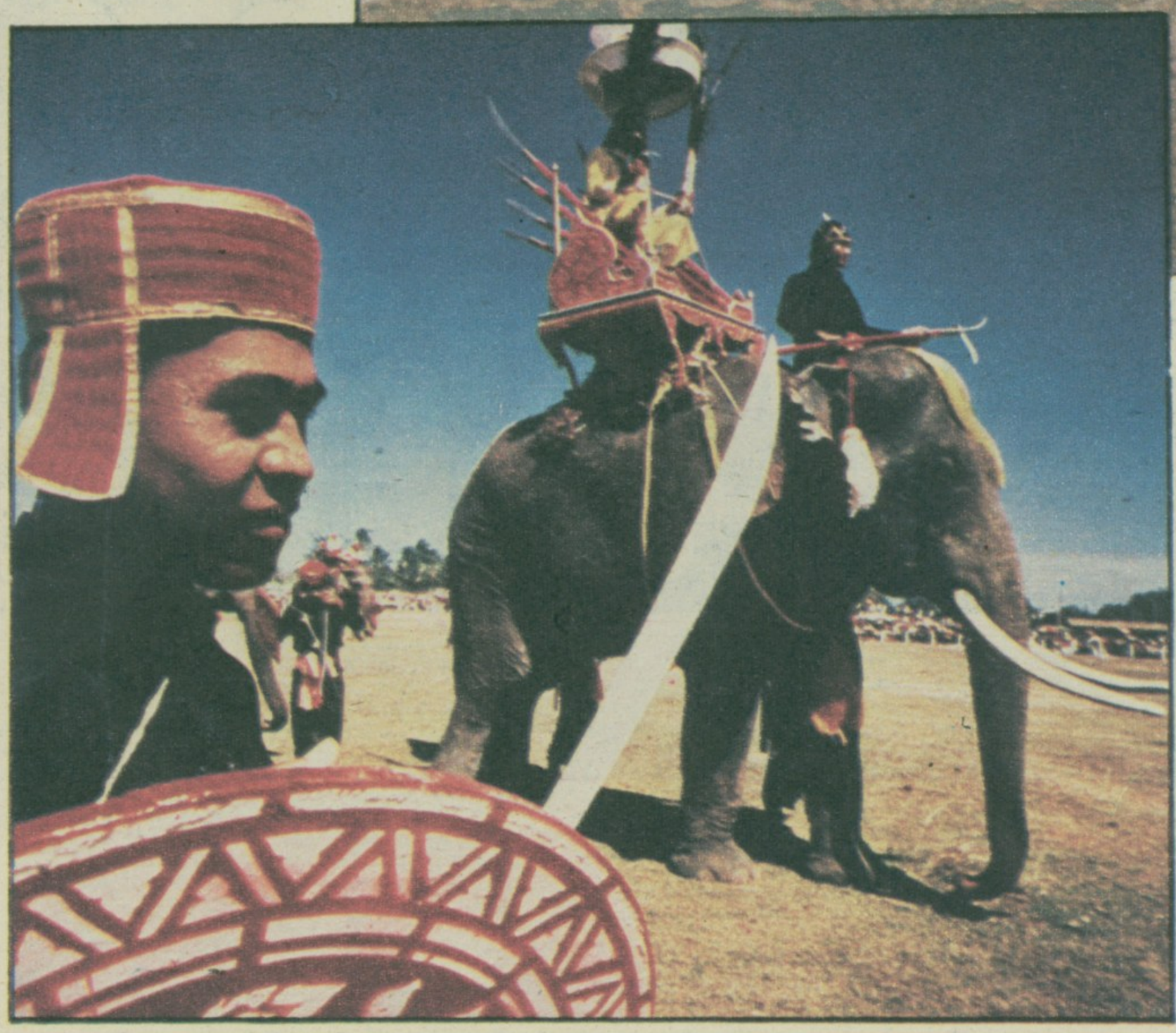
У СУРИНУ НА ТАЈЛАНДУ »ELEPHAS MAXIMUS« ЈЕ ГЛАВНИ ЈУНАК ВЕЛИКЕ ПРЕДСТАВЕ КОЈА СЕ ОДРЖАВА СВАКЕ ГОДИНЕ И УКЉУЧУЈЕ СВЕ, ОД РОДЕА ДО ФУДБАЛСКЕ УТАКМИЦЕ.

Сурин је градић удаљен 452 километра од Бангкока, у срцу древног Сијама. У овом крају слон је као нигде на свету вољена и цењена животиња коју и закон штити. Њега овде хватају не да би искористили скупоцене кљове већ да би га припитомили и научили да живи са човеком.

Сваке године у Сурину се понавља ритуална представа, прави правцати рандеву гдосија: фестивал или олимпијада највећих животиња на свету. Ове године најзапаженија од свих, миљеница публике била је Кум Аке, позамашна „дама“ од својих педесетак година, висока 2 метра и 70 центиметара и тешка пуних пет хиљада килограма. Према овој слоници искићеној скупоценом опремом снага стотину војника из оближње војне базе била је готово безначајна: у дисциплини „потезање конопца“ нису успели ни за центиметар да је помакну с места где је клекла и затегла уже дебело колико и човечија рука. Према судијској одлуци победа је била њена.

Уопште, на скупу ових тиганата појавили су се само прави шампиони. Осим потезима конопца џинови су се представили у још шест дисциплина.

1. Трка у којој су постизали брзину и до четрдесет километара на час и од које се тресао

Најзанимљивији тренутак представе у Сурину: слонови распоређени попут борних кола оживљавају ратни призор из старих времена.

У првом плану пешадинац из времена „Сукотаи“. На борбеном слону седи генерал са две ћубе од пауновог перја.

СЛОНОВА

читав стадион заједно са трибинама и публиком.

2. Штафета са препрекама у виду флаша, лубеница или неких пластичних предмета, при чему су слонови учесници показали сву своју спретност и интелигенцију.

3. Фудбалска утакмица: елефанти против групе младих Тајланђана на коњима, са лоптом пет пута већом од нормалне.

4. Бацање ласа: јашући на леђима слона тајландски каубоји покушавали су да ласом хватају животиње које беже преко ливаде.

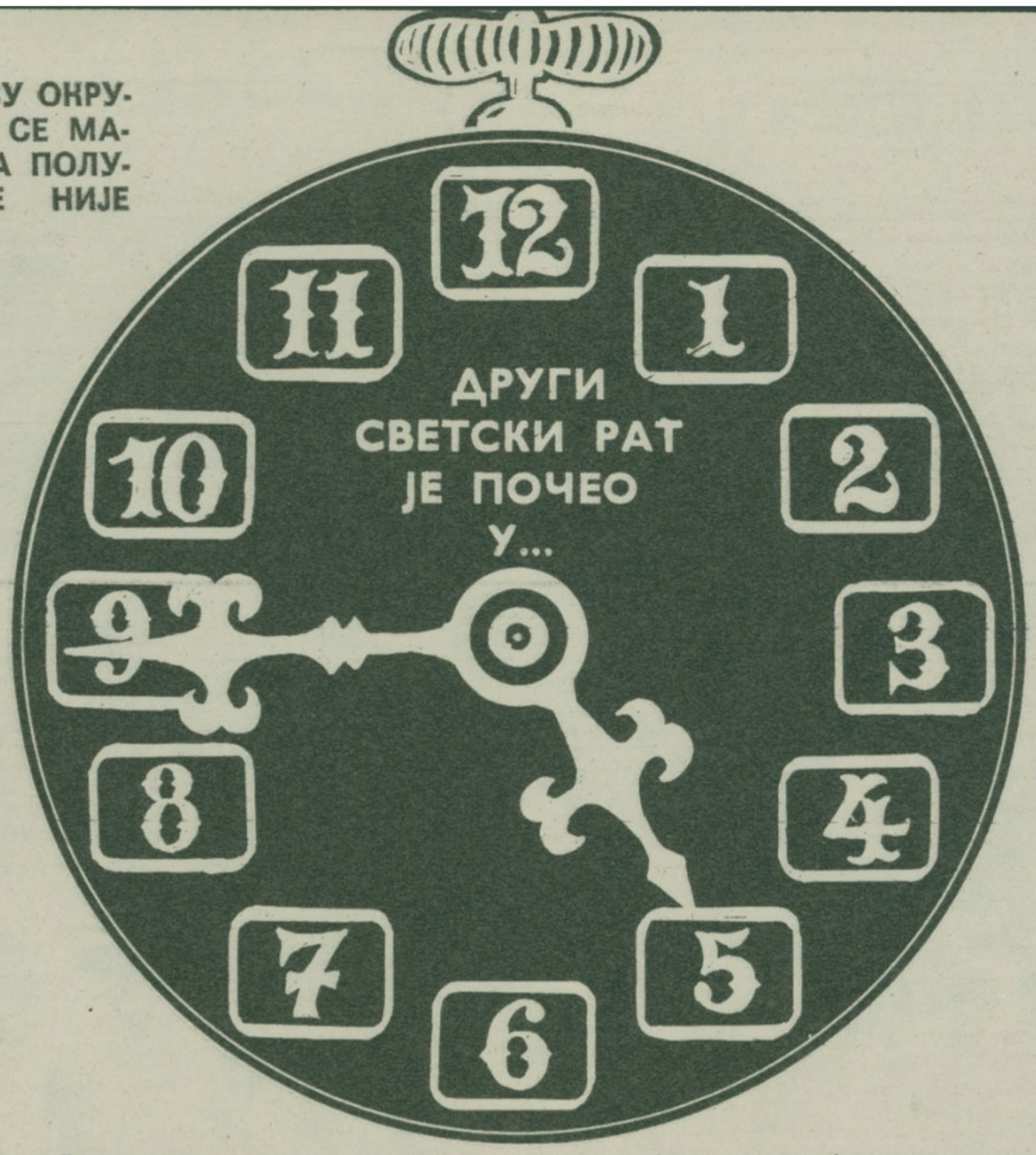
5. Парада слонова са оружаном опремом, најспектакуларнији и најсвечанији тренутак представе — оживљавање ратних призора од пре седам стотина година.

6. Приказивање дресерских вештина, радних и других способности слонова.

У последњој дисциплини директно је учествовала чак и публика што баш и није било безазлено и безопасно али је зато веома узбудљиво. Дванаесторица из публике легла су на траву удаљени по метар један од другога, формирајући тако „тепих" преко кога се „шета" пет слонова. Кораци су спори и одмерени док своја стопала полажу у празнине између испружених, храбрих и истовремено беспомоћних гледалаца. То је уједно и врхунац ове олимпијске слоновске представе.

Садашња представа у Сурину води порекло из времена кад су се у овом делу Индокинеског полуострва хватали и припитомљавали дивљи слонови мада, наравно, данас има за циљ да примами што више туриста у овај крај. Само једне године представу је видело преко осамдесет хиљада странаца. Приредби са које су ове фотографије присуствовало је 10 хиљада туриста и три хиљаде Тајланђана, а учествовало је 200 спортиста „тешке категорије".

На сваком слону седео је један чувар обучен у плаво, са неком врстом харпуна у руци којим је усмеравао слона... Чињеница је, међутим, да се на Тајланду слонови не користе само за забаву. Две стотине учесника на фестивалу у Сурину само су један, незнатан део укупног броја у земљи. Има их око четири хиљаде. Привреда земље у великој мери почива на дрвету а слонови се при сечи шума користе уместо трактора. Наравно, са све већим технолошким напретком њих све чешће замењује механизација. Али, у Сурину они ће још дуго остати главни јунаци, поштовани и вољени.

НЕМАЧКЕ ТРУПЕ ВЕЋ СУ ОКРУЖИЛЕ ВАРШАВУ, АЛИ СЕ МАЛОБРОЈНА ПОСАДА СА ПОЛУОСТРВА ВЕСТЕРПЛАТЕ НИЈЕ ПРЕДАВАЛА...

Хиљаду деветсто тридесет девете године нацистичка Немачка је већ озбиљно запретила читавој Европи. У прилог им је ишла и запањујућа неактивност западних савезника. Политичким уценама Хитлер је без борбе добио Аустрију и Чехословачку, сада је желео да се помоћу слободног града Данцига (Гдањска) где су свој утицај имали и Немци и Пољаци докопа и Пољске.

Наиме, Гдањск (немачки Данциг)проглашен је 1919. версајским мировним уговором за слободан град под заштитом Друштва народа и Пољске која је добила коридор између Немачке и Гдањска ради везе с Балтичким морем, а сам град је ушао у царинску унију са Пољском. Мада су Пољаци у то доба, на својој територији, изградили Гдињу, ново балтичко пристаниште, Гдањск је био главна пољска извозна и увозна лука.

У самој луци, на полуострву Вестерплате, дугом два километра а широком неколико стотина метара, налазила се пољска слободна зона у којој се поред многих магацина налазила и постаја са стотинак пољских војника.

„ШКОЛСКИ" БРОД

Већ јануара 1939. нацистичка Немачка затражила је од Пољске да јој уступи Гдањск и коридор, али је она то одбила. Међутим, Хитлер се није поколебао, његова ратна машинерија управо се спремала да изазове највећи ратни пожар у историји човечанства...

Двадесет петог августа 1939. године у Гдањску је одржана необична свечаност. На улазу у канал луке са мора се појавио огроман ратни брод са високим јарболима. У пратњи четири мања брода уплovио је немачки бојни брод „Шлезвиг Холштајн" који је, како су званично тврдили Немци, школски брод. У ствари, била је то тешка поморска јединица наоружана са четири топа калибра 180 милиметара и гранатама које су тежиле 330 килограма и десет топова калибра 150 мм. Оклоп је био дебео 170 до 300 милиметра.

Окупљена маса Немаца и музика гдањске страже која је свирала маршеве сачекали су брод чије је уплovљавање дочекано овацијама. Брод је уплovио у канал луке у 9.30 часова „и тако је почела посета", како ће јавити немачки листови који су излазили у Гдањску. Почела су салутирања и руковања. Били су присутни представници власти: комесар Лиге народа Буркхарт, председник гдањског сената Грајсер и пољски високи комесар у Гдањску. Командант бојног брода Клајкамп се, чинило се, осећао прилично непријатно када је требало да се рукује са пољским високим комесаром. За неколико дана у 4 и 45 треба да отвори ватру и почне рат који ће, предвиђали су сви у Немачкој, трајати само неколико дана.

КЛАЈКАМП ПОЧИЊЕ ПРИПРЕМЕ

Сутрадан кад су прошле прве свечаности, Клајкамп је посади и питомцима поморске академије којих је на броду било преко 500 одржао говор и, пошто им је уопштено описао политичку ситуацију, упозорио их је да морају стално да буду у пуној борбеној приправности. Издао је и строго наређење да морнари који изиђу на копно не смеју много да причају јер Пољаци у Гдањску имају добру обавештајну службу.

Затим је позвао официре у своју кабину. Команданта артиљерије на броду одмах је упитао:

— Какве податке имамо о објектима које ћемо гађати?

— Имамо тешкоћа — одговорио је официр. — Командант полиције дао нам је непотпуне информације. Не знамо каква су пољска утврђења на Вестерплате. Открили смо бетонске касарне и неке бункере, али терен их штити а поред тога полуострво је пошумљено.

— Видим да им дрвеће не недостаје — осмехнуо се Клајкамп. — Али, уверен сам да им неће недостајати ни наше гранате!

Неколико дана касније, у ноћи 31. августа, код високог гдањског службеника у Шлесенштрасе у Новој улици појавио се неочекиван гост. На вратима Валтера Шмита, техничког директора грађевинског предузећа Луке, у полумраку су блеснуле златне нараменице и ширити на рукавима. И његов зет је служио у немачкој ратној морнарици као официр, али посетилац није био његов зет и није дошао због породичних ствари.

Сели су у удобне фотеље и запалили цигарете „јуно" које су биле идеално округле и направљене од идеално лошег дувана. Ратне припреме Трећег Рајха нису годиле цигаретама и немачким стомацима. У Гдањску који се углавном снабдевао из Пољске питање хране није било тако трагично као у Хитлеровој Немачкој где је била у моди парола „топови уместо маслаца". За сада је Гдањск имао и једно и друго.

Официр је повео разговор који је био кратак и јасан.

— Имам част, господине директоре, да вам пренесем поздраве од команданта бојног брода „Шлезвиг Холштајн" Клајкампа и његову молбу да одмах дођете на палубу брода.

Шмит се лако наклони госту који је одмах отишао ...

Моторни чамац сиве боје љуљушкао се поред обале и ускоро је заплovио у дубину канала, према „Шлезвиг Холштајну". Када се директор кога је придржавао ађутант попео на брод, осетио је неку врсту нелагодности. Почињало је нешто што он није могао ни да замисли, што му је истовремено импоновало и будило страх.

— У име вође и немачког Рајха обраћам вам се као Немцу — чуо је глас команданта Клајкампа. — Саопштићу вам велику тајну нашег народа. За седам часова проговориће топови са мог брода. Довољно су снажни да на удаљености од петнаестак километара униште све што плови Балтиком. Овде ћемо пуцати на удаљености од неколико стотина метара. Али како ћемо гађати то зависи од вас. Молим вас, мој драги господине директоре, да ми на основу својих инспекција кажете шта знате о пољским утврђењима на Вестерплате.

Директор се тргао и широм отворио очи ...

МАЉЕВИ У КРПАМА

То се догађало у ноћи између 31. августа и 1. септембра када је пољски министар Бек, спреман на све могуће уступке, очекивао да буде примљен код Хитлера и да му што је могуће више изађе у сусрет у његовим уценивачким захтевима само да би спречили напад на Пољску.

За то време у пољској постаји на полуострву Вестерплате у сенци топова са немачког бојног брода живот се, рекло би се, одвијао нормално. Инструкције које је командант Вестерплате мајор Сухарски добио гласиле су да је у случају избијања ратног сукоба посада дужна да се брани 12 часова а онда ће им у помоћ притећи пољске јединице које су се налазиле код пољске луке Гдиње, удаљене десетак километара.

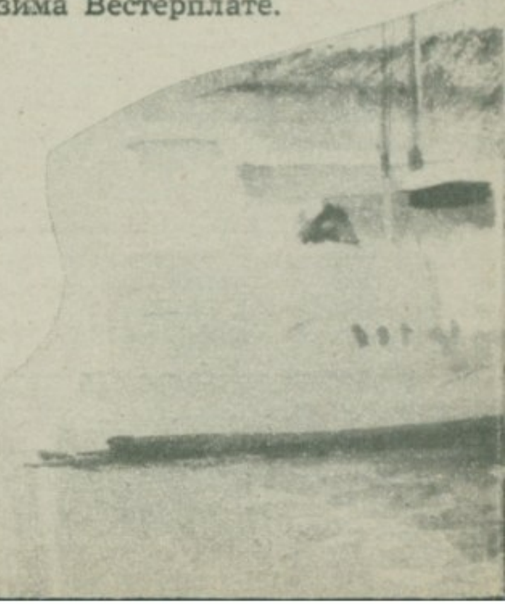
Редовно бројно стање посаде на Вестерплате било је 66 војника, 22 подофицира и двојица официра. Међутим, када су Немци оружјем запретили Пољској и када су у Гдањску нацисти почели да провоцирају, посада је повећавана на тај начин што су војници из Гдиње стизали на једном малом скутеру преобучени у цивилна одела да не би изазвали сумњу немачких шпијуна. Тако је бројно стање повећано на укупно 182 човека.

У годинама уочи другог светског рата у потаји — јер то није било предвиђено мировним уговором — Пољаци су углавном под заштитом ноћи изградили четири бетонска утврђења размера 7 x 7 метара и подигли нову касарну која је између спратова имала дебеле бетонске плоче тако да је истовремено могла да послужи као утврђење. У јулу и августу, опет ноћу, пошто су постају све зреме осматрали немачки обавештајци, изграђено је и неколико мањих утврђења од земље и дрвета и то је било све што је командант Сухарски могао да учини за своју одбрану.

Крајем августа Немци из Гдањска задали су неочекивани ударац малој постаји: пошто је пруга пролазила кроз тзв. њихову територију, запленили су једну пољску композицију у којој се налазила попуна наоружања и лекови и материјал за санитетски центар.

Када је мајор Сухарски, захваљујући добрим обавештајцима, сазнао да је у потпалубљу „Шлезвиг Холштајна" смештен и цео јуришни батаљон поморске пешадије који се није ни појавио приликом свечаног дочека него је остао прикривен, појачавао је мере будности.

Посаде утврђења биле су на својим положајим непрекидно између сумрака и свитања, опрезни да се не одају пред противником а нарочито да избегну осматрања гдањске полиције која је имала своје стражаре непосредно на прилазима Вестерплате.

Ноћу су се чули неки пригушени звуци, посада Вестерплате појачавала је земљана утврђења, копала ровове, секла дрвеће потребно за њих. Наравно, уз максималне мере опрезности. Чак су и мањеви били увијени у крпе а тестерисање тако тихо и споро да се отезало унедоглед. Немачки авиони веома често су прелетали преко Вестерплате и снимали, па су Пољаци чинили све да се из ваздуха не види да се на полуострву ужурбано ради.

Последњи дани августа 1939. године били су веома лепи. За разлику од облака политичке олује који су се надвили над Европом — Велика Британија и Француска коначно су запретили Хитлеру да ће у случају напада Немачке на Пољску и они ући у рат — овде је небо било плаво без облака. Пучина је била мирна али је зато у Гдањску врило као у котлу.

ОЛУЈА ЈЕ КРЕНУЛА

Било је 4 часа и 17 минута изјутра 1. септембра када се испред зида којим је Вестерплате био одвојен од града зачуо пуцањ. Није било јасно да ли се огласила пушка или пиштољ. Ко је пуцао? Истурени стражари су телефоном обавестили мајора Сухарског, а овај је одмах наредио да патроле обиђу зид и јаве му о чему се ради. Међутим, нико није могао тачно да одговори одакле се зачуо пуцањ. Мајор је погледао у сат. Ускоро ће 4 и 45 ...

Насупрот Вестерплате, као фантом, стајао је у лучком каналу укотвљен бојни брод „Шлезвиг Холштајн". Одједном су се машине уз шкрипу покренуле, котве полетеле увис. Брод је кренуо. Куполе топова покретане електромоторима окренуле су се према свом циљу. Уместо у карактеристичном положају нагоре, цеви топова биле су у потпуно водоравном положају. Нишанџије нису морале да их подижу тражећи циљ који плови по отвореном мору на удаљености 15-20 километара. Сада се противник налазио удаљен једва неколико стотина метара. Било је само потребно да бојни брод окрене што већи број топова према противнику и нађе положај из кога приликом гађања не би оштетио зграде у новој луци које су поданици Трећег Рајха за сваки случај евакуисали.

Људи који су у свечаним униформама стајали на командном мосту одједном су зачули кукурикање петла. Допирало је однекуд из јутарње измаглице најављујући рађање новог дана. Првог дана рата. И онда је почело ...

ИМА ЛИ ЖИВИХ?

Бојни брод са високим витким јарболима као да је потонуо у барутни дим пресецан експлозијама. Велике куполе са топовима од 280 мм бљувале су смртоносне гранате сваких 40 секунди а топови од 150 мм још брже, сваких двадесет. Све гранате летеле су у истом правцу. На Вестерплате. Бојном броду истовремено се придружила и немачка обалска артиљерија. Ту је и разарач „Фон дер Гребен", па две торпиљерке ... Морнари су пут машина у топовске цеви убацивали гранате и велике беле вреће са барутом.

Ретко се када тако великим бродовима указује прилика да пуцају под такозваним углом нула. Као да се мали простор Вестерплате пред њима распадао и претварао у прах и пепео. Горела је шума, ваздухом летеле крошње дрвећа. Неки Немац је славодобитно запитао:

— Има ли тамо још живих?

Одговор је стигао за неколико тренутака. Са полуострва се огласила паљба из једног јединог топа калибра 75 мм и четири бацача. Њима су се придружили пуцњи митраљеза и пушака.

Пољска посада је прихватила изазов.

Други светски рат, највећи рат у историји човечанства, почео је.

Уместо дванаест часова херојска посада Вестерплате се бранила пуних седам дана. Немачке армије су продрле дубоко у Пољску, стигли надомак Варшаве, а малена посада храбрих бораца пуних седам дана је одолевала много надмоћнијем непријатељу иако није могла да јој буде дотурена никаква помоћ.

Тек седмог септембра 1939. године храбра посада предвођена својим командантом мајором Сухарским капитулирала је и пала у заробљеништво. Данас је полуострво Вестерплате са огромним спомеником захвалности браниоцима, са разрушеним касарнама и утврђењима велики музеј једне још веће храбрости.

Р. Ј.

ДАВИД ПРОТИВ ГОЛИЈАТА

У борбама за Вестерплате снаге противника су изгледале овако:

Пољаци:

Стражарска чета Војног транзитног магацина Вестерплате	182 човека, 1 топ 75 мм, два противоклопна топа 37 мм, 4 бацача, 43 митраљеза и 160 пушака.

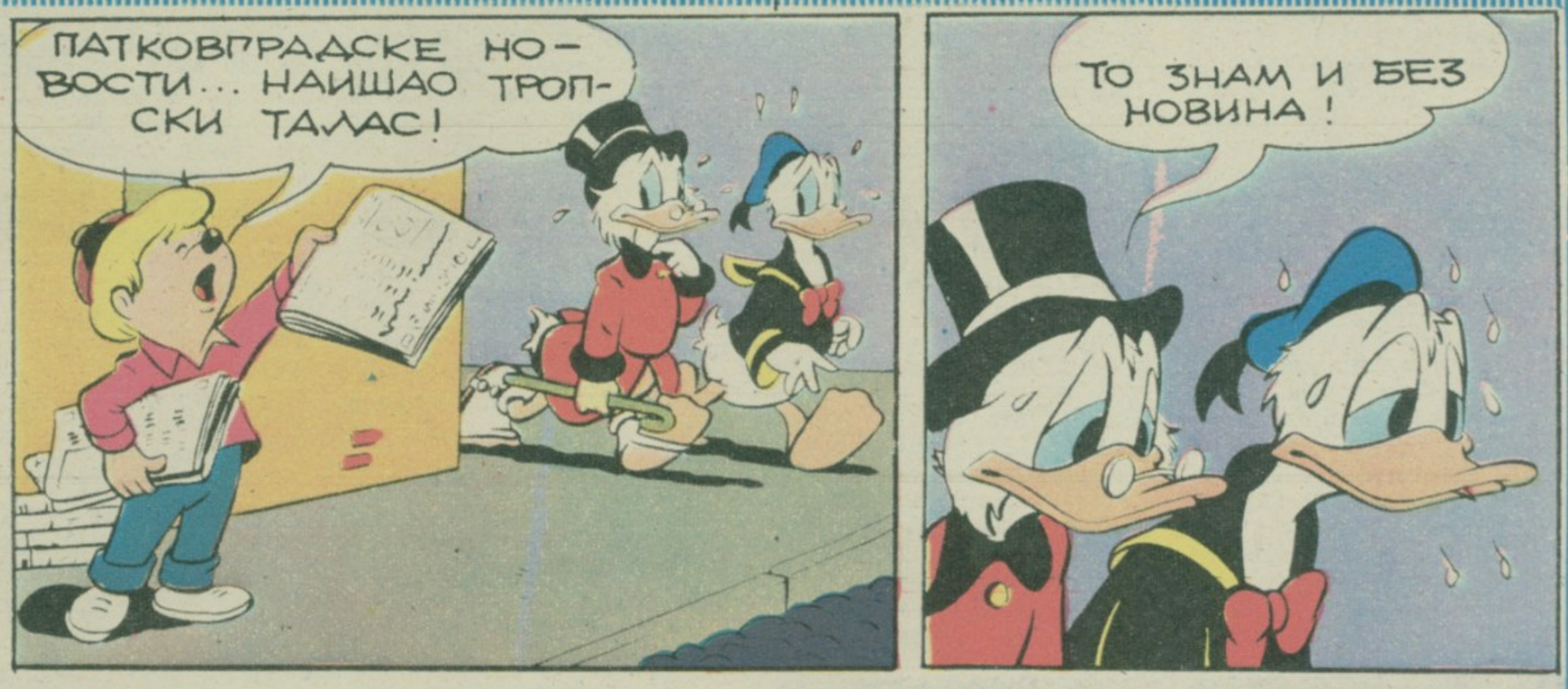
Немци:

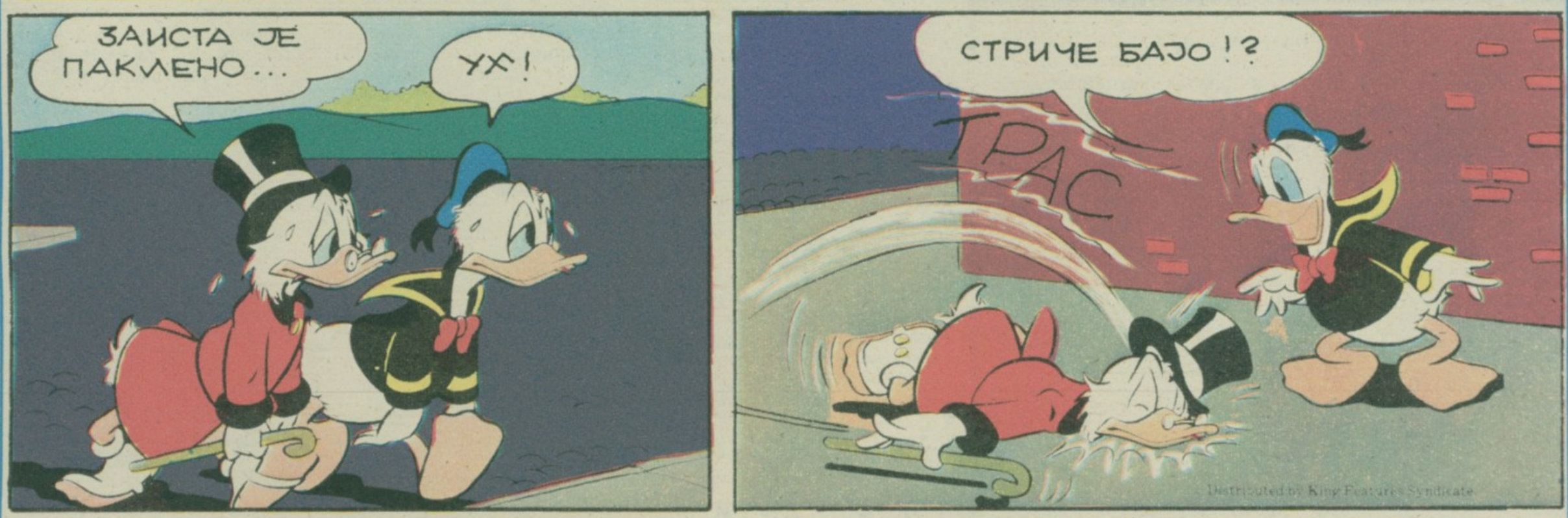
Морнарички пешадијски батаљон	250 људи
Батаљон Данцишких есесоваца	750 људи
Батаљон инжењеријске школе Рослау	779 људи
Полицијске снаге	400 људи
Инжењеријски батаљон	200 људи
	Укупно 68 митраљеза, 17 лаких топова, 5 пешадијских топова, лаки бацачи, бацачи пламена и око 2500 војника.
4 хаубичке батерије	8 топова и 30 војника
2 батерије тешких бацача	210 мм 4 бацача и 100 војника
2 пољске батерије	8 топова и 200 војника.
Посада „Шлезвог Холштајна"	780 морнара
	4 топа 280 мм
	10 топова 150 мм
	4 топа 88 мм
Разарач „Фон дер Гребен"	100 морнара
	1 топ 105 мм
Торпиљерка „Т 196"	100 морнара
	2 топа 105 мм
Торпиљерка „М 5"	100 морнара
	2 топа 105 мм
	1 топ 37 мм
Укупно	1100 морнара и 23 топа

Поред тога у борбама је учествовао и већи број немачких бомбардера али њихов тачан број није утврђен.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЧОВЕК КОГА НЕЋУ ЗАБОРАВИТИ

БОРА ЈЕ ПРОГОВОРИО

Изнад земунице чули смо лавеж вучјака и оштре гласове немачких војника а онда један дечји: — Чико, ја знам где је база. 'Оди да ти покажем! Нас четворица смо се следили.

У јесен четрдесет друге, састанку Месног народноослободилачког одбора у Огару присуствовали смо Петар Миловановић Шандор и ја. У то време Огар је био захваћен ослободилачким покретом. Четрдесет друге ту је изведена прва партизанска акција у овом делу Румског среза. Десетина Радомира Симића Бате, уз сарадњу Месног одбора, разоружала је „биргемајстера" и полицију, неколико лугара и три жандарма који су се те ноћи затекли у селу. Узели су десетак пушака, три пиштоља, неколико бомби и спалили општинску архиву. Успех акције је покренуо село. Убрзо је цео Огар био у устанку.

Радили смо с одбором све до поноћи. Члан Месног одбора Цвеја Штетин, који је истовремено био и члан Среског одбора, одвео нас је на конак у суседну кућу. Свитало је, кад је у собу утрчао домаћин.

— Другови, дижите се! Фашисти! Стража јавља да долазе од Товарника. Устајте, морамо се негде склонити!

СЕПИКА

Како смо лежали обучени, на брзину смо се обули, зграбили оружје и потрчали за домаћином.

— Куда ћемо?

— На ледине, па у шуму.

На излазу из баште пресрео нас је сељак.

— Натраг, другови, фашисти су опколили село. Враћајте се, склонићемо се у моју базу. Пожурите.

Нерадо смо се склањали у базу, али сад није било другог излаза.

— Друже, где је база? — упитао сам. — Зна ли још ко за њу?

— Само ја и моја породица. Ми смо је копали. Ући ћу с вама и ја, моја ће Анђа затворити базу. Не бојте се, другови. Само пожурите, пуцају!

Склониште се налазило у башти, а улаз из дворишта. Било је маскирано засејаном детелином, а врата покривена ђубривом. Добро замишљено и добро изведено.

— Улазите! — командовао је домаћин. — Брже, ево их!

Први се увукао Шандор, за њим ја, па чика Стева. Последњи — домаћин. Домаћица је чекала да затвори склониште и прекрије врата ђубретом.

— Анђо — обрати јој се муж. — Шта је са Сепиком?

— Улази, не брини. У бази је.

— Ко ти је Сепика? — упитао сам.

— Назиме, брав. Швабе су већ два однела. Овог трећег, кад год наиђу фашисти стрпамо у базу.

— Брава у базу, како?

— Ископали смо кос улаз, а у базу набацали кукуруза. Отворимо склониште, дотерамо га пред улаз и брав се увуче.

— Свашта, ово још нисам чуо.

Нисмо ни слутили да ће нам брав Сепика данас спасти живот.

ОДШРАФИ БОМБУ!

Немци који су запосели ледине испод баште изгледа да су нас видели кад смо покушали да се извучемо из села. Убрзо је почела потрага.

Чули смо их кад су ушли у двориште. Испалили су неколико рафала из аутомата, галамили. У бази се вика слабо чула, али смо схватили да их је доста. Чули су се и пси, бесно су лајали. Зна се — почело је испитивање. Чули се женски јауци, плач деце. Седели смо, ћутали и чекали. Хоће ли нас пронаћи?

Изненада нешто затабана изнад базе. Да, Немци ударају ногама о земљу, ослушкују звук, проверавају — има ли под земљом шупљина. Да ли ће нагазити на отвор склоништа?

Дрхтао сам и осетио да се и Шандор тресе. Шапнуо сам:

— Одшрафи бомбу.

Одједном, у близини склоништа зачуше се гласови, као да препознајем и дечији глас. Тихо сам упитао домаћина:

— Зна ли твој дечак за базу?

— Зна.

— Готово је, с нама је готово. Бора неће издржати.

Али, гласови се удаљише, а нешто касније заскича и брав. Вика и смех војника.

МИНУТИ КАО ВЕЧНОСТ

Немци и усташе су по подне напустили село и тек тада се Анђа усудила да отвори базу. Испричала је шта се све збило док смо ми ћутали у склоништу.

Војска је упала у двориште и почело је уобичајено саслушавање — где су партизани које су видели у башти. Где је домаћин? Нису изашли на улицу — значи — ту су негде. Где су се сакрили?

Претражили су целу кућу — све собе и таван, шталу, котобању и свињце. Нема их. Значи — склонили су се негде у базу, у овом дворишту или код суседа.

Шамарали су домаћицу и њену кћерку, тукли дечака Бору, жене и децу из суседства. Претили су логором и смрћу.

— Има база! Знамо да има! Где је? Говорите! Наћи ћемо базу, а вас ћемо, српске свиње, побити! Говорите где сте сакрили партизане?

Три војника се одвојише и са псима упутише огради. Чепркали по ђубришту недалеко од места где се налазио улаз у склониште.

Анђа претрну. Ено, само што нису напипали улаз. И...

Мали Бора се отрже из мајчине руке, потрча према ђубришту.

— Чико, ја знам где је база! Оди да ти је покажем!

Ухвати војника за руку, поведе га. За њима кренуше и остали.

— Где је? Покажи! Где је база?

Одвео их је у обор, одгрнуо вилама сламу:

— Ту су врата, отвори!

Војник, који је изгледа био домаћи Немац, напипа врата, отвори их и нагло скочи у страну. Узе пушку на готовс, повика:

— Излазите! Ако не послушате, бацићу бомбу!

Нико се не одазва. Минути као вечност.

— Шта је, бандити? Чекате бомбу?

Из базе загрокта брав. Изгледа да се обрадовао светлу и људском гласу.

— Шта је у бази? — обрати се војник дечаку. — То нису партизани, то је свиња!

— Да, брав! Дебео, сто кила!

Шваба се насмеја, позва остале да виде шта је уловио.

Заклали су брава, ошурили и стрпали у камион. По подне су напустили село.

Јефта Јеремић

15

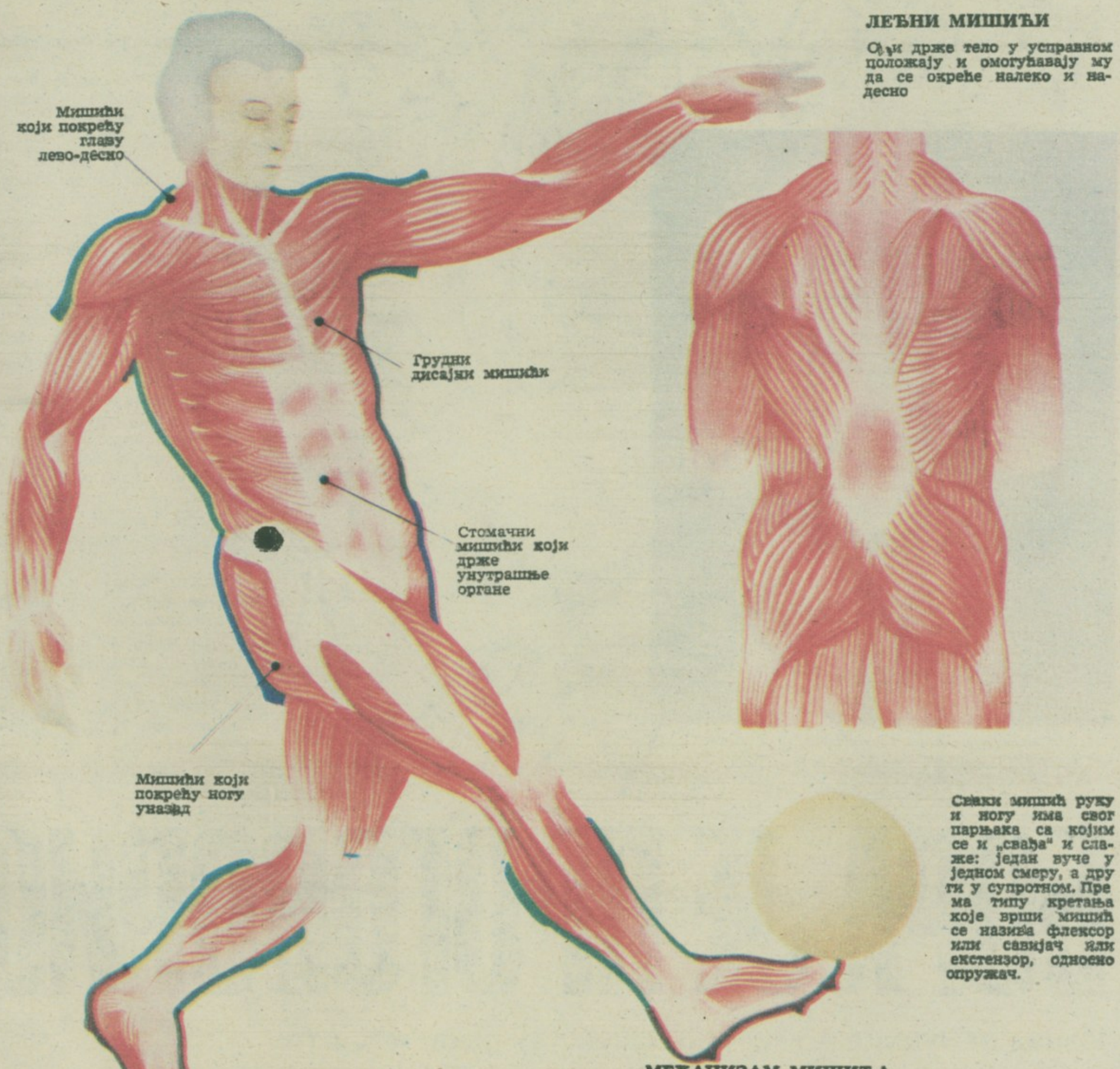
МИШИЋА ЗА ОСМЕХ

НЕКИ СЕ НЕПРЕКИДНО СВАЋАЈУ, А НЕКИ СУ ВРЕДНИ И ДОК МИ СПАВАМО. СВИ ПОПРЕЧНОПРУГАСТИ ЗАВИСЕ ОД НАШЕ ВОЉЕ ОСИМ СРЧАНОГ КОЈИ ДОК РАДИ РАДИ, ЖЕЛЕЛИ МИ ТО ИЛИ НЕ

Мишићни систем убедљиво води испред свих телесних ткива — човек има више од пет стотина мишића и на њих отпада око две петине тежине тела. Мишићи су стално у послу: они покрећу наше руке и ноге, пумпају крв, убацују храну у органе за варење, отварају нам очи. Али, мада дефинисани као органи кретања, од њих не зависе само покрети већ и седење, стајање, па чак и лежање. Мишић мирне душе може да се упореди са машином која хемијску енергију, то јест гориво из хране, претвара у кинетичку енергију, односно у механички рад. Мишић обавља рад тако што се **напиње** да би савладао величину терета, а потом **скраћује** да би померио терет на одређеном путу. При том је основна разлика између мускулатуре и машине та што машина не може да се умори, а мишићи могу.

Према особинама мишићи се деле на **попречнопругасте** и **глатке**. Попречнопругасти стварно имају пруге, али се од глатких разликују и по томе што се њихова контракција одвија под утицајем наше воље, па се зову и **вољни**. Међу њима је једини изузетак мишић срца чији рад заиста не зависи од наших намера. Нашу вољу мишићима преко моторних нервних влакана преноси кора великог мозга. Глатки мишићи примају импулсе од неуровегетативног система који не води нимало рачуна о нашим жељама, па се називају и **невољни**. Вољни су сви мишићи главе, врата, трупа, удова. Невољни и при том глатки су мишићи унутрашњих органа и зидова крвних судова.

Главне особине мишића су **контрактилност** — способност скупљања или грчења — и **еластичност** која омогућава да се мишић, по обављеном савијању, врати у првобитан положај. Иначе, мишићи се увек налазе под одређеном напетошћу, која се назива **мишићни тонус**, чак и када нема никаквих надражаја.

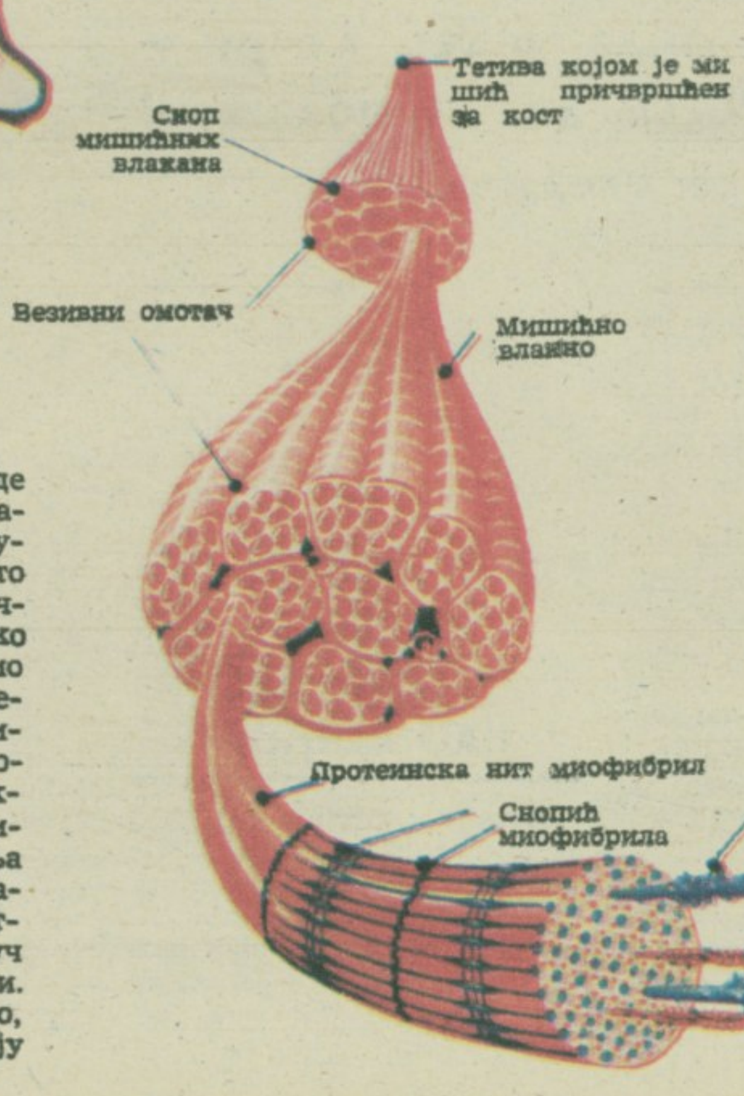
ЛЕЂНИ МИШИЋИ

Они држе тело у усправном положају и омогућавају му да се окреће налеко и надесно

Сваки мишић руку и ногу има свог парњака са којим се и „свађа" и слаже: један вуче у једном смеру, а други у супротном. Према типу кретања које врши мишић се назива флексор или савијач или екстензор, односно опружач.

ТИМСКИ РАД

Мишићи никада не делују појединачно, сваки за себе, већ искључиво као целина, а то им омогућују заједнички живци. Ма колико једноставан покрет био у питању, у њему учествује већи број мишића. Што је покрет сложенији, у рад се укључује већи број мишића. Код шутирања лопте, на пример, раде потколенични, натколенични, рамени, ручни и вратни мишићи. Чак и када стојимо, равнотежу нам чувају многобројни мишићи.

МЕХАНИЗАМ МИШИЋА

Дијаграм с леве стране приказује попречни пресек вољног мишића. Сваки мишић, сваки сноп мишићних влакана и свако појединачно влакно обавијени су везивним ткивом. Свака мишићна нит састоји се, у даљој подели, од финих дугих миофибрила који се под микроскопом виде као попречни снопићи, па су по њима вољни мишићи названи попречнопругасти. Када мишић добије нервни импулс, танане миофибрилне нити се међусобно приближавају и скуп њихових контракција чини да се читав мишић контрахује (грчи, скупља). Кад се нити углаве једне у друге, одиграва се сложена хемијска реакција која их повезује. Чим се хемијска реакција прекине, мишић се опушта и долази до такозване релаксације. Дијаграм на десној страни на једноставан начин илуструје тај процес.

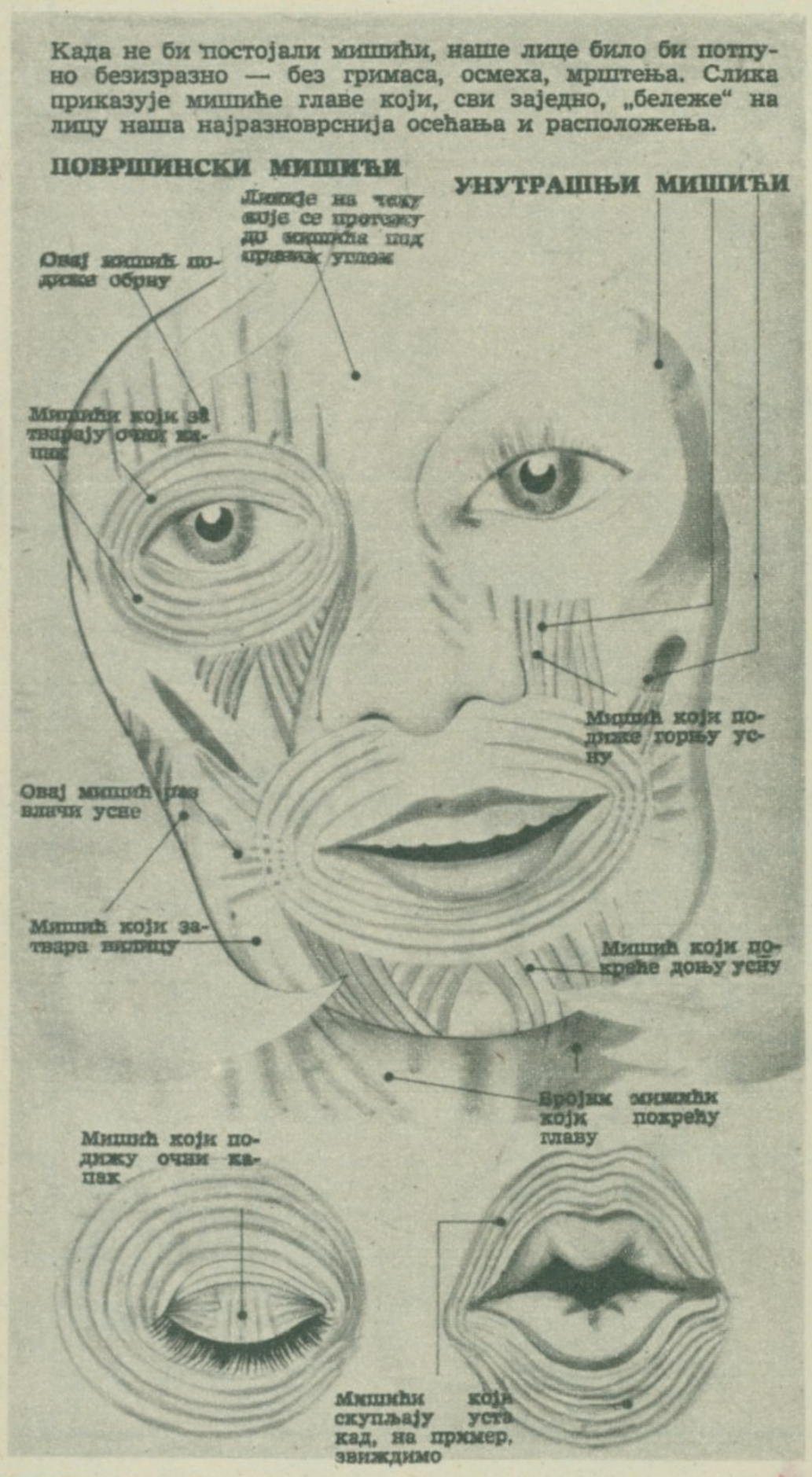
КАКО МИШИЋИ РАСТУ

Мишић се развија захваљујући расту сваког појединачног мишићног влакна. Новорођено дете има сва мишићна влакна на броју. Временом, као последица свакодневног „тренинга", стварају се прави мишићи јер влакна расту у дужину и ширину. Супротно томе потпуна неактивност или непрекидно лежање довели би до смањења мишићне запремине.

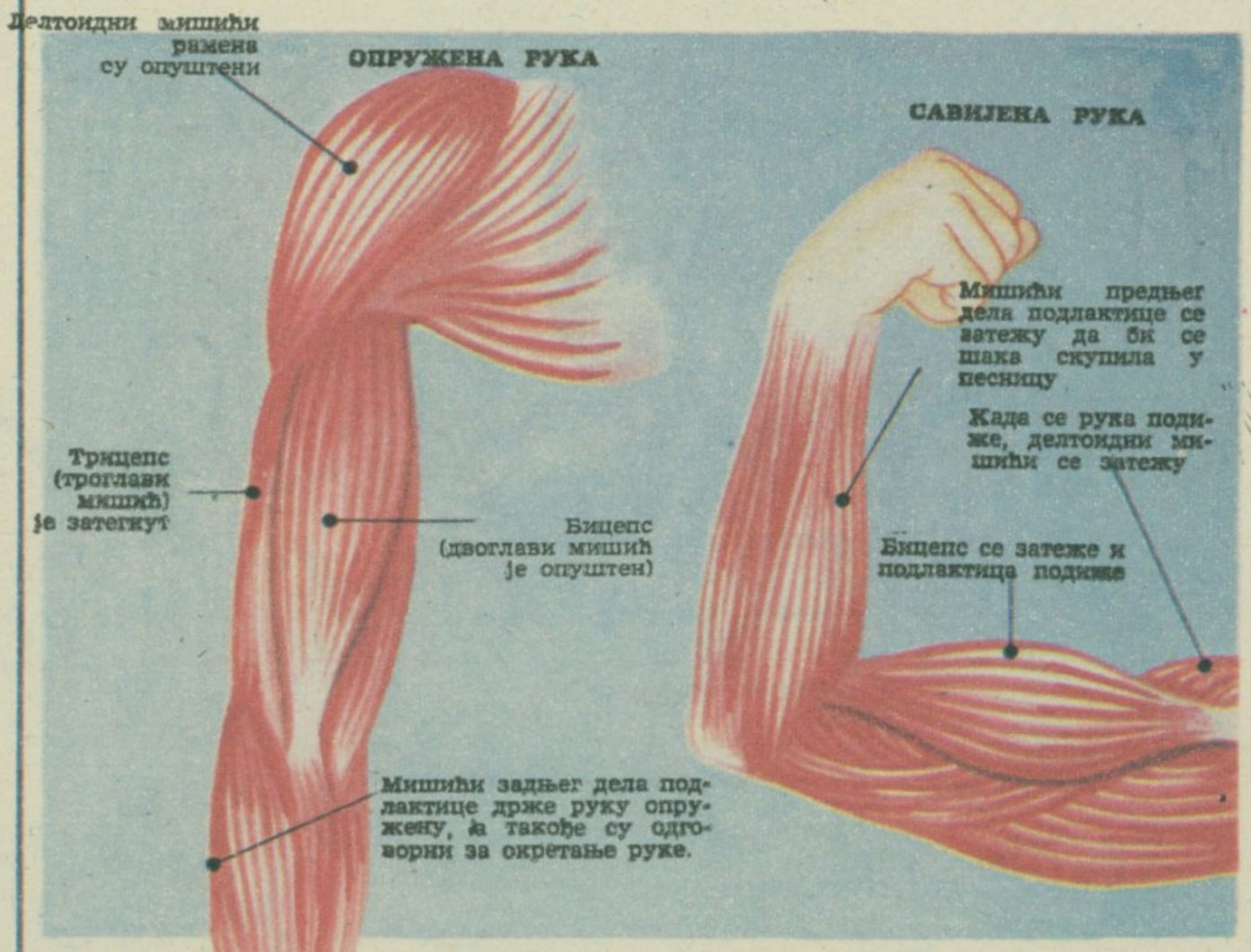
Када не би постојали мишићи, наше лице било би потпуно безизразно — без гримаса, осмеха, мрштења. Слика приказује мишиће главе који, сви заједно, „бележе“ на лицу наша најразноврснија осећања и расположења.

ПОВРШИНСКИ МИШИЋИ

УНУТРАШЊИ МИШИЋИ

МИШИЋИ РУКЕ И РАМЕНА

ВОЉНИ МИШИЋИ

Припадају попречнопругастим или скелетним мишићима и налазе се у **антагонистичким** паровима. То значи да су у непрекидној супротности или „свађи“ јер обављају супротне радње, односно покрете. Такав пар су, на пример, свима познати бицепс и трицепс: када се рука савије у лакту, бицепс се затеже а трицепс опушта; код опружене руке трицепс се затеже а бицепс опушта или релаксира.

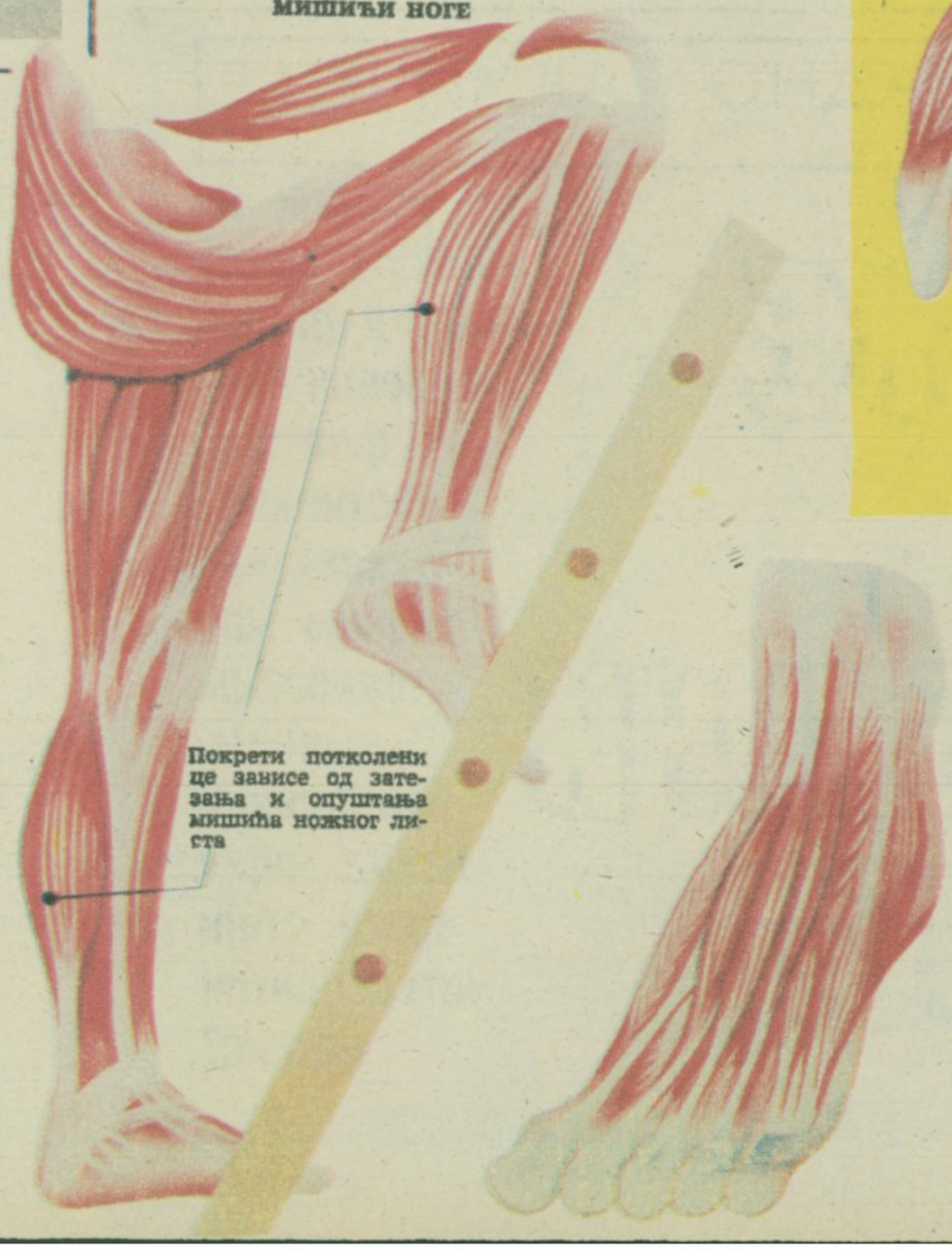
Код опуштене шаке и прстију „раде“ екстензори (мишићи опружачи)

МИШИЋИ ШАКЕ

Шаком управљају тетиве мишића руке као и мали мишићи сваког прста

МИШИЋИ НОГЕ

СТОПАЛО

И стопалом, као шаком, управљају тетиве и мали мишићи прстију

ОВАКО МИШИЋИ РАДЕ

При контракцији или скупљању влакна се увлаче једна у друге . . .

док се најзад не углаве и хемијском реакцијом вежу.

Протеинске нити су основне компоненте мишићне контракције . . .

и њихово кретање се кроз свако мишићно влакно умножава изазивајући контракцију читавог мишића.

ИЗНЕНАЂУЈУЋЕ ОТКРИЋЕ

АНТИБИОТИК У 4 ВЕКУ

Група археолога, уз помоћ лекара наравно, открила је трагове антибиотика тетрациклина на људским костима старим око 1630 година!!! Да би ствар била чуднија, кости су откопане дубоко у Нубијској пустињи, крај једног суданског сеоцета. Је ли могуће да су припадници једне од првих цивилизација наше планете знали за лек који сматрамо можда једним од највећих тековина нашег времена?

НОБ НИЈЕ РОБ

Нубија је пространа област на североистоку Африке, између горње Египта, Црвеног мора, Либијске пустиње и Картума на југу. Име долази од речи „ноб“ која на једном од дијалеката овог дела Африке значи — роб. Али, Нубијци нису били робови! У својој „Географији“ грчки историчар Страбон који је живео на прелазу из старог у нови век описао је Нубијце овако: „Велики народ који живи на простору од града Мерое све до обала реке и није потчињен Етиопљанима него подељен у неколико краљевстава“.

У Страбоново време Мерое је већ столећима био престоница једне велике цивилизације. Али, историја Нубијаца тада је већ имала за собом око миленијум и по. Јер, још у доба старог Египта фараони су предузимали пљачкашке походе у Нубији, што значи да су — имали шта да опљачкају... Негде у 15. веку пре нове ере Египћани су заузели велик део Нубије и тамо поставили своје намеснике. Међутим, у 8. веку пре нове ере историјско коло среће се окренуло: Нубијци су сада окупирали Египат.

Било је то доба кад се у Нубији развила снажна држава. Главни град био је Напата. Нубијци су владали Египтом око стотину година. То је време када су и они градили велике пирамиде са осликаним просторијама, храмове, клесали у камену џиновске кипове. У 7. веку пре нове ере Нубијци су изгубили Египат, али су баш тада отприлике ушли у своје гвоздено доба. Преместили су престоницу у Мерое, подигли палату и храмове. Од тада, у наредних хиљаду година овај град остаће средиште нубијске културе.

Сада долазимо на оно што је довело до појаве антибиотика...

ЖУТО И ЦРНО

Као богат и напредан град Мерое је морао бити привлачан за трговце и из доста удаљених делова света. У њега су долазили Грци, Персијанци и Сиријци са луксузном источњачком робом и о томе су још у 6. веку пре нове ере оставили записе. Сами Нубијци неко време служили су се египатским хијероглифима, али су још пре 2300 година имали и своје писмо! И то брзописно, што значи да га нису употребљавали само за бележење важних догађаја на гробницама краљева, него за свакодневне, највише трговачке потребе. То је, уједно, једно од најстаријих писама насталих на свету.

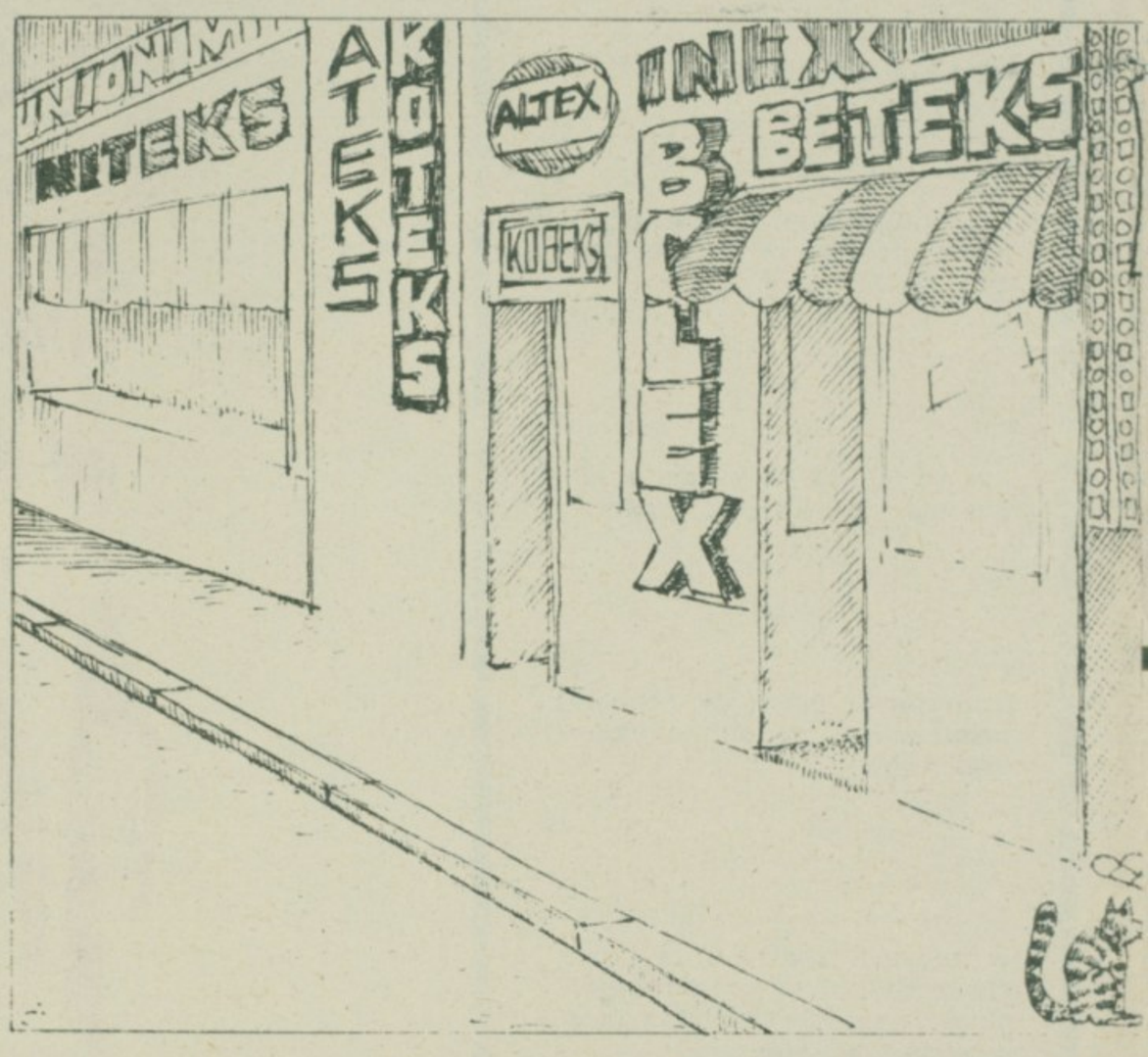
Нубијци су гајили жито и просо, па су те своје производе и продавали и извозили. У време највећег процвата града Мерое, израђивали су веома лепу керамику, фине посуде обојене црно, са жутим и црвеним цртежима. Знали су и за грнчарско коло. А за жито и просо користили су велике, сасвим обичне глинене ћупове и амфоре. Само, нису их пекли ни у каквим пећима, него су их сушили на сунцу — које је било довољно јако да посуда отврдне, али не и да се сасвим исуши изнутра. Тако су се, на унутрашњим зидовима те нубијске амбалаже, хватале бактерије које су се на млаком и влажном тлу развијале у плесан — антибиотског деловања! Нубијци су од жита и проса месили хлеб и правили неку врсту пива које су у великим количинама пили, па су тако у свој организам уносили и лек који им је, у условима примитивне хигијене, омогућавао добро здравље и дуг живот!

М. К.

НАГРАДНО ТАКМИЧЕЊЕ

ТРАЖЕ СЕ НЕОБИЧНИ НАЗИВИ

Постоји ли у вашем месту занатска радња с необичном фирмом, гостионица с духовитим, чудним или старинским именом, продавница изнад чијих врата стоји интересантан натпис?

Канав сте графолог

ЧИЈИ ЈЕ КОЈИ ПОТПИС?

Славни уметници, војсковође и државници, чувени по добру или злу — све ове историјске личности оставиле су нам аутограме. Овде су скупљени они најнечитљији. Јесте ли у стању да их дешифрујете? Да вам помогнемо, дајемо кратку „карактеристику" за сваког. Који број одговара коме слову?

— A. Пољски композитор и пијаниста
— B. Енглески писац („Оливер Твист")
— C. Мали каплар
— D. „Евгеније Оњегин"
— E. Шкотска краљица
— F. Препловио Атлантски океан
— G. Страшни цар
— H. Италијански диригент
— I. Романтичар („Дон Жуан
— J. Фирер
— K. Француски сликар, мајстор литографије
— L. Француски генерал и државник
— M. Вотергејт
— N. Фирентински сликар и проналазач
— O. Дуче
— P. Француски импресиониста
— Q. Песник хрватске модерне
— R. Ренесансни вајар, сликар, архитекта и песник
— S. Убијени амерички председник
— T. Црвени Барон
— U. „Гернника"
— V. Бечки психоаналитичар
— W. Миљеник енглеске краљице, истраживач
— X. Бард из Стратфорда

(Решење на стр. 58—59)

Сигурно да постоји. Можда поред каквог бисера од имена пролазите сваког дана и по три пута, а тако рећи га и не примећујете. Штета! Или гледате само излоге а да вам поглед никад не одлута који метар изнад. Подигните очи само мало горе, може се догодити да приметите неки леп назив који управо тражимо. Јер, Забавник вас управо позива у акцију. Коју?

ПОЗИВ ЧИТАОЦИМА:

Ако сте у своме граду, селу или засеоку приметили необичан назив какве радње, продавнице или гостионице — напишите га крупним и читким словима на дописници и одмах га пошаљите да учествује у великом наградном такмичењу „Необични називи". Адресу знате: Политикин забавник, Београд, Македонска 29. Не заборавите ни пуну адресу као ни назнаку „Необични називи". Рок пријема дописница: 25. септембар 1981.

Дозвољено је на једној дописници навести више имена. Такође се може послати и име које нисте видели у месту у коме живите већ, рецимо, на летовању или код деде у селу. Ако случајно сазнате и како је, по коме или чему, назив настао, пошаљите и кратку причу.

Најнеобичније, најлепше и најдуховитије називе, као и најбоље приче о њиховом настанку „Забавник" ће у једном од наредних бројева објавити и наградити.

На крају: објавићемо и име града из кога стигне највећи број дописница!

ПРИЧЕ О ХРАНИ

ШЕЋЕР

Шећер из шећерне трске био је познат и Грцима и Римљанима, али су га они, као и касније средњовековни Европљани, употребљавали само у медицинске сврхе. Грчки филозоф Теофраст (372—288 пре н.е) помиње једну врсту „слатке соли" која се добија од биљака налик на трску. Војници Александра Великог први пут су угледали шећерну трску из које се добија мед, премда нигде нема пчела". Ни римском писцу Плинију Старијем (23—79) није било баш сасвим јасно како нешто може да буде слатко, а да није мед, па је написао „Шећер је . . . једна врста меда који добијају из трске, бео као гума и ломљив под зубима. Најдужи комади су величине лешника. Употребљавају се једино у медицини."

Те мале количине Грци и Римљани су увозили из Индије и јужне Арабије одакле је трска најпре у 7. веку пренета у Египат, век касније у Шпанију и Сирију, а два столећа касније и на Сицилију. У време крсташких ратова (11—13 век), европски освајачи преносе шећерну трску у Европу, али се те „крсташке" саднице нису дуго одржале.

Данас је тешко замислити живот без шећера. Но, не треба заборавити да су све велике цивилизације — од најстаријих у Месопотамији и Египту, до Грчке и Рима, те Маја, Астека и Инка — живеле без њега. Изузетак је само стара цивилизација Индије.

У 16. веку шећер је за Европљане још увек луксуз. Тек после друге половине 19. века он постаје индустријски производ и улази у свакодневну исхрану.

СЛАТКА СО

Стари народи Индије знали су од давнина за шећерну трску; жвакали су је, сисали или пили слатки сок добијен њеним пресовањем. Временом су научили да од сока посебним препарирањем добију тврд „камени мед" у коме је концентрација шећера била већа. Рачуна се да је добијање шећера у грубој форми било познато становницима Индије пре неких пет хиљада година. Он се спомиње и у старим индијским светим књигама, а оригинална реч је санскритског порекла — „сахара".

Из Индије се шећер полако ширио на суседне земље. Почетком нове ере индијски „камени мед" био је у Кини луксузни увозни производ. Кинеском цару који је владао од 627—650. године дозлогрдило је, вальда, да му царска трпеза зависи од странаца, па је у Бехар, у Индији, послао свог човека да научи како се прави шећер.

Изгледа да је поменути изасланик испунио поверени му задатак јер је Марко Поло, када се у 13. веку запутио пространствима далеке источне земље, забележио да је производња шећера у многим местима важна привредна грана. О граду Ун-Гуен Марко Поло каже: „Ово је место значајно због велике производње шећера који се шаље у град Камблај, ради опскрбе двора."

РАТ ЗБОГ МЕЛАСЕ

Да би почела да користи шећер у већим количинама, Европа је прво морала да пренесе шећерну трску преко океана у Нови свет.

На једном од оних 17 бродова са којима је 1493. кренуо на друго путовање у Америку, Колумбо је поред семења пшенице и разног поврћа понео и младице шећерне трске. Гајење је прво успешно обављено на Сан Домингу, једном од Западноиндијских острва (тако их је велики морепловац погрешно крстио верујући да се налазе у близини Индије). Године 1520. на овим острвима између Северне и Јужне Америке већ постоје бројне плантаже шећерне трске.

Португалци преносе трску у Бразил који ускоро постаје велики произвођачки центар. Убрзо су се Португалцима и Шпанцима придружили Енглези и Холанђани. Производња шећера у колонијама расте, он се све више извози у Европу.

Сурови услови рада и болести које су Европљани донели са собом, десетковали су домороце на плантажама Новог света. Резултат: нестанак радне снаге. Колонизатори су се убрзо снашли — почиње масовно пребацивање црних робова из западне Африке на Западноиндијска острва и у Америку. Шећер и ропство постали су уско повезани.

Што се Португалаца тиче они су сурову трговину робљем проводили „чисте савести". Зар им сам папа Никола V није дао свој благослов овластивши их да „нападну, подјарме и претворе у вечне робове Сарацене, пагане и друге непријатеље Христа јужно од рта Бајадер укључив читаву обалу Гвинеје"?

Око 1600. године потово милион робова пребачено је у Нови свет, у 17. веку бројка се попела на три милиона да би у 18. достигла цифру од осам милиона. Плантажама шећерне трске придружују се плантаже кафе и памука које гутају још више робова.

Јевтина радна снага и боља техника прављења шећера снижавају цену „каменог меда" који се све више увози и троши у Европи. Шећер је, истина, најпре освојио дворове и племићка имања, а нешто касније и градове.

Популарности слатког производа из далеке Америке увелико је допринела и реформација у средњој Европи која је, између осталог, условила и несташицу традиционалног „заслађивача", меда. Наиме, у јеку протестантске кампање против папства и католичанства затворени су многи католички манастири који су у оно доба због потребе за воском и свећама били највећи произвођачи меда. У условима несташице шећер је прихваћен оберучке.

„Слатка со" се још више прославила кад је 1600. откривено да се у њој кувањем може сачувати воће и да се уз њену помоћ могу правити мармеладе и џемови (1700.). Колико је шећер постао важан артикал говори и податак да су 1670. године Холанђани уступили Енглезима Њујорк у замену за шећерном трском богату Гвајану.

Почетком 17. века на плантажама шећерне трске на Карипским острвима црни робови пили су једну „густу, текућу масу" коју су добијали ферментацијом шећерне меласе, отужно-слатке течности која остане пошто се шећер кристализује. Пиће којим су робови ублажавали чемер и бол тешког живота названо је „ђаво убица". Но, власници плантажа ускоро су установили да „ђаво" није тако црн као што изгледа: открили су да се дестилацијом и оплемењивањем од меласа добија пријатно и јако алкохолно пиће које су у почетку звали „пријатна водица", а нешто касније — можда после првих јутарњих мамурлука — прекрстили у „рум".

Звало се оно рум, водица или сам црни ђаво, ново пиће се америчким колонистима страшно допало. Дестилерије су ницале као печурке после кише. Само у Масачусетсу било их је шездесет. Производња рума развила се у уносан посао: „У лукама Нове Енглеске искрцавале су се хиљаде буради тропске меласе. Кроз исте луке су се потом враћале хиљаде галона (галон — 4,5 l) рума за бродове који су били ангажовани у трговини робљем. Рум су превозили у Африку и мењали за робове. Враћали су се на Западноиндијска острва где су продавали робове, а куповали меласу, а затим пловили натраг за Нову Енглеску како би набавили нови рум и другу робу".

„Мајка земља" — Енглеска — дуго је гледала како њене колоније тргују и богате се и на крају изгубила стрпљење: монопол над производима Карипских острва је само њен! Законом о шећеру 1764. године Енглеска је забранила увоз меласе и других

ЈЕДИ, КАД ТАТА КАЖЕ!

Шећер и ропство били су уско повезани. На плантажама Новог света у 18. веку ради осам милиона робова!

производа у колоније Нове Енглеске.

Колонисти, наравно, протестују, долази до сукоба. Тако се шећер, односно меласа и рум прикључују узроцима који су довели до ослободилачког рата колонија, њиховог отцепљења и стварања Сједињених Држава Америке 1776. Други по реду председник САД Џон Адамс рекао је једном приликом: „Не знам зашто би требало да се стидимо да признамо да је меласа била важан елеменат у борби за америчку независност. Многи велики догађаји одиграли су се због веома малих ствари."

Морал младе америчке војске која се борила за независност подгрејавало (нешто мање од пола килограма) по глави становника важили за можда највеће потрошаче шећера у Европи. Статистика је статистика, али је чињеница да највећи део Енглеза у то доба није ни окусио шећер. Користили су га, и то врло често у претераним количинама, углавном богаташи, чему су у великој мери допринели обичаји пијења чаја, кафе и какаа.

Изгледа да је и сама Елизабета страшно волела да се ослади, што је извесног др Хенкера навело да нимало ласкаво по краљицу примети како су јој зуби покварени и да је то „ефекат којем су подложни Енглези који једну много шећера".

Што су Европљани коначно пристали да се сладе шећером из репе веома је заслужан Наполеон који је због тога допео чак и у — карикатуру.

Енглеска краљица Елизабета I доживела је да јој „дрски" др Хенкер у лице каже да су јој зуби кварни и да је то резултат њене слабости према шећеру.

О шећеру добијеном из репе одгајивачи шећерне трске протурали су лажне вести: да је непријатна укуса, да мирише на земљу, да је мање сладак од тршчаног, нездрав, па чак и да изазива дијареју.

И КОКОСОВ, И ЈАВОРОВ, И ПАЛМИН

Уколико сте мислили да су шећер из трске и онај из репе једине две врсте за које свет зна, горко сте се преварили. Шећера има у разним бојама и облицима. У тропским азијским земљама, рецимо, производи се тзв. палмин шећер у коцкама, праве га и од сока кокосовог ораха, палме урмашице, а у Канади се једна врста добија и од слатког сока канадског јавора.

Кад је за толико ствари нађена замена, зашто не би и за шећер? Године 1879. произведен је сахарин. Што се овог сурогата тиче, он је од свог природног узора — слађи сто пута.

КАО БАМБУС, САМО МАЛО ДРУКЧИЈЕ

Шећерна трска (Saccharum officinarum) је вишегодишња биљка са стабљиком налик на бамбусову ,расте до висине од 4 метра, садржи 17—18 одсто шећера. Сади се путем младица, с тим што се од једне младице може добити више успешних жетви. Како се то из трске добија шећер? Па, пре него што биљка развије семе у доба када су јој стабљике и листови пуни шећера, трска се реже на дуге каишеве, а затим транспортује у шећеране где пролази кроз механичке разбијаче који разбијају влакна и истискују шећер. Влакна се употребљавају као гориво и за производњу папира.

У производњи шећера постоји један озбиљан проблем — до места прераде, фабрике, трска се мора пренети што пре, јер у противном само ферментира што јој смањује количину слатког сока. Људи су се досетили и ову тешкоћу превазишли засађивањем разних поља трске у различита времена, тако да жетва доспева постепено.

је, између осталог, и редовно следовање рума. Из тог времена потиче изрека да „рум чини да се зец бори храбар као булдог". Пошто су извојевали своју, Американци су тај исти рум употребили како би другима одузели њихову слободу: познато је, наиме, да је рум доста успешно употребљаван у мисијама прокрштавања и истребљивања Индијанаца.

ЕЛИЗАБЕТИНИ КВАРНИ ЗУБИ

Колонијални шећер који је у 16. веку доспевао у Европу ретко се налазио у задовољавајуће чистом стању, па се због тога на старом континенту отварају фабрике за прераду.

Енглези су у то доба, за време владавине Елизабете I (1533—1603) имали сопствену фабрику у Лондону и са количином од фунте

Двеста година касније, у 18. веку, шећер је још увек скуп, нуди се као награда, дарује пријатељима. У литератури се, рецимо, спомиње да се на листи венчаних поклона аустријске царице Марије Терезије 1736. поред драгог камења и других драгоцености нашао и шећер.

Но, друга половина 18. века уједно је и време када се у Европи чине први покушаји да се шећер издвоји и из једне врсте јестиве репе. Немачком хемичару Маргрофу то је пошло за руком још 1747, али је добијена количина шећера била незнатна. Године 1802. Маргрофов ученик Ахар изградио је у Шлезији прву фабрику за добијање шећера из репе, али је пионирски подухват неславно окончан. Фабрика и њен власник су пропали.

Што је нова врста шећера на крају ипак освојила Европу, умногоме је заслужан главом — Наполеон. За време Наполеонових ратова (1800—15), Енглези су извршили поморску блокаду Европе, па је тако увоз шећера са Кариба и из Азије прекинут.

Наполеон је чуо за покушаје у Немачкој па је енергично захтевао да се велике површине засаде шлезијском репом. Француски финансијер Е. Делесер одлучио је да поступи по царској препоруци што му се, испоставиће се касније, вишеструко исплатило. Делесер је 1811. у предграђу Париза отворио прву француску фабрику шећера из репе. За разлику од Ахарове, ова није пропала, а свом власнику је уз то још и прибавила Наполеонову захвалност — у виду баронске титуле.

КО ЈЕ ПОБЕДИО?

Нови шећер примљен је с неверицом. Спором освајању тржишта увелико су допринели и одгајивачи шећерне трске који су о супарничком производу протурали лажне вести: да је непријатна укуса, да мирише на земљу, да је мање сладак, нездрав, па чак и да изазива дијареју.

Колико је дилема „шећер из трске или онај из репе?" узбуркала ондашњу јавност говори и једна карикатура Наполеоновог сина настала у то доба. Дечачић плаче, а дадиља му пружа комад репе и каже „Сисај ово, чедо, твој отац каже да је то шећер". У расправе се укључио и француски хемичар Жан Чаптал који је анализама доказао да је нови шећер по свим особинама једнак шећеру из трске. Производња постепено расте.

Године 1840. у Француској већ постоји 40 фабрика шећера. Продор „репиног слаткиша" овековечио је познати француски сликар и карикатуриста Оноре Домије који је нацртао погреб шећера из трске. Тужну погребну поворку предводио је гробар у облику главе шећера добијене од шећерне репе. Од беле шлеске репе, из које потичу све данашње врсте, шећер се производи и у Немачкој и Белгији. У нашим крајевима производња почиње крајем 19. века. Прва српска фабрика шећера подигнута је 1898. године у Београду.

И, ко је на крају победио — шећерна трска или репа? Око 1880. године производња шећера из репе надмашила је производњу из трске, али се после првог светског рата ситуација поново мења и остаје мање-више иста све до данас. Једна трећина светске производње отпада на шећер из репе, а две на онај из трске.

М. Ч.

БЕЛА ЧЕКА

Сунце се још није појавило иза обронка планине Кларк, а Родни Диксон је већ био на ногама. Журио је улицама аустралијског градића Макај до куће свога друга Билија Хачинсона са којим је тог јутра намеравао да оде у подводни риболов.

Закуцао је на прозор његове собе и видео како овај устаје из кревета.

Били се није дуго задржавао — пошто се обукао и понео своју опрему, изашао је напоље. Са врата је добацио мајци:

— Не брини за ручак. Донећу ја свеже рибе.

Она се само насмешила и повикала за њим да се не задржи превише.

Неколико тренутака касније два седамнаестогодишњака већ су трчала улицом уз обалу ка лагуни у којој су најчешће ловили, удаљеној од града око километар.

Били су нестрпљиви да што пре зароне па су се на малој пешчаној плажи задржали тек колико им је било потребно да навуку маске и пераја и провере подводне пушке. Потом су закорачили у топлу воду аустралијског Коралног мора.

ЛАК ДОДИР ПО НОГАМА

Чинили су то већ десетинама пута раније и никада нису били ни у каквој опасности. Нису ни претпостављали да би тога дана, 6. јуна 1975. године, могло бити другчије. Али, несреће се увек непланирано дешавају.

Готово пола сата пливали су један поред другог и за то време успели да ухвате неколико крупних коралних риба. А онда се Били издвојио и кренуо ка једној стени која се налазила нешто даље од обале, надајући се да ће у њеним пукотинама успети да пронађе још неку већу рибу.

И био је у праву: наишао је на читаво јато. Нанишанио је и харпуном погодио једну. Управо је запливао ка својој ловини када је осетио лак додир на ногама. Окренуо се да види о чему се ради и — следио се. Изнад њега је пролазила велика бела ајкула, дугачка преко четири метра, која га је додирнула својим репним перајем. Учинило му се да га није приметила, њену пажњу привукла је погођена риба.

Дечак је престрашен. Додуше, у руци је још држао пушку за подводни риболов, али од ње сад није било користи. Уосталом, чак и да је имао харпун у њој, то би била сувише слаба одбрана од оваквог дива. На несрећу, обала је била сувише далеко да би могао стићи до ње пре него што га ајкула нападне.

Начас се у њему родила луда нада: пошто њу очигледно интересује погођена риба, можда ће се задовољити њоме и потом отпливати даље. Али, већ следећег тренутка се сетио онога што су му о ајкулама причали рибари — са њима је сигурно само једно: никад се не зна како ће се понашати. Према томе, Били је морао што пре да се склони негде.

— Знао сам да сам сувише удаљен од обале и да, ако кренем ка њој, живог нећу стићи. Моја једина шанса била је да мирно отпливам до стене која је неколико метара даље вирила из воде и да се попнем на њу...

Тако је и урадио: одбацио је пушку која му више ништа није значила и мирним замасима, са што мање пљускања, отпливао до стене. Када се успео на њу, лакнуло му је. Помислио је да је спасен. У том тренутку је схватио колико је имао много среће — да није погодио рибу, ајкула би највероватније одмах напала њега.

ПЛИМА ДОЛАЗИ

Са стене је Били јасно могао да види велико плавкасто перање. Надао се да ће му оно ускоро показати како се опасна животиња удаљава према пучини, али то се није догодило. Уместо тога ајкула је кренула право према стени и почела да кружи око ње.

— Тада сам већ био смирен. Мислио сам да сам на сигурном. Могла је да плива око стене колико хоће, али ће пре или касније отићи и ја ћу отпливати до обале...

Страх је готово потпуно нестао, Билију се учинило да је најгоре прошло. Али, убрзо је схватио да се преварио.

Најпре му је ноге запљуснуо мали талас, а онда се то понозило. Погледао је доле и зачас схватио. Из грла му се отео крик ужаса.

Долазила је плима. За петнаест или двадесет минута, он ће бити у води до колена, ниво воде ће и даље расти и само је питање тренутка када ће га ајкула напасти и раскомадати.

— Почео сам грозничаво да размишљам. Осетио сам како ми се од страха готово диже коса на глави. А опет, као да ми је неки унутрашњи глас говорио да се смирим и сачувам живце.

Реално гледано нисам имао никаквих изгледа. Једина каква-таква шанса био је Родни. Морао сам некако да га дозовем и пошаљем по помоћ.

Нисам ни помишљао да је већ можда касно за то...

Били је погледом претраживао море настојећи да утврди где се налази његов друг. Најзад је запазио како овај мирно рони, удаљен од стене готово двеста метара.

Почео је да виче готово очајнички мада је добро знао да га његов друг не може чути јер је сувише далеко. Онда је помислио да би можда могао да према њему баци своју роњилачку маску и на тај начин привуче његову пажњу. Али, и то се показало бескорисно: иако је скупио сву снагу, није успео да је баци више од тридесетак метара.

Тај звук је, међутим, привукао ајкулу. Били је јасно видео како њено перање сече воду крећући се према месту где је пала маска. Пошто је ту направила два круга, вратила се назад.

Видевши то Били је помислио да би морао нечим да јој привуче пажњу, па да отплива према обали. Једина могућност је била да једно од својих пераја баци према пучини, па да, ако она крене тамо, покуша да у међувремену доплива до обале. Међутим, одмах је схватио да би на тај начин успео да преплива највише половину пута.

Није могао да смисли ништа друго.

КАКО ПОМОЋИ БИЛИЈУ?

Спустивши поглед запазио је да је вода већ готово потпуно прекрила гребен на коме се налазио.

Родни је готово пуних двадесет минута ронио и

не сањајући у каквој се невољи налази његов друг. Кад је коначно изашао на обалу, погледом је потражио Билија. Видео је како овај стоји на стени и очајнички маше рукама. При том је нешто и викао, али Родни није одмах успео да разуме његове повике. Убрзо је разазнао реч „ајкула“ и већ следећег тренутка спазио њено троугласто пераје. Одмах је знао да је Били у великој невољи, али још није био свестан нове опасности која му је претила.

— Када сам чуо реч „плима“, тек тада сам схватио сву тежину ситуације у којој се Били нашао.

Стајао сам као парализован јер једноставно нисам знао како да му помогнем. Помислио сам да би можда требало да отрчим до града и затражим помоћ, али сам схватио да за то нема времена.

Морао сам нешто сам да смислим...

Родни је неодлучно стајао неколико минута, а онда му се у глави створио план. Морао је да покуша да привуче пажњу ајкуле на себе и тако омогући Билију да доплива до обале.

Зграбио је своју пушку и уловљену рибу и потрчао обалом све до места где се она гребеном највише приближавала стени на којој је стајао Били. Оштро камење му је секло боса стопала и ускоро су му ноге биле потпуно рањаве, али се он није обазирао на бол. Трчао је несмањеном брзином, свестан да живот његовог друга сада зависи само од његове брзине и сналажљивости.

Када је коначно дотрчао до гребена, удаљеног свега тридесетак метара од места на коме се налазио Били, довикнуо му је да ће покушати да привуче пажњу ајкуле и да он тада мора што пре да отплива до обале.

ПЛИВАЈ, ПЛИВАЈ!

Родни је почео да остварује свој план. Оштрим каменом је комадао уловљену рибу како би било што више крви. Потом је у море, под стену на којој се налазио, бацио своја пераја и крваве комаде меса.

Наступио је одлучујући тренутак — два младића су грозничаво пратили троугласто пераје питајући се хоће ли крвави мамац привући ајкулу. Неизвесност је трајала готово пун минут, а онда се она, вероватно осетивши крв, упутила ка раскомаданим рибама и навалила на њих. Убрзо су нестала и Роднијева пераја.

Тада је наступио најважнији тренутак за Билија.

— Крени, Били! Само пливај! — викао му је Родни, комадајући на стени остале рибе и бацајући их у запенушану воду.

Били је, међутим, оклевао. Добро је знао да сада има прилику која му се опет неће пружити и да би ако остане на стени то значило самоубиство. Па ипак, било га је страх да уђе у воду.

—Молим те, Били! Пливај! — преклињао га је Родни.

Најзад се Били одлучио.

— Спустио сам се лагано у воду и запливао полако стално се осврћући. Ајкула није обраћала пажњу на мене. То као да ми је дало снаге — пливао сам прсно плашећи се да је не привучем пљускањем воде.

Када сам стигао до половине пута више нисам могао да се уздржим: запливао сам својом снагом не обазирући се. Чини ми се да у животу никада нисам пливао брже.

Кад сам коначно ногама дотакао обалу, није било срећнијег човека на свету...

Родни је све то посматрао бодрећи друга. Али, није заборављао да с времена на време у ускомешану воду баци нову рибу. Када је, најзад, спазио како Били излази на обалу, отео му се уздах олакшања. Успели су да надмудре ајкулу! Бацио је остатак ловине у воду и појурио према Билију.

Овај је изнемогао седео на обали и посматрао шта се дешава у заливу. Ајкула је, пошто је прогутала све што јој је Родни бацио, навалила и на његова пераја која су остала на стени и ова су зачас нестала. Потом је направила неколико кругова по лагуни и отпливала ка пучини.

Кад су дошли до Билијеве куће, два друга су села на веранду и ту остали ћутећи, све док се нису појавили његови родитељи. Били им је кратко рекао: „Данас нисмо донели рибу“.

★ ★ ★

Један стари рибар је, сазнавши за овај догађај, рекао:

— Против велике беле се може борити само на један начин — не изгубити присебност. Младићи су се понели као искусни и храбри људи. Само зато су успели.

Родни и Били и даље иду у лагуну. Међутим, сада носе само штапове за пецање.

З. Л.

ИСТОРИЈА КУХИЊЕ

У Француској се недавно појавила највећа књига на свету намењена вредним домаћицама и гурманима. Овај „Кувар“ тежак 12 килограма на 1440 страница нуди рецепте француске кухиње од древних времена до данас. Педантни састављачи су се потрудили да својим савременицима опишу и шта су јели њихови прапреци, па су из једног древног рукописа превели рецепт за који се тврди да је стар око хиљаду година.

ОБОЛЕЛА СФИНГА

Вест коју је пре извесног времена објавио египатски дневни лист „Ал Акхбар“ забринула је бројне љубитеље египатских старина. Лист обавештава да једна позната сфинга пати од „екцема“ и „анемије“, као и да јој прети опасност да изгуби — главу!

Реч је о сфинги која представља део комплекса три пирамиде египатских владара Кеопса, Кефрена и Микерина, а налази се у Гизи близу Каира. Лице огромне сфинге смештене крај Кефренове пирамиде представља лик тог владара. Глава која се диже из лављег тела висока је 19,80 м. Исклесана од кречњачке стене, ова сфинга дугачка 70 м, између шапа има мали храм од алабастера. И данас изазива дивљење, а Египћани су је и хиљаду година касније сматрали ликом бога Сунца.

Сагрђена око 2530. године пре н. е. она је успешно одолевала временским непогодама више од четири миленијума. Последњих деценија, међутим, уочено је да се њено „здравствено“ стање све више нарушава. Јаки ветрови који дувају у пустињи изазвали су током времена ерозију кречњачке стене која прети да одвоји главу сфинге од тела, а стање погоршава и продирање воде.

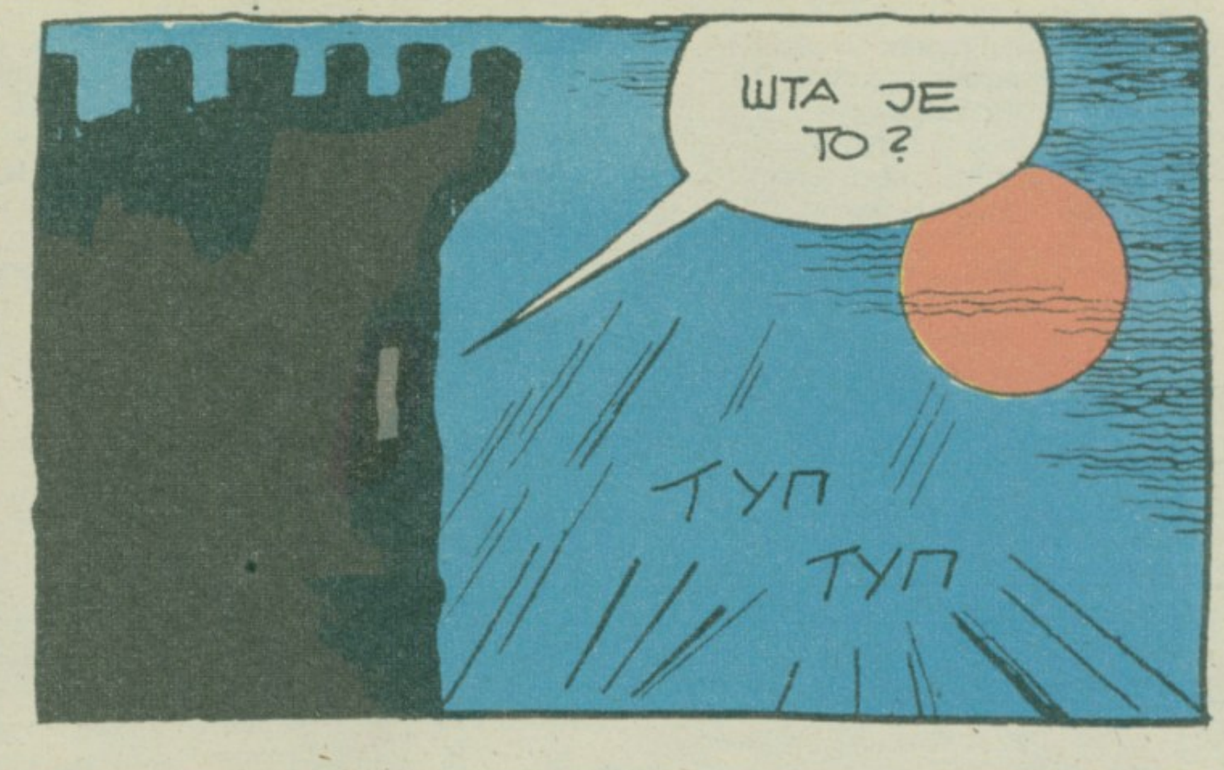
Научници су хитно интервенисали и сфингу подвргли специјалном лечењу. Да би открили узроке „обољења“ од којих пати, користили су најсавременија достигнућа медицине, а при том наилазили и на бројне препреке. Тако је скупа и успешна терапија „инјекцијама“ баријум хидроксида, на жалост, морала бити прекинута још 1973, услед недостатка финансијских средстава. Приликом испитивања присуства воде испод основе сфинге, група америчких научникт користила је „Х“ зраке. Испитивања су дала извесне резултате али и одбацила тврдњу старе легенде према којој сфинга у својој унутрашњости чува фантастично благо!

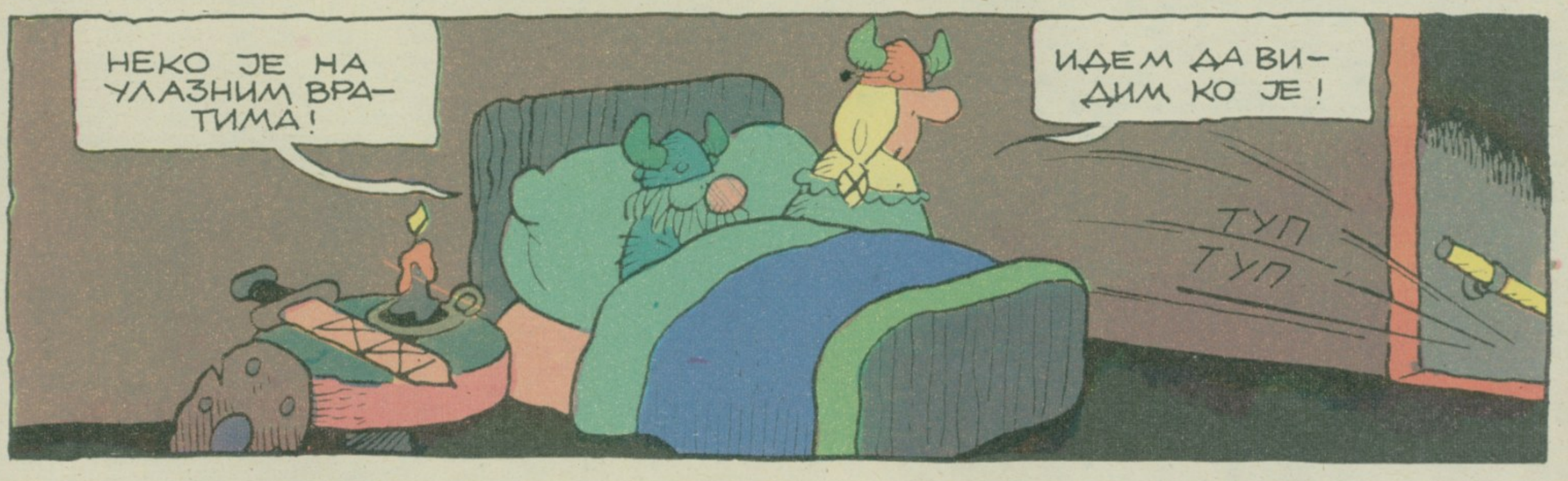

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

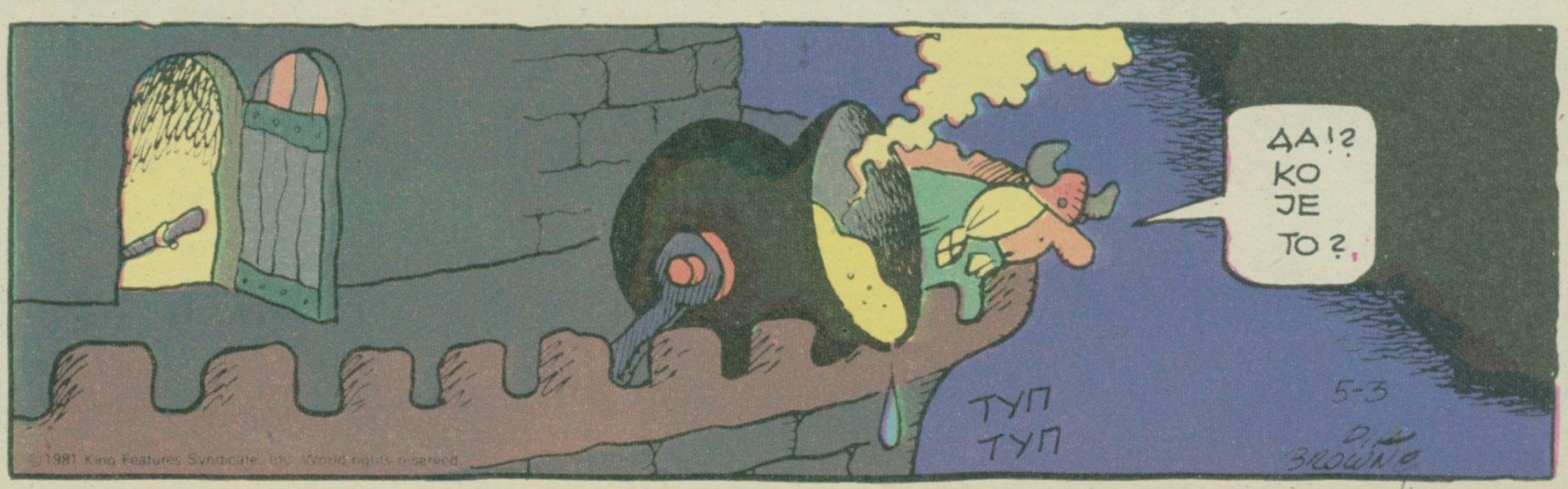

© 1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

СПАСОНОСНИ УРЛИК

И најмањи покрет значио би смрт. Али — докле остати прикован. То питање очима су постављала браћа Монтгомери један другом нашавши се у језивој клопци.

Пошли су у лов на дивље ћурке, као толико пута до тада. Био је децембар 1979. године и планина Озарк у америчкој држави Мисури сва је блистала под снегом на коме се ухватила ледена корица. Џон и Вејн Монтгомери волели су бели пејзаж и високе планинске јелке са гранама савијеним под дебелим слојем снега. Возили су свој „караван" полако вијугавим друмом кад се небо нагло смрачило. Невреме је било на помолу.

Ускоро се подигла права снежна бура, а ветар је постао тако јак да су се Џон и Вејн уплашили да ће им превртнути аутомобил. Само да нађу заклон... Прошли су поред неке колибе. Џон који је био за управљачем полако заустави и обојица се осврнуше. Да се склоне ту? Вратили су се уназад до колибе. Изгледала је прилично стара, али у овом тренутку и то је било боље него ризиковати да их олуја одува. Зато су обојица покупила оно основно — ранац, вреће за спавање и два ћебета и истрчала напоље.

Колиба је била доиста врло стара и напуштена. Под је био од набијене земље, али је кров изгледао чврст и солидан. У углу се налазило огњиште, а дуж два наспрамна зида дрвене клупе, које су уједно биле сав намештај. Џон и Вејн су одахнули. Мада је просторија била прљава и запуштена, пружала је добар заклон. Намакли су на врата греду како би били сигурни да нека зверка неће учинити исто што и они, а затим запалили ватру. Сада је чак постало пријатно слушати фијук ветра напољу...

ПРОБУДИ СЕ, АЛИ СЕ НЕ МИЧИ!

Ускоро се „караван", паркиран уз колибу, претворио у брдо снега. Џон и Вејн погледали су још једном кроз замагљено окно прозорчића на брвнари у којој је већ владала пријатна топлота и како су били јако уморни, одлучили су да одспавају. Пребацили су сваки своју врећу преко клупа и легли. Врата нису затворили, него су се само покрили ћебадима и брзо утонули у сан.

Први се пробудио Џон. На таваници су поигравали пријатни одсјаји ватре чије се пуцкетање чуло у колиби. Више се није чуо фијук ветра, владала је потпуна тишина — осим... Чудноватог шуштања... Из саме колибе! Џон погледа наниже и ужас га пресече кроз груди: на поду је све врвело од змија! Било их је небројено много, свуда, чак уз саме клупе. Очигледно су испузале примамљене топлотом. Биле су то звечарке од којих су, Џон је то одмах уочио, многе биле веома велике, сигурно дуже од два метра! Њихова леђа цаклила су се и преливала на светлости ватре.

Џон узвикну:

— Вејн, пробуди се али се не мичи!

Посматрао је братовљево лице које је од буновног добило запањен, па ужаснут израз. Шта сад чинити? Обојица су се полагано, без иједног шума, осврtала по собици. Пушке су биле на супротној страни, недохватљиве. Змије — свуда, чак и уз врата, онако добро забарикадирана. Кад би само могли да их отворе, хладноћа би брзо отерала отровнице натраг у њихове рупе иза огњишта у којима су спавале преко зиме и одакле их је сада, у невреме, пробудила и измамила ватра. Али, то је било неизводљиво.

Тако су Џон и Вејн лежали непомични док су им се исте мисли вртеле по глави. Напету тишину реметило је само необично „звецкање".

СВЕ ЈЕ БУКНУЛО

Ноћ је увелико била освојила. Ватра је и даље трајала, никако да се угаси и да завлада хладноћа. Изгледало је да баш весело пуцкета, као за инат. Змије су некако све више шушкале и кретале се по прљавом земљаном поду. Увијале су се, издизале и поново спуштале, смотавале у клупко... Једна дугачка напола се придигла и Вејну се чинило да га гледа право у очи. Прошаптао је:

— Ако и даље останем овде, полудећу!

Одмах после тога колибом се разлегао језив урлик.

Џон је претрнуо. Зар се догодило? Вејна је ујела змија!

Али, Вејн је, муњевито скочивши до врата, већ одбацивао греду и унутра је за трен продро удар хладноће, а младић је стајао напољу. Ништа му није било, само је успео да оствари своју намеру: помисливши „сад или никад" — заурлао је да би препао змије и истовремено скочио да отвори врата. Оне се одиста нису „снашле".

И већ су журно вијугале ка рупама иза огњишта, преплићући се и сударајући једна о другу. Бежале су. Под колибе поново је био празан. Ватра се смањила, језа увлачила у кости. И Џон је устао. Покупио је ствари и изишао. Напољу је Вејн већ чистио снег са „каравана".

Када су раскрчили пролаз, Џон је упалио мотор и пробио се до друма. Могло је да се вози, па је полако кренуо низбрдо, одакле су и дошли, јер ово затишје изгледало је само привремено. Небо је било прекривено густим облацима, а ветар поново почео да дува.

— Заустави! — рекао је неочекивано Вејн.

Искочио је, отворио пртљажник и узео кантицу са резервним бензином. У три скока био је поново крај колибе. Кроз отворена врата хитнуо је кантицу право у огњиште и дотрчао натраг у кола. Било је таман још толико жара да се бензин упали и колиба за само трен букне... Док су се удаљавали са тог места сасвим полако, гледали су ломачу иза себе која је јаком светлошћу обасјавала јелову шуму. Почињало је да свиће. Вејн је само промрмљао:

— Гадуре! Неће више никог препасти!

М. К.

ТОМ И ЏЕРИ

НАЈЗАД ОДВОДЕ ТОМА КОД ПСИХОЛОГА!

ТО

ХАЈДЕМО С ЊИМ!

МЈАУХ! МЈАОХ! МЈАУУУ!

ТИ МИШЕВИ ЋЕ ТЕ НАЧИСТО СЛУДЕТИ АКО ИХ НЕ УХВАТИШ!

МЈАУУХ! МЈАООХ!

УМИРИ СЕ! НИСУ ТИ МИШЕВИ БАШ ТАКО МУДРИ...

...СЕМ АКО НИСУ НЕКИ **СУПЕРМИШЕВИ!**

АКО ЈЕСУ, БАШ БИХ ВОЛЕО ДА ИХ УПОЗНАМ!

МЈАУУУ! МЈАУУУ! МЈАУУУ!

ВАША ЖЕЉА ЈЕ...

...ИСПУЊЕНА!

ТРАС

GOOTT & KAY

DIST. EDITORS PRESS SERVICE, INC

1349/5649/16

РАГНАР: ГРИМОВА ЗАОСТАВШТИНА

РАГНАР ЈЕ ПРИСТАО УЗ ОБАЛУ СТАВАНГЕРА ДА ОПРАВИ ДРАКАР, АЛИ ГА ЈЕ ГРИМ, ГОСПОДАР ТЕ ОБЛАСТИ, НЕПРИЈАТЕЉСКИ ДОЧЕКАО...

ГУБИТЕ СЕ ОДАВДЕ! НИЈЕ МОЈА КУКА СВРАТИШТЕ ЗА СКИТНИЦЕ!

НЕ ТРАЖИМ МИЛОСТИЊУ... ПЛАТИО БИХ... ТРЕБА ДА ОПРАВИМ БРОД!

АЛИ, ДОМАЋИН НИЈЕ ПОПУШТАО...

НЕ ЗНАМ ВАС И НЕ ЖЕЛИМ ДА ВАС УПОЗНАМ!

БАШ ЈЕ ЗАСЛУЖИО ДА ГА ИЗПЛАТИМ!

1549/1

ГУБИТЕ СЕ? ПУСТИКУ ПСЕ?

СЕЋАЋЕМО СЕ ТВОГ ИМЕНА ПО ЛЕПОМ ДОЧЕКУ...

КАКАВ ТВРДОГЛАВАЦ!

ГРИТ ЈЕ ЦЕПТАО ОД БЕСА...

ДА НИСТЕ ОВАТО ВИШЕ КРОЧИЛИ, СКИТНИЦЕ?

МОЖДА И НИСУ РАЗБОЈНИЦИ...

ГУДРИД И БЈОРН СУ БУТАЛИ ИЗНЕНАЂЕНИ ОЧЕВИМ БЕСОМ...

ДАНАС ЧОВЕК НЕ МОЖЕ НИКОМЕ ДА ВЕРУЈЕ...

ТОРАЋЕМО ДА ЖИВИМО ОД РИБОЛОВА Г

И СВЕ ЗБОГ ОНОГ ТУПОГЛАВОГ РИЧАРДА ГРИМА...

ИСТО ВЕЧЕ ГРИТ ЈЕ ПОШАО У ИЗВИДНИЦУ...

ХОЋУ ДА САМ СИГУРАН!

ОСТАНИ, СИНЕ, САМ ЋУ!

ТВОЈ ОТАЦ СЕ ЈОШ НИЈЕ ВРАТИО, ГУДРИЂ!

ОРЕЈДИС И ЊЕНА ДЕКА НИСУ СУМЊАЛИ...

ЈЕДАН СЛУГА НАШАО ЈЕ ГРИТА ПРОБОДЕНОГ МАЧЕМ...

ОНИ СУ ГА УБИЛИ!

ТО СУ СЕ ОНИ ВИКИНЗИ ОСВЕТИЛИ!

ОЧЕВ МАЧ... ЗНАМ ШТА МИ ЈЕ ДУЖНОСТ!

РАТНИЦИ... ПРЕПОЗНАО САМ ОНОГ ЖУТОКЉУНЦА!

УБИЦЕ? УБИЛИ СТЕ МОГ ОЧА?

КОЈИМ ДОБРОМ?

КРВ ЗА КРВ?

НЕ РАЗУМЕТ... НИСТО ТИ ТАКО НЕШТО УРАДИЛИ, ДЕЧАЧЕ...

ОСТАВИ СЕ ТОГА, МАЛИ, И СЛУШАЈ ШТА ТИ ГОВОРИМ?

ЗА ТО ВРЕМЕ ОСТАЛИ СУ СРЕБЕНИ...

ТРЕБА ЛИ ДА ВАС ИСПРЕБИЈАМ, ДА БИСТЕ СЕ УРАЗУМИЛИ?

ЛАЖЉИВЧЕ! ТИ СИ ГА УБИО У ШУМИ?

СУВИШЕ СИ ЗА ОВО МЛАД, БЈОРН?

КАЖИ САД СВОЈИМ ЉУДИМА ДА СЕ СМИРЕ!

НИСАМ МАЛИ ВЕЋ БЈОРН... УБИО СИ МИ ОЦА?

ДЕЧАКУ СУ СУЗЕ ПОТЕКЛЕ НИЗ ОБРАЗЕ И РАГНАР ЈЕ СХВАТИО ДА СЕ ГРИТОВ СИН НИЈЕ СТИ-РИО..

ОДВЕШЋУ ТЕ КУЋИ? ТВОЈА МАЈКА И СЕСТРА СИГУРНО ТЕ СМАТРАЈУ УБИЦОМ?

НАРАВНО... И ЈА ЋУ ТО УВЕК ВЕРОВАТИ... И ОСВЕ-ТИЋУ СЕ?

ДОШАО СИ ДА МЕ ВРЕБАШ У ТОТ БОТУ, УБИЦО?

ГРИТОВА УДО-ВИЦА ЈЕ ВРИС-НУЛА...

333333333?

НЕКА ПАДНЕ ТВО-ЈА КРВ...

СТИРИ СЕ, ЖЕНО?

НИСАМ ЛИ УБИО ГРИТА? БИО САМ СА СВОЈИМ ЉУ-ДИМА... НИКО НИЈЕ НАПУШТАО БРОД...

ИСТОГ ЧАСА СЛУГЕ СУ ПОШЛЕ НА ВИКИНГЕ...

ОСВЕТИТО ГРИТА!

УБИЈМО ГА!

ПРЕВИШЕ ИХ ЈЕ, РАГНАРЕ!

ААХ!

УДРИТЕ ГА СВИ ОДЈЕДНОМ!

ОВОГ ПУТА НЕКЕ СЕ ИЗВУКИ!

ЈОШ ЈЕДНОМ ВАМ КАЖЕМ: НИСТО УБИТИ ГРИТА!

ИСТИНУ ГОВОРЕ, ФРЕЈДА! ЈА САМ УБИО ТВОГ МУЖА!

НИСИ МЕ ПРЕПОЗНАТА... ЈА САМ ЛОВАЦ ТОРФАЛ КОЈИ ЈЕ ПРОШЛЕ ЗИМЕ ПРОВЕО ТРИ ДАНА ПОД ТВОЈИМ КРОВОМ!

ДОПАО ТИ СЕ ГРИТОВ ПОСЕД ПА САМ МОРАО УБИТИ ВЛАСНИКА?

БЕДНИЧЕ! ЈОШ СУ ТИ РУКЕ КРВАВЕ!

НИКАД!

ХАЈДЕМО, ФАР-ФАРЕРЕ! ИЗГУБИТИ СТО ДОСТА ВРЕМЕНА!

СТВАР ВИШЕ НИЈЕ ЗАНИМАЛА РАГНАРА...

И ТИМЕ СЕ ХВАЛИШ?! СВЕ САД ПРИПАДА БЈОРНУ И ГУДРИД!

ЛОВАЦ ЈЕ ОДМАХ УЗВРАТИО...

НЕ ПОЧИЊИ ВИШЕ, МАТИША?

ТОРЕАЛ СЕ ПОДСМЕХНУО...

ВОЉЕ ИДИ, ВИКИНЖЕТ ИМАМ ОВДЕ НЕШТО ДА СРЕДИМ...

БЈОРН ЈЕ ДЕТЕ, А ГУДРИД ЋУ УЗЕТИ ЗА ЖЕНУ!

МОРАЛИ СТО ТАКО, ЈЕР СУ БРОЈНО ЈАЧИ!

НИТКОВ СЕ ОКРЕНУО УДОВИ-
ХИ...

ТВОЈА КЋИ БИЋЕ ТОЈА ЖЕНА И СВЕ ИМАЊЕ ТОЈЕ, УКОЛИКО НЕ НАЂЕШ НЕКОГ ДА СЕ БОРИ ЗА ТЕБЕ!

ЧУЛА СИ ЗА НОРВЕШКИ ОБИЧАЈ ХОЛМГАНГУ?

ХОЛМАНГА ЈЕ ДВОБОЈ МАЧЕМ. ПОБЕДНИК ДОБИЈА СВЕ ШТО ЈЕ ПРИПАДАЛО ПОБЕЂЕНОМ...

ОСТАВЉАМ ТИ ЧЕТИРИ ДАНА... АКО НИКО НЕ ДОЂЕ, ЈА САМ ГОСПОДАР КУЋЕ!

ПРОКЛЕТНИК! ШТО НИСАМ СТАРИЈИ!

АХ, ОЧЕ, ОЧЕ...

ПИТАЋУ СУСЕДЕ УЛФА, СВЕНА ИЛИ ЕЈНАРА... МОЖДА ЋЕ НЕКО УКРСТИТИ МАЧ С ТОРФАЛОТ...

СВИ ГА СЕ БОЈЕ, МАЈКО! НЕЋЕШ УСПЕТИ!

УБИЦА ЈЕ ЗА ТО ВРЕМЕ ОДАБРАО НАЈВЕЋЕГ ОВНА...

ЕВО РУЧКА, ЕРЛИНГ!

КРОЗ ДВА-ТРИ ДАНА, ДРАКАР ЋЕ БИТИ ГОТОВ!

ЧУО САМ ДА ГРИТОВА УДОВИЦА ТРАЖИ НЕКОГ ДА СЕ БОРИ У ЊЕНО ИМЕ?

БОГМЕ, НЕ БИХ БИО ОДУШЕВЉЕН ДА СЕ БОРИМ С ОНИМ БИКОМ!

ФРЕЈДИС ЈЕ СА СИНОМ ОТИШЛА УЛФУ КАЛФСОНУ...

УЛФЕ, ХОЋЕШ ЛИ ДА СЕ БОРИШ У МОЈЕ ИМЕ...

НЕ МОГУ? РУКА ТИ СЕ КОЧИ... ЈЕДВА ДРЖИМ РОГ С ПИВОМ?

БРАДАТИ ОВЕН СЕ БРАНИО НА ИСТИ НАЧИН...

НЕ МОГУ, НАДГЛЕДАМ РАДОВЕ НА ЈЕДНОМ ДРАКАРУ!

НА РЕДУ ЈЕ БИО НЕУСТРАШИВИ ЕЈНАР...

БЈОРН ЈЕ УЗВИКНУО...

БИО СИ ГРИТОВ ПРИЈАТЕЉ... ПУТОВАЛИ СТЕ ЗАЈЕДНО...

ЗНАМ... АЛИ ЗАКЛЕО САМ СЕ ВИШЕ ДА СЕ НЕКУ БОРИТИ!

СВИ СЕ ВИ БОЈИТЕ ТОРФАЛА!

На дракару је још требало штошта урадити...

Имамо посету, Рагнаре! Торфатови људи!

Форфат вам поручује да за три дана одете!

Хајде да то видимо!

Кажи торвалу да ћу отићи кад ми се буде хтело!

Због тих речи сасућу ти зубе у грло!

И фар-фарер се већ забављао...

Добро дошли!

Торфатови људи били су претучени...

Ево мог одговора за све!

ТОРФАЛ ЈЕ БИО СИГУРАН ДА СЕ С ЊИМ НИКО НЕЋЕ БОРИТИ..

НИШТА НЕЋЕШ УРАДИТИ, ФРЕЈДИС! СВИ МЕ СЕ ПЛАШЕ!

ЉУДИ КОЈЕ ЈЕ ПОСЛАО РАГНАРУ, ВРАТИЛИ СУ СЕ У БЕДНОМ СТАЊУ...

ХОЛМГАНГА ЋЕ СЕ ИПАК ОДРЖАТИ ... ЈА ЋУ СЕ БОРИТИ!

ДИВНОГ ЛИ ПРОТИВНИКА ... ОХОХОХОХО!

САД ЋУ ИМ ПОКАЗАТИ КО САМ!

ВИКИНЗИ СУ НАС БАЦИЛИ У ВОДУ И ТЕБЕ ИСТЕЈАЛИ!

ТОРФАЛОВ ДОЛАЗАК НИЈЕ ИЗНЕНАДИО РАГНАРА...

КАД ИМ ЈЕ ДО РАТА, НЕКА ИМ БУДЕ!

...И ВИКИНЗИ СУ ИМ КРЕНУЛИ У СУСРЕТ...

Снаге су биле подједнаке...

Јеси ли спреман да се боришш са мном, викинже?

Јесам, али на најтању превару, стрелце бе да пљуште?

Бјорн је све посматрао из скровишта...

Торфал је замахнуо секиром...

ЗИИИИФ!

ЗВЕК!

Ја не губим време?

Рагнар се инстинктивно заклонио...

Издаја? Напред, тотцит

Викиншке стреле засуле су торфалове људе...

...КОЈИ СУ СЕ ЗАЈЕДНО СА ВОЈОТ ПОВУКЛИ...

- НАЩАО ЈЕ С КИМ ДА СЕ НАДМЕТЕ-ГЕ?

ТЕ НОЋИ РАГНАР ЈЕ ПОЈАЧАО СТРАЖЕ, АЛИ НОРВЕЖАНИ СЕ НИСУ ПОЈАВИЛИ...

ДА СИ САТО ВИДЕЛА ТОР ВИКИНГА КАКО ИДЕ НА ТОР-ФАЛА?

ШТЕТА ШТО ГА НИЈЕ УБИО?

НА ГРИТОВОЈ САХРАНИ НИЈЕ БИЛО НИЈЕДНОГ ЊЕГОВОГ ПРИЈАТЕЉА...

...И БЈОРН СЕ НА ГРОБУ ЗАКЛЕО ДА ЋЕ ОСВЕТИТИ ОЦА ...

ИЛИ ЋУ ТЕ ОСВЕТИТИ, ИЛИ ЋУ СЕ НАЋИ КРАЈ ТЕБЕ!

ГУДРИД ЈЕ ПУТАЛА, СВИ ОДРАСЛИ МУШКАРЦИ СУ ОДБИЛИ ДА ЈОЈ ПОМОГНУ... ЈЕДАН ЈОШ НИЈЕ ...

ЈОШ СИ ДЕТЕ, БЈОРН! САМО ЋЕ СЕ ПОИГРАТИ ТВОЈИМ ЖИВОТОМ!

БОЉЕ ДА УМРЕМ, НЕГО ДА ЖИВИМ У СРАМОТИ!

БЈОРН ЈЕ ВЕЖБАО СА СЛУГОМ...

НАПАДАЈ, БЈОРН! ДРЖИШ МАЧ КАО КУТЛАЧУТ

ОНДА СЕ ПОЈАВИО ТОРФАЛ...

ШТЕТА, УТРЕЋЕШ ТАКО МЛАД, БЈОРН!

ФРЕЈДИС, ГДЕ ЈЕ МОЈА ВЕРЕНИЦА, ТВОЈА КЋИ?

ШТА ТЕ СЕ ТИЧЕ?!

САМО ПОЛАКО... ОСТАЛА СУ ТИ ЈОШ ДВА ДАНА!

СИГУРНО СИ ИЗНЕНАЂЕН ШТО САМ ДОШЛА... ТИ СИ МИ ЈЕДИНА НАДА!

ГУДРИД ЈЕ ПРИШЛА РАГНАРУ...

ОНДА ЈЕ ПТАЧУКИ ЗАТОЛИЛА РАГНАРА ДА ПРЕЗМЕ ХОЛТГАНГУ...

МОЈ БРАТ ХОЋЕ ДА СЕ БОРИ С ТОРФАЛОМ, АЛИ НИ МАЧНЕ ДРЖИ КАКО ВАЉА!

ХОЋУ, АЛИ НИКОМ НИ РЕЧ, ЧАК НИ БЈОРНУ... ТОРА ДА БУДЕ ИЗНЕНАЂЕЊЕ!

ТОРФАЛ ЈЕ УШАО У БОРИЛИШТЕ И ПОДИГАО МАЧ...

ГДЕ ЈЕ МОЈ ПРОТИВНИК?

НЕВЕРОВАТНО!

РАГНАР ВИКИНГ ЋЕ СЕ БОРИТИ ЗА НАС?

ВИКИНЗИ СУ СТАЛИ НАСПРАТ ТОРФАЛОВИХ ЉУДИ...

УЈЕСИЋУ ТОГ МОРСКОГ ЛУТАЛИЦУ?

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ НЕБЕШ МЕ ВИДЕТИ КАКО БЕЖИМ КАО ШТО САМ ЈА ТЕБЕ ВИДЕО!

ПРВИ НАПАД БИО ЈЕ БРЗ И НЕУТОЉИВ...

ОТКУД ТИ ДА СЕ БОРИШ?!

ВИКИНГ ЈЕ УЗВРАТИО СВОМ ЖЕСТИНОМ...

ТОРФАЛ ЈЕ СВЕ ВРЕМЕ ИЗАЗИВАО...

БИЋЕШ ГАВРАНИМА РУЧАК!

УРААА!

ПРОТИВНИЦИ СУ БИЛИ НЕКО ВРЕМЕ ИСТИХ СНАГА...

...А ОНДА ЈЕ ТОРФАЛ СТРАХОВИТО НАСРНУО...

...И МАЧ ЈЕ ЗВЕКНУО...

ШИК!

...И ОБОРИО РАГНАРА...

САД ИЛИ НИКАД!

КАО ДА ЈЕ ВРЕМЕ СТАЛО...

НЕ! НЕ!

ШТИТ, ВИКИНЖЕ!

ШТИТ ЈЕ СЕВНУО И МАЧ СЕ СРУЧИО НА ЊЕГА...

РАНГ!

ТАКТИКА СА ШТИТОМ СПАСИЛА ЈЕ РАГНАРА...

НЕ МЕШАЈ СЕ У МОЈА ПОСЛА!

ТОРФАЛ ЈЕ ПОБЕСНЕО...

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...

ПОСЛЕДЊИ ПУТ ТИ КАЖЕМ: ОСТАВИ СЕ ГРИТОВОГ ИТАЊА!

САД СХВАТАМ, ТИ ХОЋЕШ ДА ГА СЕ ДОМОГНЕШ?

ТОРФАЛ ЈЕ ПОЈУРИО КАО ЛУД...

Свима је било јасно да један мора умрети...

ДАЋУ ТВОЈЕ СРЦЕ ПСИМА...

Викингу није било тешко да прободе торфалa...

Нитков је посртао, али је трчао и даље...

БАЦИ МАЧ, ТОРФАЛЕ!

... пресекао је уже борилишта и...

БАЦИ МАЧ! НЕ МОЖЕШ СЕ ВИШЕ БОРИТИ!

МЕСТА!

ШТА ЛИ СТЕРА?

НЕКЕ ДАЛЕКО С ТОГ РАНОМ!

... ушао је у малу дрвену зграду, затворивши за собом врата...

МОЖДА ПЕРЕ РАНУ...

ТАЈ НЕШТО СПРЕМА?

ПРИПАЗИ НА ТОРФАЛОВЕ ЉУДЕ ФАРФАРЕР!

АЛИ, ТОРВАЛОВЕ ЉУДЕ НИЈЕ ЗАНИМАЛО ЧУДНО ПОНАШАЊЕ ЊИХОВОГ ВОЂЕ ВЕЋ КАКО ДА ШТО ПРЕ ПОБЕГНУ...

ТОРФАЛ ЈЕ ЗА ТО ВРЕМЕ СИПАО ЖАР СА ОГЊИШТА НА СЛАМУ...

НЕКЕ МЕ ВИДЕТИ КАКО УМИРЕМ?

НЕКУ ИМ ПРУЖИТИ ТУ РАДОСТ...

УПАЛИО ЈЕ СТАЈУ...

ЗА ТРЕН ОКА ЗГРАДА ЈЕ НЕСТАЛА У ПЛАМЕНУ...

ААААХ!

НИКО МИ СЕ НЕКЕ ПОДСМЕВАТИ?

ТОРФАЈ ЈЕ ИЗАБРАО СМРТ КРАЉЕВА МОРА КОЈИ СУ УМИРАЛИ НА СВОЈИМ ЗАПАЉЕНИМ ДРАКАРИТА...

САД СИ ГОСПОДАР У СВОЈОЈ КУЋИ, БЈОРН?

ЗАХВАЉУЈУЋИ ТЕБИ?

ПОЉА МОГ ИМАЊА ЈЕ ТВОЈЕ, А ВЕРУЈЕТ ДА ТИ СЕ СВИБА ТОЈА КЋИ...

ФРЕЈДИС СЕ НИЈЕ ШАЛИЛА...

БЈОРН ЋЕ МНОГО НАУЧИТИ ОД ТЕБЕ? ПРИСТАЈЕШ ЛИ?

ФАР-ФАРЕР ЈЕ УПРАВО ДОНЕО ВЕСТ ДА СУ ТОРФАЈОВИ ЉУДИ СРЕЋНО ПОБЕГЛИ...

...И ДА ЈЕ ВЕТАР ПОВОЉАН...

МИ СТО ЛУТАЛИЧКЕ ПРИРОДЕ, РАГНАРЕ? НИЈЕ ЗА НАС ДА СЕЈЕМО ЖИТО? ЗАР НЕ, РАГНАРЕ?

МОРЕ ЈЕ МОЈ ДОМ ... БЈОРН ЋЕ ОДРАСТИ, А ГУДРИД ЋЕ СИГУРНО НАЋИ МУЖА КОЈИ ЋЕ СЕ БРИНУТИ О ИМАЊУ!

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ЗАМКА КАКТУСА**

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

ХМ... ЈАСНО...

?

КАКО МИ ТО РАНИЈЕ НИЈЕ СИНУЛО?

?

СХВАТИО САМ ЗАШТО МЕ ПОПАЈ **УВЕК** ПОБЕДИ!

ЗАТО ШТО МЕ НАТЕРА ДА ПРВИ ПОЧНЕМ...

...И МЛАТИМ ГА ДОК СЕ НЕ УМОРИМ!

©1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

САД ЋУ ДА ГА ПРЕЂЕМ!

ПОКАЗАЋУ МУ ДА НИСАМ ТОЛ'КО ЛУД КОЛ'КО ОН МИСЛИ!

УЧИНИ МИ УСЛУГУ, ПОПАЈЕ! РАСПАЛИ МЕ ПРВИ!

!

?

ТРАС!

ШТА ЈЕ САД?

?

?

БАЦА МЕ ЈЕ ЗАМОЛИО ЗА УСЛУГУ!

BUD SAGENDORF 6-14

1549/1599/41

Дом и школа

У овој библиотеци, намењеној првенствено средњошколској омладини и студентима као лектира уз наставу књижевности, објављују се дела најистакнутијих писаца југословенске и стране књижевности. Наши најпознатији стручњаци за поједине књижевне проблеме и најбољи познаваоци опуса појединих писаца, извршили су избор текстова и написали предговоре и коментаре.

— ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ —

1. И. Андрић: **О ВУКУ** ..... 30.—
2. И. Гундулић: **ДУБРАВКА** ..... 70.—
3. П. Воранц: **САМОНИКЛИ** ..... 90.—
4. *** **БУГАРШТИЦЕ** ..... 33.—
5. Ј. Веселиновић: **ХАЈДУК СТАНКО** ..... 110.—
6. Чедо Вуковић: **МРТВО ДУБОКО** ..... 28.—
7. М. Глишић: **ПРИПОВЕТКЕ** ..... 80.—
8. Р. Домановић: **МРТВО МОРЕ** ..... 110.—
9. Ј. Дучић: **ПЕСМЕ** ..... 45.—
10. М. Држић: **ДУНДО МАРОЈЕ** ..... 80.—
11. О. Жупанчић: **ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ** ..... 50.—
12. А. Исаковић: **ЦРВЕНИ ШАЛ** ..... 60.—
13. В. Ивић: **ПЕСМЕ** ..... 70.—
14. Ђ. Јакшић: **ПРИПОВЕТКЕ** ..... 100.—
15. Ј. Змај: **ПЕСМЕ** ..... 80.—
16. *** **ЈУГОСЛОВЕНСКА ЛИРИКА ИЗМЕЂУ ДВА РАТА** ..... 90.—
17. *** **ДВОРИ САМОТВОРИ — ТУЖБАЛИЦЕ** ..... 40.—
18. П. Кочић: **ОДАБРАНА ДЕЛА** ..... 80.—
19. И. Г. Ковачић: **ЈАМА И ДРУГЕ ПЕСМЕ** ..... 35.—
20. Л. Лазаревић: **ПРИПОВЕТКЕ** ..... 70.—
21. С. М. Љубиша: **ОДАБРАНА ДЕЛА** ..... 38.—
22. И. Мажуранић: **СМРТ СМАИЛ АГЕ ЧЕНГИЋА** ..... 26.—
23. М. Мијушковић: **ЉУБАВ, БРАК И ПОРОДИЦА У ПОСЛОВИЦАМА ДРУГИХ НАРОДА** ..... 125.—
24. С. Матавуљ: **БАКОЊА ФРА БРНЕ** ..... 80.—
25. Сава Немањић: **ЖИВОТ СТЕФАНА НЕМАЊЕ** ..... 50.—
26. В. Назор: **ПЕСМЕ** ..... 50.—
27. П. П. Његош: **ЛУЧА МИКРОКОЗМА** ..... 49.—
28. Ф. Прешерн: **ПЕСМЕ** ..... 70.—
29. Ј. Стерија Поповић: **КОМЕДИЈЕ** ..... 100.—
30. Богдан Поповић: **ИЗАБРАНИ ОГЛЕДИ** ..... 28.—
31. В. П. Дис: **ПЕСМЕ** ..... 35.—
32. М. Ракић: **ПЕСМЕ** ..... 35.—
33. П. Прерадовић: **ПЕСМЕ** ..... 50.—
34. Бориславе Радовић: **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** ..... 48.—
35. К. Рацин: **БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА** ..... 65.—
36. Б. Радичевић: **ПЕСМЕ** ..... 40.—
37. С. Сремац: **ПРИПОВЕТКЕ** ..... 48.—
38. А. Шеноа: **СЕЉАЧКА БУНА** ..... 120.—
39. Б. Станковић: **КОШТАНА, ГАЗДА МЛАДЕН, УВЕЛА РУЖА** ..... 55.—
40. Б. Ћосић: **ПОКОШЕНО ПОЉЕ I/II** ..... 60.—
41. И. Цанкар: **НА КЛАНЦУ** ..... 60.—
42. И. Цанкар: **СЛУГА ЈЕРНЕЈ И ЊЕГОВО ПРАВО** ..... 60.—
43. *** **ШАЉИВЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ** ..... 40.—
44. *** **ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ** ..... 69.—
45. *** **ПОЕЗИЈА НОБ-а** ..... 100.—
46. *** **НАРОДНЕ ЗАГОНЕТКЕ** ..... 49.—
47. *** **НАРОДНЕ ПРИЧЕ** ..... 80.—
48. *** **НАРОДНЕ ЛИРСКЕ ПЕСМЕ** ..... 90.—
49. Р. Чолаковић: **ЗАПИСИ ИЗ ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА** ..... 90.—
50. А. Шантић: **ПЕСМЕ** ..... 50.—
51. Тин Ујевић: **ПЕСМЕ** ..... 90.—
52. Вук С. Караџић: **ПРВА ГОДИНА СРПСКОГ ВОЈЕВАЊА НА ДАИЈЕ** ..... 40.—
53. *** **КОПИТАР И ВУК** ..... 150.—

— СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ —

54. О. Балзак: **ЧИЧА ГОРИО** ..... 59.—
55. О. Балзак: **ШАГРИНСКА КОЖА** ..... 100.—
56. Б. Брехт: **МАЈКА ХРАБРОСТ** ..... 50.—
57. И. Буњин: **ЖИВОТ АРСЕЊЕВА** ..... 65.—
58. Н. В. Гоголь: **ТАРАС БУЉБА** ..... 90.—
59. Н. В. Гоголь: **РЕВИЗОР** ..... 45.—
60. М. Горки: **МАТИ** ..... 78.—
61. Ф. М. Достојевски: **КОЦКАР** ..... 51.—
62. А. Чехов: **ПРОСИДБА И ДРУГЕ ЈЕДНОЧИНКЕ** ..... 70.—
63. Т. Ман: **БУДЕНБРОКОВИ I/II** ..... 260.—
64. *** **КАЛЕВАЛА** (фински народни еп) ..... 160.—
65. В. Мајаковски: **ПЕСМЕ** ..... 55.—
66. О. Балзак: **ЕВГЕНИЈА ГРАНДЕ** ..... 110.—
67. Платон: **ПИСМА** ..... 35.—
68. Софокле: **ЦАР ЕДИП — АНТИГОНА** ..... 60.—
69. Г. Мопасан: **ПРИЧЕ ИЗ НОРМАНДИЈЕ** ..... 80.—
70. А. Чехов: **ИЗАБРАНЕ ПРИЧЕ** ..... 70.—
71. В. Шекспир: **РОМЕО И ЈУЛИЈА** ..... 65.—
72. Ла Фонтен: **БАСНЕ** ..... 80.—
73. Ф. Петрарка: **СОНЕТИ И КАНЦОНЕ** ..... 80.—
74. Ж. Превер: **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** ..... 100.—
75. В. Шекспир: **ХАМЛЕТ** ..... 90.—
76. В. Иго: **ЈАДНИЦИ (1—5)** ..... 390.—

Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

REČ I MISAO

РЕЧ И МИСАО обухвата најбоља класична и савремена остварења светске и домаће књижевности. Сви књижевни родови, све књижевне епохе и готово све књижевности света, заступљене су у овој познатој џепној књизи.

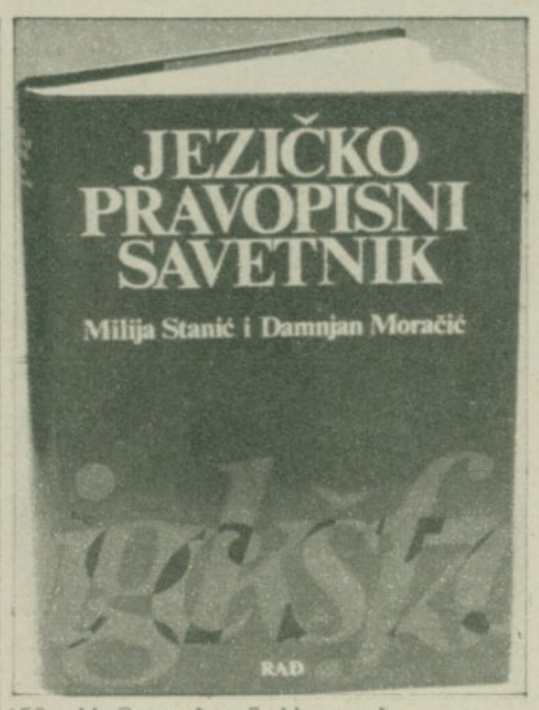
77. Е. А. По: **АВАНТУРЕ ГОРДОНА ПИМА** ..... 18.—
78. Сервантес: **УЗОРНЕ ПРИЧЕ** ..... 18.—
79. П. Мериме: **КОЛОМБА** ..... 18.—
80. Есхил: **ПЕРСИЈАНЦИ — ОКОВАНИ ПРОМЕТЕЈ** ..... 18.—
81. Ј. П. Екерман: **РАЗГОВОРИ СА ГЕТЕОМ** ..... 18.—
82. Рабле: **ГАРГАНТУА** ..... 18.—
83. *** **ПЕСМА О КРАЉУ НАЛУ** ..... 18.—
84. К. Ф. Мајер: **МОНАХОВА СВАДБА** ..... 18.—
85. В. Саројан: **ЗОВЕМ СЕ АРАМ** ..... 18.—
86. Т. Харди: **ЖЕНА С МАШТОМ** ..... 18.—
87. *** **НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ** ..... 18.—
88. *** **РИМСКА ЛИРИКА** ..... 18.—
89. Ђ. Леопарди: **ПЕСМЕ И ПРОЗА** ..... 80.—
90. Ж. П. Сартр: **ЗИД** ..... 80.—
91. Е. Ротердамски: **ПОХВАЛА ЛУДОСТИ** ..... 80.—
92. Е. Сезер: **КРСТАШКИ РАТОВИ ТИШИНЕ** ..... 18.—
93. Т. Вулф: **ТКАЊЕ ЖИВОТА** ..... 18.—
94. П. Неруда: **СУНЦЕ У РЕПУ ВЕТРА** ..... 80.—
95. С. Матавуљ: **БЕОГРАДСКЕ ПРИЧЕ** ..... 20.—
96. И. Андрић: **ЈЕЛЕНА, ЖЕНА КОЈЕ НЕМА** ..... 20.—
97. М. Кашанин: **ИЗАБРАНИ ЕСЕЈИ** ..... 20.—
98. С. Раичковић: **ПЕСМЕ** ..... 20.—
99. Д. Солев: **РУЖНО ПУТОВАЊЕ СЕНКЕ** ..... 20.—
100. А. Шопов: **ДУГО ДОЛАЖЕЊЕ ОГЊА** ..... 20.—
101. Ильф и Петров: **НОВА ШЕХЕРЕЗАДА** ..... 20.—
102. М. Цветаева: **НЕОВДАШЊЕ ВЕЧЕ** ..... 20.—
103. Платон: **О ЈЕЗИКУ И САЗНАЊУ** ..... 20.—
104. Монтењ: **ОГЛЕДИ** ..... 20.—
105. Е. Ростан: **СИРАНО ДЕБЕРЖЕРАК** ..... 20.—
106. А. Монтерлан: **МРТВА КРАЉИЦА** ..... 20.—
107. Р. Кено: **СТИЛСКЕ ВЕЖБЕ** ..... 20.—
108. С. Мом: **ИЗАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ** ..... 20.—
109. Д. Х. Лоренс: **ТАЈНЕ ФЕНИКСА** ..... 20.—
110. Т. С. Елиот: **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** ..... 20.—
111. П. Вагт: **НОЋ ЛУПЕЖА** ..... 20.—
112. П. К. Барка: **ЖИВОТ ЈЕ САН** ..... 20.—
113. Х. Р. Хименес: **ЈА НИСАМ ЈА** ..... 20.—
114. Ч. Павезе: **ДОЋИ ЋЕ СМРТ И ИМАЋЕ ТВОЈЕ ОЧИ** ..... 20.—
115. Д. Буцати: **ПРОДАВНИЦА ТАЈНИ** ..... 20.—
116. Р. Тагоре: **ХИМНА ЧОВЕКУ** ..... 20.—
117. А. Притам: **ТАЈ ЧОВЕК** ..... 20.—
118. *** **АРАПСКА ПОЕЗИЈА** ..... 20.—
119. И. Кадаре: **ГЕНЕРАЛ МРТВЕ ВОЈСКЕ** ..... 20.—
120. В. Десница: **ПРОЉЕЋЕ ИВАНА ГАЛЕБА** ..... 80.—
121. Е. Кош: **САТИРЕ** ..... 40.—
122. М. Павловић: **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** ..... 40.—
123. Р. Шелиго: **ДА ЛИ ДА ТЕ ПОСПЕМ ЛИШЋЕМ** ..... 40.—
124. В. И. Љењин: **МАРКСИСТИЧКО-ДИЈАЛЕКТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА** ..... 40.—
125. Ф. М. Достојевски: **КРОТКА** ..... 40.—
126. К. Паустовски: **НОВЕЛА О ШУМАМА** ..... 40.—
127. А. Грин: **ПАЦОЛОВАЦ** ..... 40.—
128. О. Мандељштам: **РАЗГОВОР О ДАНТЕУ** ..... 40.—
129. С. Мрожек: **ПРОЛЕЋЕ У ПОЉСКОЈ** ..... 40.—
130. Н. Хајтов: **ДИВЉЕ ПРИЧЕ** ..... 40.—
131. Вијапати: **ПЕСМЕ О ЉУБАВИ** ..... 40.—
132. К. Кавафи: **ПЕСМЕ** ..... 40.—
133. Ф. Ниче: **ОСВИТ** ..... 40.—
134. Селинџер: **ЛОВАЦ У РАЖИ** ..... 80.—
135. Џ. Апдајк: **РАЗУЗДАНИ ЕРОС** ..... 40.—
136. В. С. Мервин: **ВАШКЕ** ..... 40.—
137. Х. Л. Борхес: **КРАТКЕ ПРИЧЕ** ..... 40.—
138. Маркес: **ОЧИ ПЛАВОГ ПСА** ..... 40.—
139. Е. Монтале: **ЛЕПТИР ИЗ ДИНАРА** ..... 40.—
140. О. Пас: **ЛУКОВИ** ..... 40.—
141. Ж. П. Сартр: **НОВИ ЕСЕЈИ** ..... 40.—
142. М. Пруст: **ЈЕДНА СВАНОВА ЉУБАВ** ..... 40.—
143. И. Андрић: **ЗНАКОВИ ПОРЕД ПУТА** ..... 80.—
144. Б. Нушић: **ТАКО ЈЕ ПИСАО БЕН АКИБА** ..... 80.—
145. Р. Константиновић: **ДАВИЧО** ..... 80.—
146. Н. Станеску: **СТАЊЕ ПОЕЗИЈЕ** ..... 80.—
147. П. Валери: **МЕЛАНЕЖ** ..... 80.—
148. Б. Шулц: **МАНЕКЕНИ** ..... 80.—
149. К. Маркс: **КРИТИКА ХЕГЕЛА** ..... 160.—
150. Хандке: **ГОЛМАНОВ СТРАХ ОД ПЕНАЛА** ..... 80.—
151. Л. Сенгор: **КУМБА ТАМ СПАВА** ..... 80.—
152. Ј. Сеферис: **МИТСКА ИСТОРИЈА** ..... 80.—
153. В. С. Најпол: **У СЛОБОДНОЈ ДРЖАВИ** ..... 80.—

Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу (пластифициране корице).

154. *** **КЊИЖЕВНОСТ, ИСТОРИЈА, САВРЕМЕНОСТ**
Формат 17 x 24 см. Страна 240.
Цена ..... **150.—**

155. *** **СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК — АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ**
Формат 17x24 см. Страна 104.
Цена ..... **50.—**

156. М. Станић и Д. Мораčић:
ЈЕЗИЧКО-ПРАВОПИСНИ САВЕТНИК
Формат 17x24 см. Страна 450
Повез: платно
Цена ..... **680.—**

„РАД" — ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12, Телефони: 422-517 и 404-765

НАРУЏБЕНИЦА — ПЗ/51

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које наручујете): _____

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поузећем (приликом преузимања од поште), или
НА ОТПЛАТУ — Вредност наручених књига уз годишњу камату од 8% отплатићу у _____ редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплаћивати у 12 месечних рата, а најмања рата је 200.— динара.
Купци на отплату, оверавају наруџбеницу у организацији где раде, а пензионери достављају претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Први општински суд у Београду.

(Презиме и име)

(Занимање) (Број личне карте и место издавања)

(Број поште, место и адреса стана)

(Радна организација и место где је купац запослен)

(Датум) (М. П.) (Овера о запослењу и потпис овлашћеног лица) (Потпис купца)

ШЕСТО КОЛО

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК — JAT

ВАС ВОДЕ У СВЕТ

СССР

САВЕЗ СОВЈЕТСКИХ СОЦИЈАЛИСТИЧКИХ РЕПУБЛИКА заузима једну шестину насељеног копна на Земљи те тако представља највећу земљу света. То је федеративна државна заједница социјалистичких република која се простире на два континента — Европу и Азију. Пружа се од Балтичког мора на западу до Тихог океана на истоку, од Северног леденог океана на северу до Црног и Каспијског мора и средње Азије на југу. То је многонационална држава у којој живи око 60 већих нација и народа и преко 120 мањих националних група, народа и племена. Територија СССР била је насељена још од најстаријих праисторијских времена о чему сведоче многобројна археолошка налазишта. Совјетски Савез је земља која по природним лепотама, бурној историји, архитектонским знаменитостима, чувеним градовима и техничким достигнућима, годинама изазива интересовање туриста целог света.

МОСКВА

Москва је главни град и један од најстаријих градова СССР, помиње се још у 7. веку. Бројни грађевински и уметнички споменици: Кремљ — градска четврт опасана зидом од цигала који је висок двадесет а дугачак 2600 метара, Лењинов маузолеј и црква Василија Блаженог; Академија наука, Большој театар, уметничке галерије, музији и изложбене галерије; Лењинова библиотека са 21 милионом књига као и Универзитет Ломоносова на Лењиновим горама, само су део стваралаштва из прошлих и данашњих времена.

Програмима је предвиђено разгледање града, посета Третјаковској галерији или панорами Бородинске битке, обилазак Кремља и Црвеног трга, посета маузолеју Лењина, изложби достигнућа народне привреде СССР.

АРАНЖМАН „ИЗЛЕТ У МОСКВУ"

ПРОГРАМ ПУТОВАЊА

Први дан: Лет до Москве и смештај у хотелу.

Други дан: Разгледање града аутобусом са обилазком: Црвеног трга, Лењиновог маузолеја, Кремља, Трга Ђержинског, Универзитета Ломоносов и др. Посета једном музеју.

Трећи дан: Посета Кремљу и Маузолеју Лењина. Слободно време.

Четврти дан: Посета Изложби достигнућа привреде народа СССР.

Пети дан: Превоз аутобусом до аеродрома и лет за Београд.

За време боравка у СССР обезбеђен је смештај у хотелима I категорије.

КОРИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Путници се сами јављају на полазном аеродрому.

Водич прати групу из Југославије.

Језик споразумевања — поред руског може да се користи енглески, немачки и француски. Са групом иде и совјетски водич који говори српскохрватски.

Новац — могу да се мењају све конвертибилне валуте.

Адреса Представништва ЈАТ-а: Москва, Хотел „Украјина" — Но. 401,
телефон: 243-24-01 или 243-54-84.

Адреса Амбасаде СФРЈ: Мосфилјамовскаја 46, телефон: 147-41-06 или 147-42-21 или 147-90-08.

Шесто коло ВЕЛИКЕ НАГРАДНЕ ИГРЕ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК И ЈАТ ВАС ВОДЕ У СВЕТ" нашим читаоцима доноси 74 вредне награде.

Прве награде шестог кола су два ЈАТ-ова »Eir lift« аранжмана: петодневни **„Излет у Москву"** и **„Седмодневни боравак у Тунису"** где ће се првонаграђени упознати са знаменитостима ових лепих градова. За Тунис и Москву везана су и питања овог кола.

Учеснике игре, поред главних, очекују још 72 награде:
1 џепни рачунар
21 мајица са именима „Забавникових" листова
2 годишње претплате на листове „Политикин забавник" и „Микијев забавник"
10 награда у књигама
10 комплета „Микијевог забавника" и „Дениса"
2 ЈАТ-ове спортске торбе
2 комплета ЈАТ-ових привезака
2 комплета ЈАТ-ових значака
2 комплета ЈАТ-ових оловака и
20 комплета значака „Забавникових" издања.

ПРАВИЛА ИГРЕ — Право учешћа у игри имају сви читаоци „Политикиног забавника" старији од седам година. У извлачењу учествују само они читаоци који тачно одговоре на сва четири питања. Зато, ако вам се питања учине тешка, помоћ потражите у уџбеницима, атласима и енциклопедијама.

КАКО СЕ ШАЉУ ОДГОВОРИ — Прво пажљиво прочитајте питања, затим на приложеном купону упишите одговоре а испод тога своју тачну адресу са поштанским бројем места. Купон исеците, залепите искључиво на дописницу и пошаљите на адресу: „Политикин забавник", Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124 са назнаком „Забавник и ЈАТ вас воде у свет". **Пазите! Ваши одговори треба да стигну најкасније до 14. септембра 1981. године.**

Резултати извлачења петог кола биће објављени 2. октобра 1981. године у броју 1553.

Награде ће извлачити специјални жири организатора а имена добитника — пут у Москву и Тунис — **Светолик Митић**, познати редитељ и аутор многобројних документарних ТВ серија.

КУПОН ЗА ШЕСТО КОЛО

(питања)

1. **Када је основан Универзитет Ломоносов?**

2. **Како се зове трг на коме се налази Лењинов маузолеј?**

3. **Како се зове стари град у близини Туниса који су 814. п. н. е. основали Феничани?**

4. **Како се зове река која се недалеко од града Туниса улива у Средоземно море?**

(Име, презиме и година рођења)

(Адреса: улица и број)

(Пошт. број Место)

4 питања-4 награде!

Светски прваци: АЛЕКСАНДАР АЉЕХИН

РОЂЕН КАО ПЛЕМИЋ УМРО КАО ПРОСЈАК

ПРВИ ШАМПИОН КОЈИ ЈЕ УСПЕО ДА ВРАТИ ТИТУЛУ И ЈЕДИНИ КОЈИ ЈУ ЈЕ ОСТАВИО БЕЗ ПОРАЗА ПОСЛЕ ДЕВЕТНАЕСТ ГОДИНА »ВЛАДАВИНЕ«

Два пута је Михаил Иванович Чигорин јуришао на титулу светског првака коју је држао Вилхелм Штајниц и оба пута био поражен. Међутим, овај шаховски мајстор учинио је много више него да је постао светски шампион — и данас га сматрају утемељивачем руске шаховске школе која је свету дала толико сјајних велемајстора и светских првака.

Први од њих био је Александар Аљехин, ученик који је превазишао учитеља, човек који је шаху удахнуо нову душу и сигурно много допринео даљој популаризацији древне игре по свету. Мада Рус по рођењу, провео је живот лутајући по свету, другујући са дрвеним фигурама али и оптерећен разним предрасудама. Алкохол ће га одвести у смрт, далеко од домовине и пријатеља.

ПРВИ У СССР

Александар Александрович Аљехин рођен је у Москви 19. октобра 1892. у богатој племићкој породици. Мада ће свој каснији живот фанатично везати уз шаховску игру, управо ће му порекло одредити судбину сличну судбини многих емиграната који нису могли да прихвате долазак пролетерских снага на власт па су напустили земљу и потуцали се по свету...

Како се померају шаховске фигуре Аљехин је научио у раном детињству од мајке. Убрзо се укључио у пионирска и омладинска такмичења. Прихватио је и продубио идеје Чигорина у игри на 64 црно-бела поља и дао прву квалитативну надградњу „руској школи".

Већ 1908. осваја прво место на Сверуском турниру што га прославља у шаховским круговима и он добија позиве за учешће на турнирима у иностранству на којима игра запажену, мада не и главну улогу.

Афирмацију великог играча стиче 1914. у Петрограду где побеђује на турниру, а исте године и у истом граду на још јачем купу најбољих играча света заузима треће место иза светског првака Емануела Ласкера и његовог будућег наследника Хозе Раула Капабланке.

Вртлог првог светског рата води Аљехина у интернацију у Немачку, одакле успева да побегне и врати се у Русију. После завршетка октобарске револуције остаје у СССР-у да би, 1920. године постао први шампион младе совјетске државе на Првенству СССР одржаном у Москви.

Годину дана касније он ипак напушта домовину и одлази у Париз.

ПРЕКО РЕДА

Долазак у Француску доноси нове шаховске тријумфе Аљехину и он убрзо постаје један од најјачих играча света. Исте 1921. године титула званичног шампиона прелази из власти Ласкера у руке Капабланке, а Аљехин је међу онима који претендују на борбу за меч са прваком иако до тада ниједном није успео да победи Кубанца.

Многи истакнути играчи тога доба желе меч са Капабланком али их у томе спречавају немогући финансијски услови које поставља првак света. Тако Аљехин „преко реда" постаје први „изазивач". јер га у томе помаже шаховски клуб из Буенос Аиреса. Аргентинци желе меч за титулу у свом граду и спремни су да одреше кесу.

Услови меча су исти као они који су важили у борби Ласкера и Капабланке: победник је онај ко први добије шест партија.

После сензационалне победе црним фигурама у првој партији Аљехин запада у кризу, мучи га запаљење десни због чега мора да извади шест зуба! Ипак успева да начини преокрет и побеђује, после 34 одигране партије, са 6:3 уз 25 ремија. Тако осваја титулу шампиона света 20. новембра 1927.

Не жели реванш са Капабланком, али прихвата изазов кијевског велемајстора Ефима Дмитријевича Богољубова са којим игра меч у Немачкој и Холандији. Услови су утолико измењени што је одређен број од 30 партија. Ипак, Аљехину су довољне и 24 да сакупи 15,5 поена пошто је 11 партија добио, пет изгубио и девет ремизирао.

Следеће године учествује на Олимпијади у Хамбургу где игра на првој табли за репрезентацију Француске чије је држављанство добио после освајања титуле 1927. Постиже фантасичан скор од девет победа из девет партија!

Четири године касније пружа прилику за реванш Богољубову под истим условима у Немачкој, али му је потребна само једна партија више него у првом мечу да би поново победио: осам победа, три пораза и 15 нерешених исхода.

У НОВОМ ИЗДАЊУ

Александар Аљехин био је прави шаховски фанатик. Међутим, постепено га обузимају и друге страсти од којих је најопаснија — алкохол.

Уверен у своју снагу, олако прихвата изазов професора математике из Холандије Махгиелиса „Макса" Евеа и пристаје на меч од 30 партија. Почетак не обећава сензацију пошто Аљехин води после девет одиграних партија са 6:3. Тада наступа криза изазвана неуредним животом и Макс Еве полако узима ствар у своје руке. Прво је изједначио резултат а затим и добио меч, додуше са минималних 9:8 у победама, уз 13 ремија. Тако Аљехин губи титулу 1935. али не и вољу да и даље игра шах. Уместо да падне у још већу депресију, он потпуно мења начин живота и на реванш 1937. излази у сасвим новом „издању", добро физички и психички припремљен. Алкохол као да не постоји код њега. Такав Аљехин је сада прејак за Евеа и лако побеђује са 11:4 у победама уз 11 нерешених партија.

КУТИЈА »ПРОГУТАЛА« НОВАЦ

Догодило се у Западној Немачкој: киднапери су отели једног малишана док се на бициклу враћао кући из школе. И како то већ бива, после неколико дана јавили су се са захтевом за откуп — тражили су шездесет милиона старих динара. Уз то су дечаковој мајци наредили да у одређено време оде до једне напуштене зграде и спусти новац у дрвену кутију коју тамо нађе.

Полиција у Келну којој су се родитељи дечака одмах обратили за помоћ саветовала је несрећној жени да без поговора следи инструкције уверавајући је да ће је пратити и да ће сигурно успети да открију коу су уцењивачи.

Тако је Габи Ерлеман, пред очима полицајаца који су будно мотрили на сваки детаљ, оставила новац тамо где јој је наређено. Међутим, они су још осматрали околину и пратили шта ће се догодити са кутијом кад је једанаестогодишњи Јоханес таксијем допремљен кући.

Постаје први човек којем је пошло за руком да врати изгубљену титулу. Његов шаховски гениј још више блиста, обасипају га похвалама и признањима...

Остаће заувек мистерија шта је навело Александра Аљехина да прихвати окупацију Француске и чак игра турнире под фашистима! Касније је правдао такав свој став искључиво материјалним разлозима јер, наводно, других средстава за живот није имао.

Међутим, стоји чињеница да је и њему, као и другим познатим европским играчима, нуђено да остану у Јужној и Северној Америци по завршетку Олимпијаде у Буенос Аиресу 1939. Многи су то и прихватили, као Немац Елисказес, Пољаци Тартаковер и Најдорф, Чехословак Пеликан и други, Аљехин није. Али, његова пут води незадрживо низбрдо.

Да ли због љубави према том пороку, да ли због гриже савести, тек, Аљехин све више тоне у алкохол који му озбиљно нарушава здравље. Јављају се први знаци обољења јетре...

Последњу победу бележи Аљехин на турниру у Сабадалу (Шпанија) а 1945. године а ту је и крај другог светског рата.

Због наклоности према нацистима, шахисти света бојкотују Аљехина и не желе с њим да се састану. Запада у све већу беду и пресељава се у Португалију, у предграђе Лисабона Есторијал.

Међутим, званично је и даље првак света и FIDA се не усуђује да му одузме титулу.

Међу онима који и даље цене шаховску снагу и значај Александра Аљехина је и Михаил Ботвиник, инжењер техничких наука из Москве. Посредством Шаховског савеза Енглеске он ступа у преговоре са шампионом за меч који би се одржао у Енглеској.

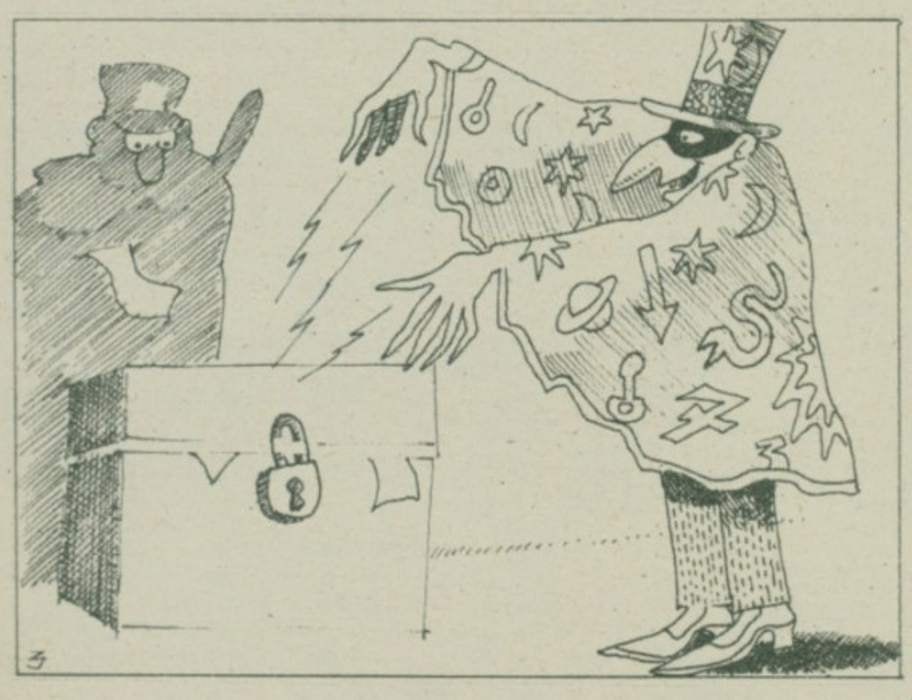
На жалост, до тог меча никада није дошло јер је Аљехин преминуо од срчаног удара у свом хотелу у Есторијалу 24. марта 1946. Нашли су га у хотелској соби, завaљеног у фотељу, главе погнуте у страну, укоченог погледа упртог у шаховску таблу са фигурама. Званично, умро је од срчаног удара у 54. години живота али и данас има оних који сумњају у овакву дијагнозу лекара. Неки историчари шаха сматрају да је отрован или се сам отровао, други повезују његову смрт са обољењем јетре и тешком нервном депресијом.

Остаје, пак, чињеница да је смрт прекинула животни пут Александра Аљехина. Отишао је са шаховске позорнице непоражен, са круном на глави. Био је висок, плав, наочит шармантан. Женио се четири пута мада је његова једина страст био и остао шах. Наш прослављеник велемајстор Светозар Глигорић, пишући о Аљехину, забележио је и ово: „Ако је желео у животу славу, живеће док се шах буде играо". Другим речима — вечно...

Ако за живота и није било играча са којим је могао да се пореди јер је био бољи од свих, његова смрт умногоме подсећа на крај Емануела Ласкера који је, пет година раније, такође окончао живот у хотелској соби у Њујорку без новца и пријатеља. Још једном се показало да је терет славе теже носити него стећи и да је мало оних који су то могли да чине уздигнуте главе.

Родољуб Марковић

Гангстери су се, наиме, послужили кутијом са лажним дном коју су поставили изнад отвора једног од помоћних излаза из зграде. Пред очима полицајаца који нису ни слутили превару узели су тражени износ и нестали без трага.

НИСУ МИСЛИЛИ НА СЕБЕ

БЕБА У ПЛАМЕНУ

У ЈЕДНОМ ТРЕНУТКУ ЏЕРАЛД СЕ, ОБНЕВИДЕО ОД ДИМА, СПОТАКАО И ПАО ИСПУСТИВШИ МИШЕЛА. ПРОЗОР ЈЕ БИО ТАКО БЛИЗУ...

Те вечери три девојке које су тако зарађивале џепарац чувале су троје деце породице Лашапел, једногодишњег Мишела, његову четворогодишњу сестру и двогодишњег брата у њиховој кући у Монтреалу, док су им родитељи изашли на вечеру са пријатељима. Девојке су их ставиле да спавају у две дечије спаваће собе у приземљу, а затим се попеле у салон на првом спрату.

Док је Мишел спавао у колевци, двоје старије деце у игри су, изгледа, ћебетом покрили укључену електричну грејалицу. Ћебе се прво димило, а затим букнуло. Око 20 часова ватра је захватила приземље.

Деца су почела да вриште, па је једна од девојака отрчала до степеница које су водиле према приземљу. Пламен је сукљао уз степениште. Девојка је истрчала напоље до суседне куће где је живео шеснаестогодишњи Џералд Доерти. На позив у помоћ потрчали су он, његов отац и Џералдов друг. Нису могли да уђу у кућу на главна врата јер су се врата, кад су друге две девојке истрчале, залупила и аутоматски закључала.

Џералд је одмах кренуо према задњем делу куће где су приземни прозори били заштићени јаком гвозденом мрежом. Џералд је провирио унутра и видео да дим већ продире у спаваће собе и да је пламен захватио готово цео ходник. Људи који су пристигли касније успели су да извале жичану мрежу и разбију стакло на једном од приземних прозора.

Пошто је уклонио стакло са ивица рама, Џералд је протурио главу кроз прозор и угледао Мишеловог брата и сестру на кревету.

— Дођите овамо! Брзо! Дођите, ја ћу вас извући! — викао је Џералд.

Престрављена деца нису се померала с места. Схватио је да их сам мора изнети. Провукао се кроз прозор који је био на висини од око метар и по од земље и скочио на под. Потрчао је кроз дим, зграбио децу и понео их натраг према прозору. Додао их је оцу кроз прозор, а онда и сам почео да се пење да би изашао напоље. Кашљао је од густог дима...

Тада је једна од девојака повикала:

— Узми и Мишела! Он је у задњој спаваћој соби! Врати се по Мишела!

Џералд се без размишљања вратио у ходник који је сав био у пламену. Покривајући лице руком отрчао је поред зида где је било још мало простора који још није захватио пламен. Кашљући и гушећи се Џералд је утрчао у спаваћу собу. У мраку није ништа видео, па је повикао:

— Мишел! Мишел! Јеси ли овде?! — Одговора није било. Топлота је била неиздржива, од дима се није могло дисати. Викнуо је још неколико пута. Ништа. Већ је кренуо натраг кад је угледао одшкринута врата суседне собе. Гурнуо је врата и на светлу које је долазило из запаљеног ходника угледао колевку и Мишела у њој.

Зграбио га је и поново вратио у страховиту врелину хола. Сада је већ ужасно кашљао.

У једном тренутку помислио је да остане у спаваћој соби где је нашао Мишела претпостављајући да ће неко доћи да разбије прозор те собе, па да тако изађе напоље. Међутим, ипак је одустао и за минут-два хол ће бити у таквом пламену да неће имати никакве могућности да прође кроз њега. И он и дете остаће заробљени између пожара са једне и закованог прозора са друге. Зато ипак крену кроз пакао ватре у холу. Запањила га је бука коју је пожар производио. Држећи једном руком Мишела на грудима а заклањајући га другом од пламена покушао је да се врати истим путем поред зида. Прошао је поред најјачег пламена, али обневидео од дима, спотакао се и пао испустивши дете. Готово је, помислио је. Соба пуна густог дима није му дозвољавала да види ни центиметар испред себе. Опет је пао, али се придигао и готово бауљајући, али ипак чврсто држећи дете у наручју, стигао до прозора.

Подигао је Мишела према људима који су пружали руке споља, а затим се последњом снагом извукао. У једном тренутку је помислио да ће се онесвестити, али су га снажне очеве руке већ зграбиле и извукле на чист ваздух.

Сва три детета остала су жива и неозлеђена. Џералд је пребачен у болницу где су га лечили од опекотина првог степена по рукама и лицу.

— Не желим много да причам о том догађају — рекао је пошто је касније добио Карнегијеву медаљу за храброст — јер сматрам да би свако на мом месту учинио исто. Моја реакција је била обична и људска. Медаљу делим са свима онима који су учинили исто, а нису је добили... Награда ми је добро дошла, моћи ћу да наставим школовање и једног дана постанем грађевински инжењер о чему сам одувек маштао.

Г. К.

ПРИЧЕ
О НАШИМ ГРАДОВИМА

РАБ

Једна древна легенда каже да су Сан Марино, најстарија и најмања европска држава, и наше острво Раб уско повезани. Наиме, према једној биографији написаној између 9. и 10. века, половином 3. столећа наше ере у Ариминум, данашњи Римини, дошао је са Раба клесар Марин. На гласу као вешт и искусан градитељ, позван је да обнови лучка и градска утврђења која су разорили Либурни. Међутим, за време владавине Диоклецијана долази до прогона хришћана и Марин се повлачи у шпиљу на оближње брдо Титано. Ту живи пустињачки, заједно с истомишљеницима и следбеницима. Ускоро се ово аскетско пребивалиште претворило у самосталну верску заједницу. На брду је подигнута црквица Св. Петра, са скромним настамбама. После Маринове смрти сатрађен је самостан који је добио његово име. И управо ће он бити средиште града и државе која се и данас зове Сан Марино, а Рабљанин се сматра оснивачем насеља.

Његово родно острво данас је, наравно, сасвим другачије него кад је легендарни каменорезац напустио његове обале. Али, прошлост је присутна на сваком кораку.

Као и друга наша острва, и Раб је првобитно био повезан с копном. Тек у млађе доба историје Земље, пре 20 до 30 хиљада година, понирањем и издизањем тла и продирањем мора у удолине, данашња јадранска острва се географски осамостаљују. Исту судбину, дакле, доживео је и Раб који се први пут помиње у записима Плинија, у првом веку. Од тих давних времена, када се звао Арба, до данас, Раб је променио много господара, по чему је такође сличан својој острвској сабраћи Јадранског мора. Освајали су га Либурни, сродници Илира, Грци, Римљани, Остроготи, Византијци, Хрвати, Млечани, Французи, Аустријанци, Италијани. Од 12. априла 1945. године Раб је опет уз матицу земљу — нову Југославију. И док се градио нови живот, сачувала се и богата прошлост.

Половином 15. века, кад је поморски и трговачки град Раб био један од најбогатијих и најразвијенијих на Јадрану, изненада долази до катастрофе. Прво 1449, а затим 1456. године, у два језива таласа, на острво Раб удара куга. Високи бедеми који су одолевали многим нападима сада су били беспомоћни. Од десет хиљада становника, око пет пута више него данас, помор је однео више од половине. Град, надалеко познат по веселости и лепоти, одједном је остао празан и пуст. Најстарији део града Калданац више никада се није опоравио: пропао је у рушевинама у којима су се избрисали трагови зазиданих прозо-

ТАМО ГДЕ ЦВЕТА МИРТА

ра и врата заједно са окуженима. Поморство је сасвим застало, јавни живот замро: куга је пресекла доба привредног процвата и благостања.

Али, живот се ипак наставља. Раб чак постаје уточиште сабрани са копна које мори друга несрећа. Наиме, неколико година после дивљања куте, на острво и у град почињу да пристижу бројне избеглице спасавајући се пред турском најездом. Без обзира на вероисповест и порекло, староседеоци и новопридошли раде и живе заједно. Раб се опоравља, расте, учвршћује. Мудра управа, у јединству са марљивим становништвом које се успешно бави трговином, поморством, рибарством и пољопривредом, створила је услове да се већ тада Раб прочује по изузетним зданьима којима се и данас диве многобројни гости. Половином 15. века у Рабу клеше и гради један од најпознатијих каменоклесарских мајстора Андрија Алеши из Драча. Дела су му остала до данас, вредности непролазне као камен који је тако вешто обрађивао.

Он није једини неимар који је градио најугледнија здања града Раба. На жалост, не зна се ко је дао нацрт и ко је градио чувени рапски торањ који се сматра најелегантнијим у Далмцији. Подигнут у чисто романском стилу, по уметничким својствима иде уз најпознатије романичке горњеве, убрајајући и оне у Италији. Најстарији запис о овој грађевини потиче из 1212. године, али се по архитектонским елементима закључује да је подигнут око 1200. године. Ово готово осам векова старо здање, само једно од градительских знаменитости Раба, високо је 26 метара. Занимљиво је да је некадашњи четворострани кров у облику пирамиде полувином 15. века срушио гром, после чега је подигнут данашњи осмострани.

Истина, Раб никада по својој култури није био на висини једног Дубровника, Хвара, Задра или Сплита, али је ипак, нарочито у време ренесансе, држао корак са градовима где се неговала мудра мисао, уметност, архитектура. Доказ за то је и Маркантун Доминис Marcus Antonius de Dominis), писац и физичар, који је рођен у Рабу 1560. године. После студија у Падови, где добија звање професора математике, реторике, логике и филозофије, истичући се нарочито у области природних наука, Доминис се брзо пење степеницама тада свештеничке каријере. Али, као сплитски надбискуп због критички и оштроумно писаних расправа, долази у оштар сукоб са папском столицом. Временом се овај сукоб научника, кога је за црквени ред највише везивала мантија, све више заоштрава. На сцену ступа немилосрдна инквизиција, и Доминис бежи у Венецију, затим у Швајцарску, да би склониште нашао у Енглеској. Ту га са поштовањем примају највиши научни кругови и сам енглески двор.

Године 1617. овај мислилац, писац и научник објављује у Лондону своје животно дело „О црквеној држави“ у десет књига. Тражећи прави садржај хришћанске науке, Доминис је немилосрдно напао папинску вековну тежњу за световном влашћу као неспојиву са хришћанским верским начелима. Дело је преведено на више језика и изазвало жестоке полемике широм Европе.

Прогањан и мучен, далеко од родног Раба, Доминис је умро у тамници 1624. године. Када је завршен процес који је инквизиција водила против њега, проглашен је јеретиком. Са мноштвом његових списа, којих се није одрекао, тело му је јавно спаљено на тргу Кампо дел фјоре у Риму.

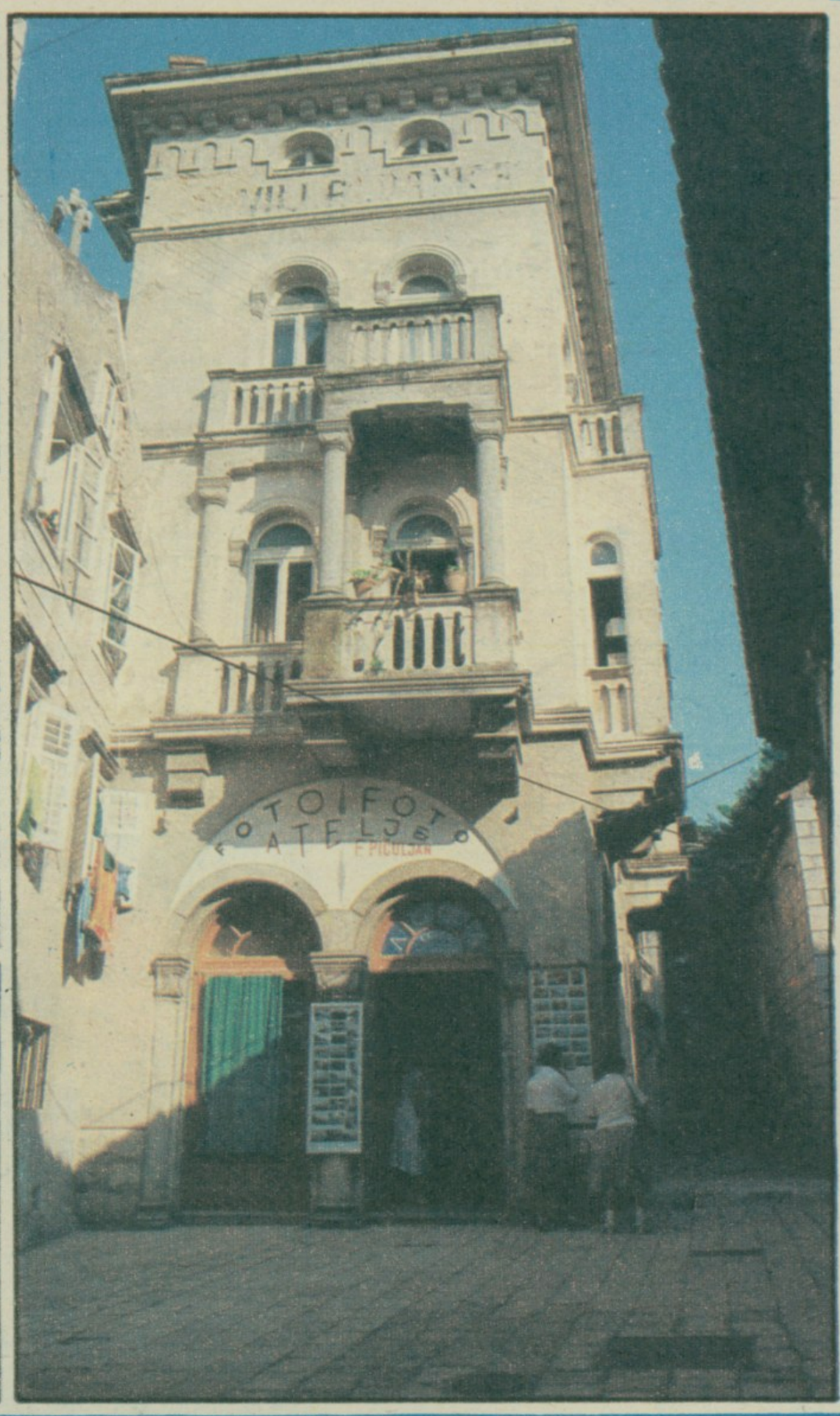
У природним наукама и данас се спомиње као значајан истраживач разлагања светлости и као један од првих који је правилну измену плиме и осеке повезао са деловањем Месеца.

Али, није само прошлост оно што посетилац сретне на Рабу. За око не запињу само древна здања, море, разуђена обала изузетне лепоте. Свуда је присутно медитеранско зеленило. И данас се на овом острву и у Рабу, највећем граду на њему, младенци китe миртом, од давнина симболом мира и љубави. Острво на коме мирта расте у изобиљу данас је један од наших најпознатијих приморских туристичких центара.

Иван Лончар
Снимио:
Љубомир Патрногић

*СТРАНА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ТУЖАН МЕЂУ СТРАНЦИМА

Једна поп-рок група која је стекла репутацију и пријатеље по лондонским пабовима узела је необично име SAD AMONG STRANGERS (Сед аманг стрејнџерс), ни мање ни више него по наслову једне приче Џемса Џојса из збирке „Одисеј". Музика ове групе била је онаква какву су тражили посетиоци: да се мелодије лако памте, да уз музику може да се игра, али и да текстови буду необични. Све је то пружила група SAD AMONG STRANGERS (Тужан међу странцима) и где год су наступили добијали су нове присталице. На жалост, међу њиховим поклоницима није било ниједног продуцента за издавање плоча па су момци одлучили да сами финансирају издавање свог првог сингла са две песме „Нови пуританац" и „Мој пријатељ камелеон". Први тираж је био симболичан — свега 2000 плоча! Али и то је било довољно да се заинтересују музички критичари који су почели да пишу о овој групи у свим важнијим музичким листовима Енглеске. Прво су били изненађени начином свирања јер им је било тешко да их уклопе у постојеће шеме новог таласа. Њихову музику су упоређивали са музиком група XTC и GENESIS, али су текстови пре одговарали побуњеницима из панк-покрета, мелодичност њихових композиција „вукла" је на златно доба поп-а... Све у свему било је тешко дефинисати групу SAS (скраћеница од њихових првих слова, али је на овај начин добијена скраћеница скандинавске ваздухопловне компаније!).

У сваком случају рачуна се да ћемо о овој групи чути много више до краја ове године. Чланови су: Lyndon Morgans, вокални солиста, Pod Woodward, соло гитара, Steve Prescott, бубњеви, Sig, клавијатуре, и Malcolm Phillips, бас.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

НОВИ ПУРИТАНАЦ (THE NEW PURITAN)

Muzika i tekst **Lyndon Morgans**

Izvodi grupa: **SAD AMONG STRANGERS**

I'm the new boy round these parts,
I'm in at number one
Armed to theeth with my
poison-darts
And having so much fun.
Your voice curled at the edges,
said I was born to lose,
Why I defect don't matter much,
It's just the system I choose.

I saw all at the hedonists' ball
Standing brave and tall
With that silly human look on
your face.
As the credits rolled I sau you
siddenly old
And I just couldn't control.
The sight of si many jerks in
one place.

The devil took me by the, arm,
was kinda nice to me
Taught me rhymes and showed me
tricks,
A study in cruelty.
Said: now go forth and infiltrate
however you can,
Teach them with it means to gross
the new puritan!

Stars like snake eyes and stained
glass war cries
And barbed wire alibis
And coming on eternal and cold
I raised my voice just to drown
the silence
I had to admit
It was nothing you ain't already
been told.

МОЈ ИЗБОР

Зовем се **САНДРА САРКА**, ученица сам основне школе и живим у Новом Саду. Изабрала сам следеће плоче које желим да вам предложим.

ДОМАЋЕ:

1. НАСТАВНИЦЕ — Зана
2. ДОЛАЗИМ ЗА ПЕТ МИНУТА — Генерација 5
3. ЗАШТО СУ ДАНАС ДЕВОЈКЕ ЉУТЕ — Идоли
4. ХИР, ХИР, ХИР — Јосипа Лисац
5. КАД СИ МЛАД — Филм

СТРАНЕ:

1. CALL ME — Blondie
2. SIGNING OF — UB 40
3. LET IT BE — Beatles
4. LITTLE WING — Jimi Hendrix
5. WE'LL ROCK YOU — Queen

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ЗЕНИЦЕ

Зеничка новоталасна група АУТО-ПУТ основана је августа прошле године. Одмах да кажемо да је то једина група у овом граду која свира „Њувејв“. Групу сачињавају све сами средњошколци са просјеком од 18 година. Чланови су: Александар Милкић, бас гитара, вокал, Драган Тодоровић, бубњеви, Марио Гргић, соло гитара који је уједно и вођа групе. До сада су наступили већином у зеничкој гимназији, у дому ЈНА, као и по холовима неких средњих и основних школа у Зеници. Такође су успјешно наступили и на недавно одржаном рокмаратону у холу зеничког Металуршког факултета. Ова млада група већином свира композиције ИДОЛА, ХАУСТОРА, ФИЛМА И АЗРЕ а има и неколико властитих композиција, као што су „Она има своју математику“, „Треба имати свој суд“, „Правиш ме љубоморним“ итд. У наредном периоду ове композиције ће АУТО-ПУТ снимати за локалну радио-станицу. Наравно, љето је искоришћено за малу турнеју како би се нешто новца зарадило за џепарац, а и за комплетирање музичких инструмената и разгласа.

Иако су момци из групе АУТО-ПУТ веома млади, за њих се не може рећи да су почетници јер је сваки од њих прије доласка у ову групу свирао са другима, али је

тек у овој постави њихова вриједност дошла до изражаја. Упорно раде, вјежбају четири пута седмично по неколико сати јер су свјесни да се само преданим радом може нешто постићи. Обично вјежбају у подрумским просторијама, али им то засад не смета јер, кажу, многе су музичке групе свој успон почеле баш на тај начин.

На питање зашто им се група зове АУТО-ПУТ одговорили су да у том називу има неке симболике: ауто-пут повезује људе, градове, села, а изнад тога је музика која зближава.

Тарик Тановић,
Булевар Братства-јединства 28:Е
72000 Зеница

(хонорар 150 динара)

ВЕСТИ ИЗ НИША И ДИМИТРОВГРАДА

Једна од најмлађих вокално-инструменталних група у земљи зове се ОКТОПОД. Њу сачињавају Миодраг Аранђеловић, Зоран Петровић и Ивица Крстић. Сва тројица су четрнаестогодишњаци, свирају акустичне гитаре и иду у музичку школу. Својих композиција за сада немају, али зато њихов репертоар сачињавају песме

Ђорђа Балашевића, Раног мраза, Сунцокрета, Абе и других. Учествовали су на неколико школ-

ских приредби и спремају се за веће подухвате.

У Димитровграду је однедавно почела да делује рок-група ПРЕЛАЗ. Свирају домаћу и страну музику, а имају и неколико сопствених композиција. Групу ПРЕЛАЗ чине: Драгољуб Пејчев, соло гитара, Феђа Каменов, ритам гитара, Сергеј Лазаров, клавијату-

ре, Горан Илијев, бас, Владица Ђуров, бубњеви, Мирјана Дончев, вокал и Васка Ташков, вокал.

Обрад Николић,
Булевар Велька Влаховића 1/1
1800 Ниш

и

Димитар Ставров,
Крум Златанов 18
18320 Димитровград

(Хонорари по 150 динара)

СА СВИХ СТРАНА

У Америци се појавила група са називом »Мртви Ленон« ... Електрик Лајт Оркестар снима нови албум ... У групи »Вишбон Еш« дошло је до измене чланова па ће и нова плоча звучати другачије ... Некадашњи клавијатуриста Сантане Ґрег Роли сада је са групом »Путовање« ... Некадашњи певач ансамбла »Блек Сабат« Ози Озборн сакупио је лепо друштво из разних врло познатих група па се тако појавио »Близард оф Оз« (игра речи за »Чаробњака из Оза«) ... Америчка певачица Ким Вајлд носи само мушка одела ... »Дејли Мирор« је у листу најлепших жена света уврстио и Дебби Хари из групе »Блонди« ... »Вилиц Пипл« су одлучили да се окану диско звука и да пређу на стари рок и нови талас ... Ринго Стар је у једној прилици сасвим озбиљно изјавио: »Ја сам најбољи бубњар на свету«. Вероватно није уопште чуо Стјуарта Копленда из групе »Полис« ... Питер Фремптон је у Њујорку прославио рођендан »у ужем кругу«. Није ни чудо кад је превалио тридесету ... Ансамбл »Ху« заједно са симфонијским оркестром жели да приреди концерт у спомен на раније преминулог менаџера и пријатеља Кита Ламберта ...

ШТА ЈЕ ОВО?

У овом времену свемирских летова, ствари око нас почеле су да имају чудан „свемирски“ изглед. На нашој фотографији није никакав модул, нити сателит, нити станица која кружи у орбити, већ обичан — џубокс! Додуше, не сасвим обичан, јер плоче из овог музичког аутомата звуче по свим правилима модерне стерео-технике. Поред доброг звука модеран џубокс мора да има и модеран дизајн.

ЧИТАОЦИ — ЦРТАЧИ

ГОРАН РАТКОВИЋ из Земуна (Ул. Саве Бурића 10/35) воли групу „Метан“ па се потрудио да их нацрта на свој начин. А један ДАНКО који се бави новинском илустрацијом и црта стрипове послао нам је сницу Јохана Себастијана Баха да бисмо видели његов начин цртања.

НОВА ЛИЦА: SPLIT ENZ

Да ли сте знали да је група „Сплит Енц“ до сада издала три албума: »Mental Notes« (Chrysalis 1131), »Dizrythmia« (Chrysalis 1145) i »True Colours« (A M 4822).

БРЗА ПЛОЧА

Јефтино продајем добро очуване плоче: Abba, Wings, Boney M., Smokie, Bee Gees, Amanda Lear и други. Пишите за списак.

Фрањо Белина
Божидар Аџије 16/3
41000 Загреб

• ● •

Продајем добро очуване плоче: »If you can't stand the heat« (STATUS QUO), The Cars (CARS), »Live« (JEAN LUC PONTY), »Give as wink; »The golden greatest. . .« (SWEET), »Regatta de blanc« (POLICE), „У тетрапаку“ (МЕТАК), „Само напред“ (ЈУ), „Градске приче“ (ПАРНИ ВАЉАК) итд.

Зоран Симић
Филипа Кљајића 2/6
15300 Лозница

Продајем ЛП и сингл плоче, домаће и стране, рок и поп музике. Заинтересованима шаљем списак.

Марија Шпиц,
8. марта 8
21400 Бачка Паланка

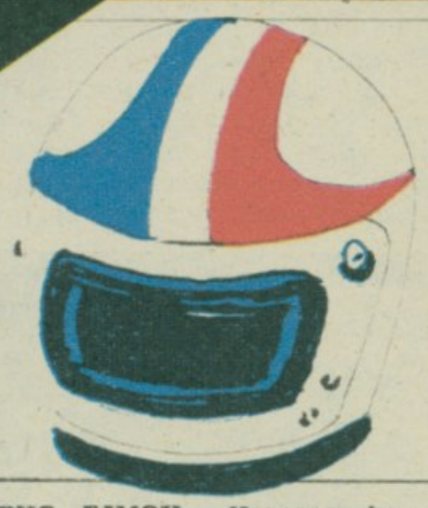
• ● •

Продајем плоче разних група: Thin Lizzy, Jethro Tull, The Who, Kiss, Eagles, ELO, Supertramp, Blondie, Nazareth, Vibrators, Rolling Stones и др. Такође продајем и велики број постера из немачког часописа „Браво“. Пишите који вам постери и плоче требају. Обавезно приложите и марку за одговор. У обзир долази и замјена за плоче хеви-метал група.

Александар Аћимовић,
Палмира Тољатија 1/1
71.000 Сарајево

ЧУВАЈУ ИМ ГЛАВУ

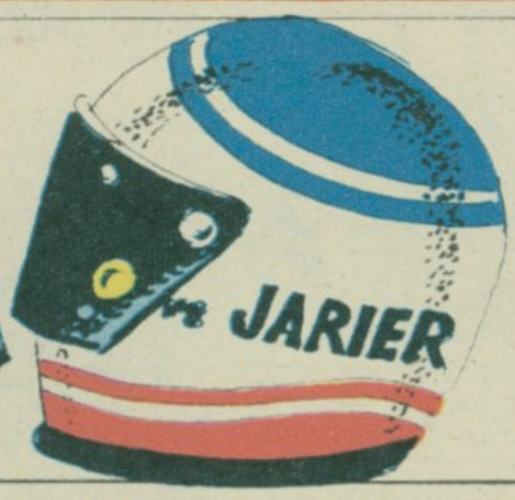
КАЦИГЕ ВОЗАЧА БОЛИДА

КРИС ЕЈМОН, Новозеланђанин, возач Формуле један, други на 4 часа Монце 1970, трећи на Гран прију САД 1969, пети у шампионату 1970.

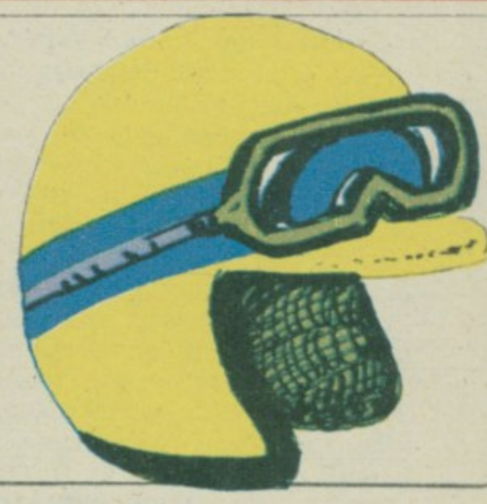
ЕМЕРСОН ФИТИПАЛДИ, Бразилац, (двоструки првак света Формуле) један, 1972 (Лотус-Форд), 1974 (Мекларен), 14 Гран при победа.

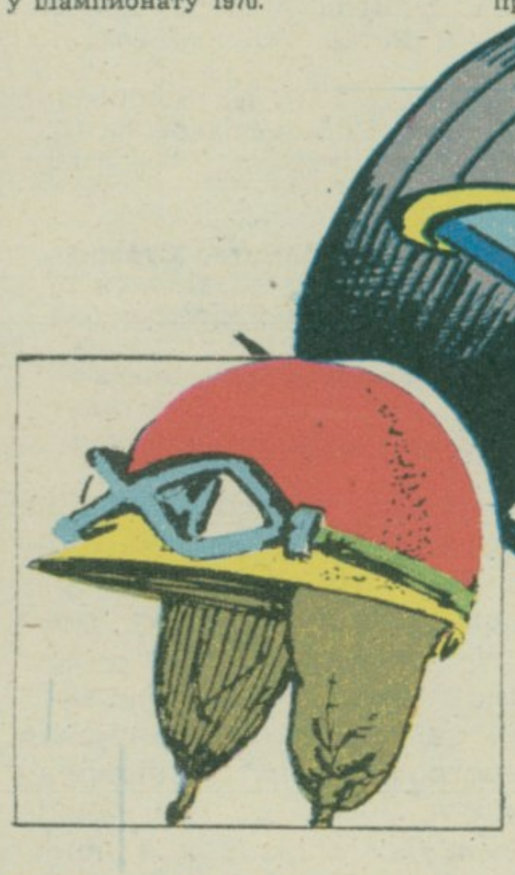
ЖАН ПЈЕР ЖАРЈЕ, Француз, возач Формуле један, трећи на Гран прију САД 1972—1974, други на четири часа Монце 1976. за прототипове, трећи у Дижону 1977.

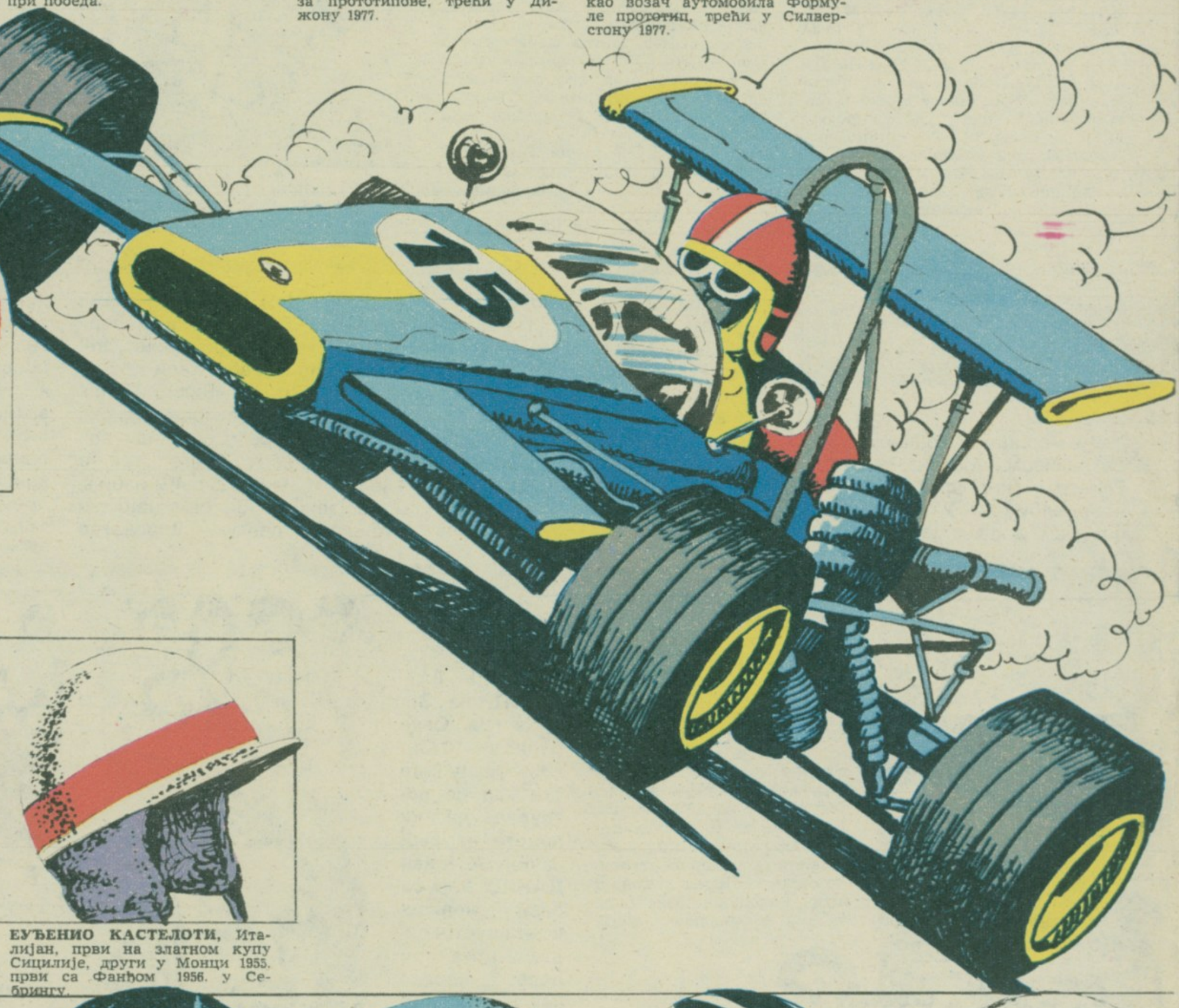
РОЛФ ШТОМЕЛЕН, Немац, на такмичењима Формуле један седми у Француској 1970, пети у СР Немачкој 1970, познатији као возач аутомобила Формуле прототип, трећи у Силверстону 1977.

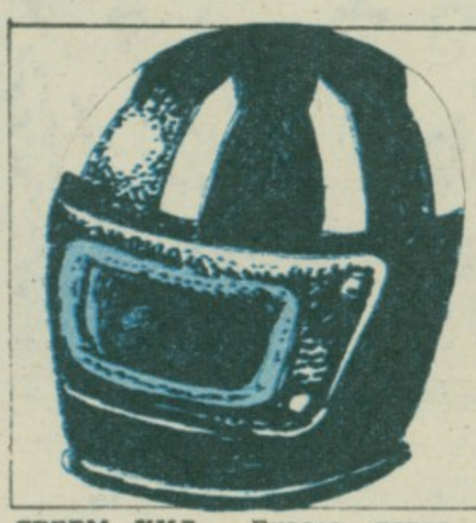

ЏОН САРТИС, Енглез, седмоструки првак света у мотоциклизму, првак света у Формули један 1964 (Ферари)

ХУАН МАНУЕЛ ФАНЂО, Аргентинац, највећи ас свих времена. Алфа-ромеом, мерцедесом, фераријем, и масератијем освојио пет светских првенстава до 1957. Освојио 24 Гран при победе.

ГРЕЕМ ХИЛ, Енглез, првак света Формуле један 1962. (Б. Р. М.) и 1968. (Лотус).

ЕУЂЕНИО КАСТЕЛОТИ, Италијан, први на златном купу Сицилије, други у Монци 1955. први са Фанђом 1956. у Себрингу.

ЏЕКИ ОЛИВИЈЕ, Француз, у тандему са Џеки Иксом побеђивао на такмичењима „24 часа Л'Мана".

ЖАН ПЈЕР БЕЛТОАЗ, возач Формуле један и прототипова, трећи у Монци 1969. на возилу „матра 650", први у Дајтони 1970, трећи у Дижону 1970.

РОНИ ПЕТЕРСОН, Швеђанин, првак Европе у Формули три, трећи на шампионату света Формуле један 1977, вицешампион света 1978 (Лотус-Форд)

ЏОРЏ ФОЛМЕР, Американац, возач прототипова, победник Кен-Ем серије 1972.

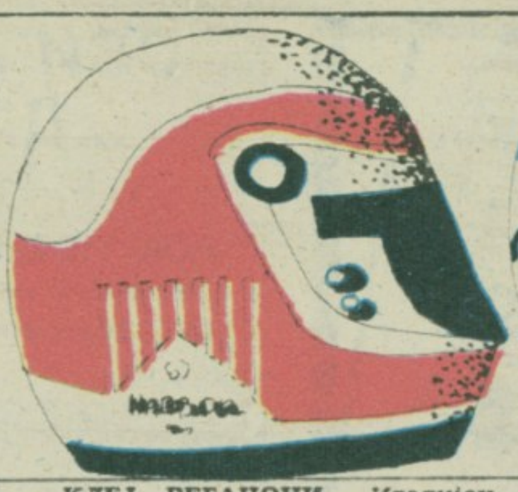
АРТУРО МЕРЦАРИО, Италијан, возач Формуле прототип, трећи са Иксом 1970. у Дајтони, први на Три часа Пергусе, менаџер тимова Формуле један и два.

ПИТЕР РЕВСОН, Американац, на светском првенству конструктора Формуле прототип први у Дајтони са Марком Донохјуом 1969, у тандему са познатим Глумцем Стивом Мек Квином други у Себрингу 1970. са „поршеом 908".

БРАЈАН РЕДМАН, Американац, возач прототипова, први у Дајтони 1970, трећи у Силверстону и Воткинс Глену и први у Моспорт парку 1970.

КЛЕЈ РЕГАЦОНИ, Италијан, возач Формуле један, други на Гран прију 1970. у Хокенхајму, победник Гран прија у Монци 1970, у Нирбургингу 1974. и у Силверстону 1975.

НАНИ ГАЛИ, Италијан, наступао и у Формули један, са „алфа-ромеом 2000 ГТА" учествовао на тркама на Ушћу 1968.

МАЈК ХЕЈЛВУД, Енглез, деветоструки првак света у мотоциклизму, првак Европе у Формули два 1972, на тркама за Формулу један возио у екипи „Мекларен".

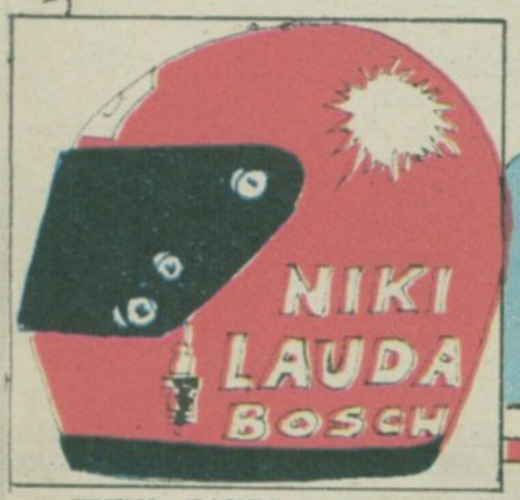
ФРАНСОА СЕВЕР, Француз, возач Формуле један у екипи „Матра".

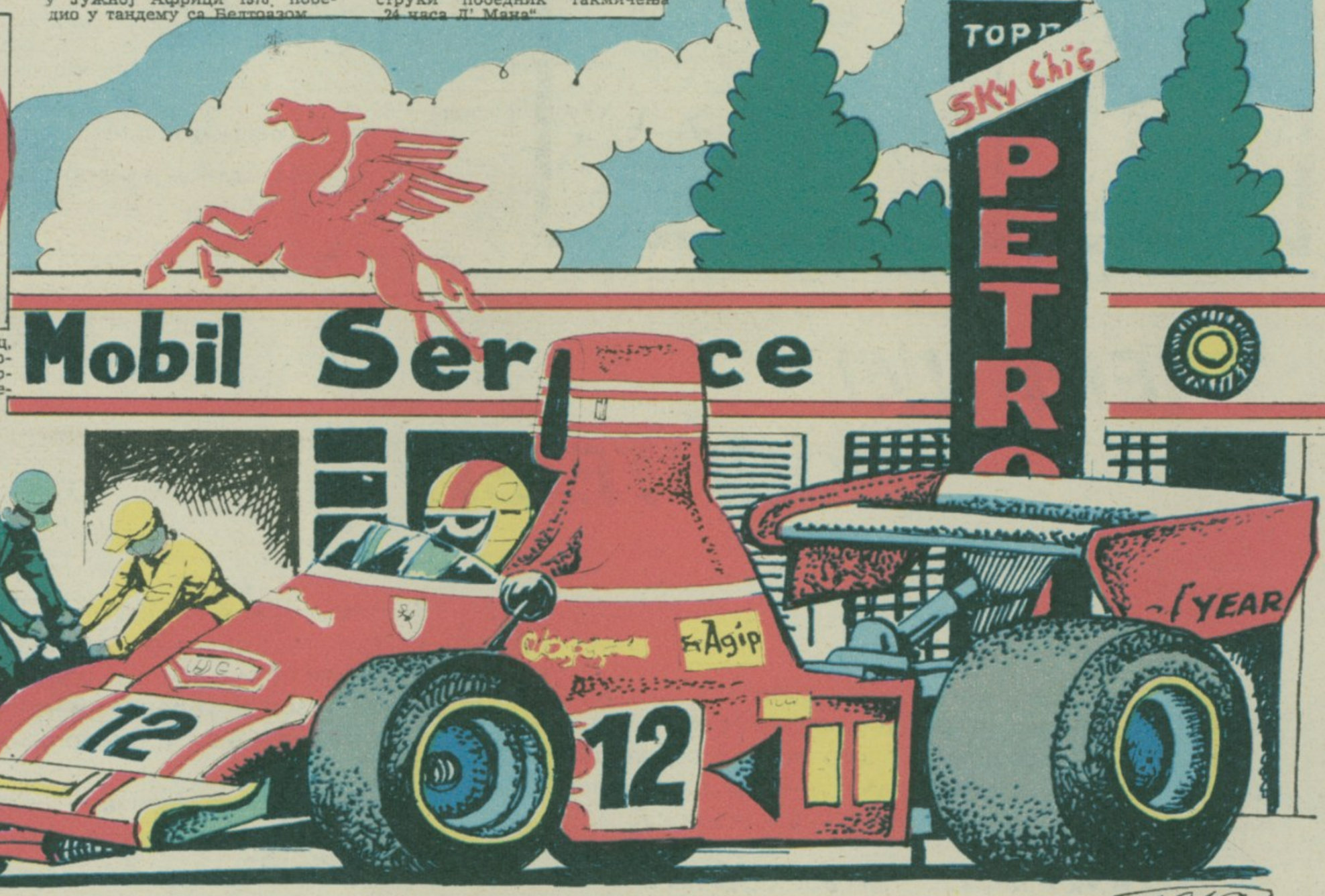
ДЕНИС ХЈУЛМ, Новозеланђанин, првак света Формуле један 1967 (Бребем-Форд), на такмичењу за Формулу прототип у Јужној Африци 1970. победио у тандему са Белтоазом.

ЏЕКИ ИКС, Белгијанац, вицешампион света Формуле један 1969. (Бребем) и 1970 (Ферари) возач Формуле прототип, петоструки победник такмичења „24 часа Л' Мана".

НИКИ ЛАУДА, Аустријанац, највеће име данашњег аутомобилизма, шампион света Формуле један 1975. и 1977. на „фераријуу".

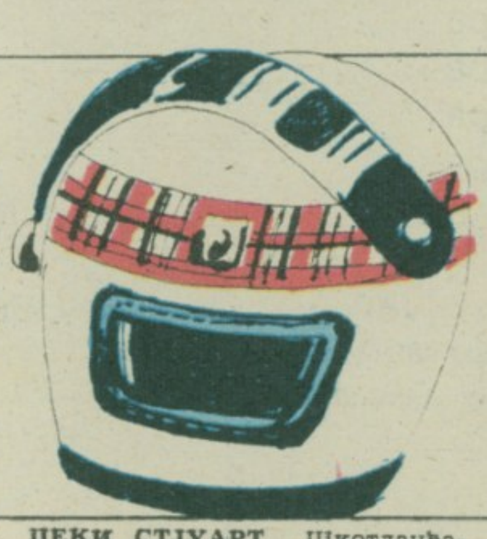

СТЕРЛИНГ МОС, Енглез, сматра се да је један од највећих возача свих времена. Освојио 16 Гран при победа и четири друга места на светским шампионатима Формуле један, али никад није био шампион.

ВИЛСОН ФИТИПАЛДИ, Бразилац, брат чувеног Емерсона Фитипалдија, конструктор бразилског возила Формуле један. „коперсукар".

ЏЕКИ СТЈУАРТ, Шкотланђанин, возач Формуле један, шампион света 1969 (матра-форд) и 1971. и 1973 (тирел-форд). Светски рекордер по броју Гран при победа — 27.

ЏИМ КЛАРК, Енглез, возач Формуле један, првак света 1963. и 1965. (лотус-форд). Победник трке „500 миља Индијанаполиса" 1965.

ХЕНРИ ПЕСКАРОЛО, Мексиканац, један од најбољих возача Формуле прототип. Први у тандему са Белтоазом у Хокенхајму 1970, трећи са „матром" у Монаку 1970.

СВИ ВОЛИМО ROCK'N' ROLL!
...ДА ЛИ ГА И РАЗУМЕМО?

РОК ПОЕЗИЈА! Јединствена колекција најзначајнијих песама у историји РОК МУЗИКЕ. На нашем језику текстови песама који су обележили три деценије РОК ЕПОХЕ...

THE BEATLES
THE WHO
THE CLASH
DAVID BOWIE
THE ANIMALS
BOB DYLAN
THE BYRDS
THE POLICE
ELVIS PRESLEY
BOB MARLEY
LOU REED
THE DOORS
JIMI HENDRIX
THE ROLLING STONES
GRAM PARSONS
BRUCE SPRINGSTEEN
THE LOVIN' SPOONFULL
NEIL YOUNG
THE JEFFERSON AIRPLANE
IAN DURY...

Вашој колекцији рок плоча можете додати и ову збирку поезије, по цени од 150 динара уколико се обратите на нашу адресу:
„EX — PRESS" — Поштански преградак 2087, 11030 БЕОГРАД 8.

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем књигу „РОК ПОЕЗИЈА" по цени од 150,00 динара, а платићу је поштару приликом преузимања.
Пошиљку упутите на адресу:

.....
Име и презиме наручиоца

Адреса: .....
(Поштански број, место, улица и број)

У случају спора надлежан је Окружни суд у Београду.
Место и датум Потпис

.....

УЧЕНИЦИ!
РОДИТЕЉИ!

Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, на основу досадашњег искуства у настави страних језика, а у циљу што успешнијег и што лакшег савлађивања градива издао је едицију грамофонских плоча, према наставном програму за следеће наставне области:

Руски језик V разред	**300,00 динара**
Руски језик VI разред	**350,00 динара**
Енглески језик V разред	**300,00 динара**
Енглески језик VI разред	**350,00 динара**
Француски језик V разред	**300,00 динара**

На поменутим грамофонским плочама снимљени су садржаји који омогућавају ефикаснију и функционалнију обраду језика, као и делови уџбеника који могу послужити за увежбавање читања, рад по дијалозима и говорна вежбања.

Куповину жељеног комплета грамофонских плоча можете обавити попуњавањем поруџбенице уз коју треба приложити пети примерак уплатнице и све доставити на адресу: Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, Обилићев венац 5, жиро-рачун број 60806-603-18353.

Сваком купцу уз поручени комплет грамофонских плоча поклањамо тј. шаљемо малу пластичну географску карту ЕВРОПА

НАРУЏБЕНИЦА

Овим поручујем комплет грамофонских плоча за ..... језик, за ..... разред у вредности од дин. .....
Испоруку извршити на адресу .....

.....

Прилажем 5. примерак уплатнице.

Ушући кушак

ШКОЛСКА КЕЦЕЉА

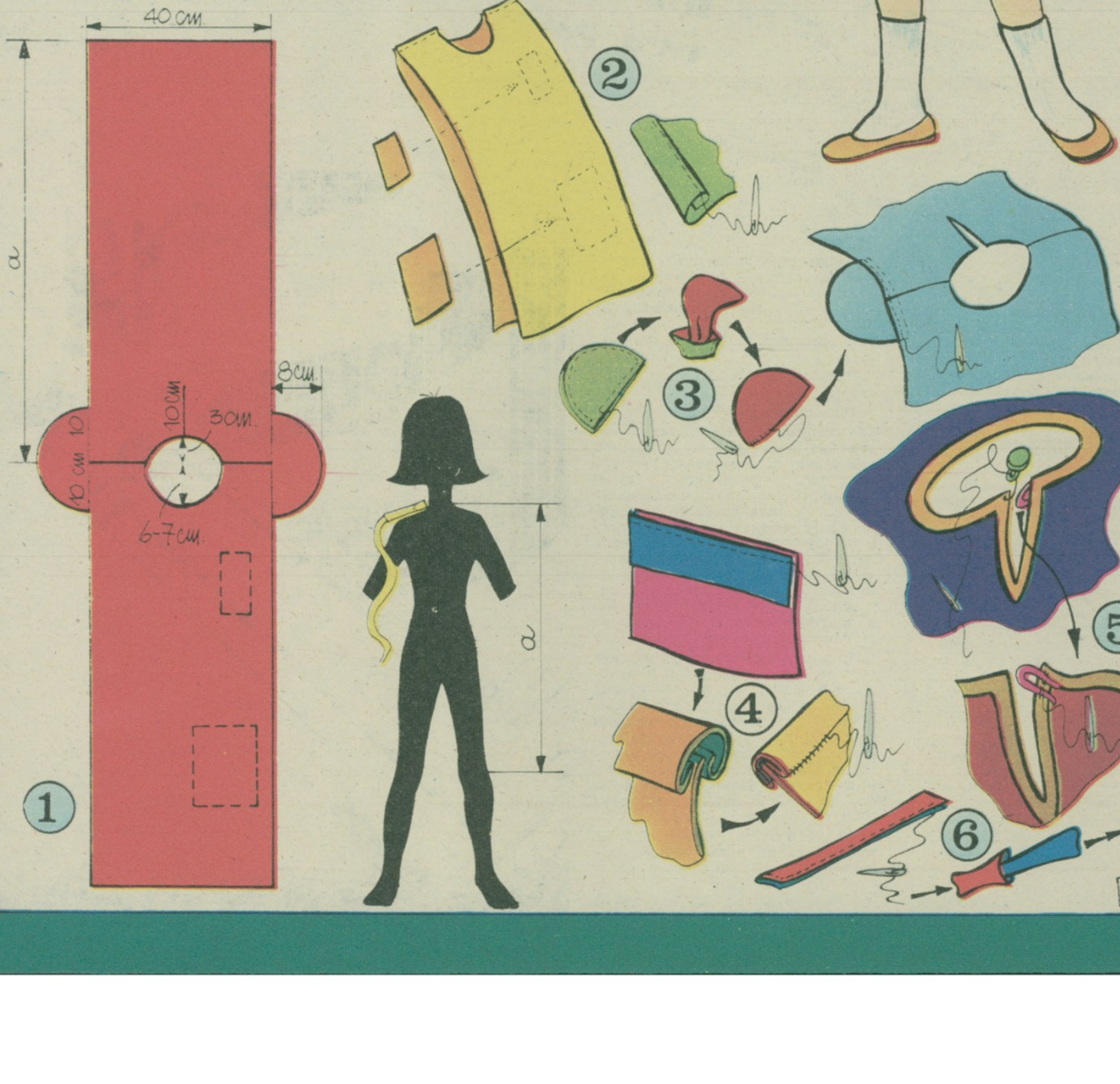
До почетка школске године имате још толико вре мена да сашијете нову кецељу. Дајемо вам упутство за једноставан крој који може да сашије и кројачица-почетница.

Крој је дат на **црт. 1.** Потребан вам је материјал ширине 80 cm а дужине према томе колико ће кецеља бити дугачка, тј. „А" + 15 cm. „А" је дужина кецеље а „Б" ширина рамена. Предњи и задњи део кроје се тако што се материјал одсече на дужину „А" затим пресави је по ширини на пола и исече тако да се добију два дела истих димензија 40 cm x „А". На предњем и задњем делу исече се вратни изрез и разрез на леђима дужине 10 cm да би кецеља могла да се обуче преко главе. Оних 15 cm које смо у почетку одсекли служе за кројење капни на рамену и џепова. Капне се кроје 4 пута а џепови једанпут. Облик и место џепова изаберите сами.

Прво се предњи и задњи део ушију на рамену. Све ивице око кецеље сем вратног изреза и разреза на леђима порубе се на начин приказан на **црт. 2.** Капне се праве на следећи начин: ушију се два дела са наличја, али не сасвим већ се остави мали отвор кроз који се кална обрне на лице па тек тада ушије и преостали део шава (**црт. 3.**). Кад је капна готова, може да се ушије за рамени део кецеље.

Вратни део и разрез на леђима обрађују се траком за опшивање која може бити од истог материјала или се користи посебна трака — машина. Начин обраде дат је на **црт. 4.** Прво се приспони лице траке на лице материјала, са наличја се ушије, трака предње и пресавије на наличје материјала и ту ушије. На врху разреза на леђима ушије се дугме и гајка као на **црт. 5.**

Појас се прави тако што се исече трака дужине 120—150 cm (може се и наставити) и шири не око 10 cm. По ширини се пресавије на пола и са наличја ушије са једне бочне уже стране и цела дужина а затим се појас кроз другу бочну ивицу окрене на лице а отвор ушије са лица (**црт. 6**). Појас се може носити завезан спреда или позади а може се сашити и кратак појас који ће се затварати дугметом и гајком, као што је показано на крају разреза на леђима.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ИСАК АСИМОВ * ЏЕФРИ С. ХАДСОН

ПОСЛАСТИЦА ЗА ИЗДАВАЧЕ

Гомиле људи ходале су папирним плочницима читајући без даха.

Драги Исаче,

Прилажем кратку причу која ће ти можда бити занимљива. Наравно, расплет је мало танак, али... Мислио сам, ако ти, чувени др А., преправиш последња три пасуса, тиме би: (А) допринео стварању правог књижевног куриозитета; (б) помогао једном младићу да ступи у редове објављиваних писаца; и (с) послао поменутог младића право на седмо небо. Такође би мене учинио врло срећним уредником. Узгред, твој прилог у јулском броју „Галаксије" још је савршенији него што сам очекивао!

Све најбоље
Џим Бејн

Драги Џиме,

У реду, ево текста који си ми послао заједно с новим, мојим крајем.

Можда би могао да замолиш Боба Силверберга да и он напише алтернативни крај, или се бар побрини да не побесни. (Није побеснео. — Прим. УРЕДНИКА).

И, колико год се млади Џ. С. Хадсон у начелу слагао с овим, мислим да би било лепо да га из учтивости питаш за мишљење.

Наравно, не очекујем хонорар. Ако будеш штампао, исплати сав новац Хадсону.

Твој
Исак Асимов

Драги Џефе,

да ли би ти сметало да причу објавиш као заједнички рад са др Исаком Асимовом, који је извршио неке преправке?

Све најбоље
Џим Бејн

Драги Џиме,

ДА ЛИ БИ МИ СМЕТАЛО? ШАЛИТЕ СЕ? СИГУРНО ДА ПРИСТАЈЕМ!

Ваш почетник
Џеф Хадсон

(Крај пролога)

Вода Њујоршког залива ускомешала се уз снажно клокотање. Магла се усковитлала и разишла, открivши велику металну облину која је вирила из воде. Морнарица, Обалска стража и њујоршка полиција појуриле су да испитају ствар. Када се магла потпуно разишла, ваздухопловство и телевизијске станице снимили су призор из ваздуха.

Сјајна метална облина полако се издигла а онда је, благо се накренувши, нагло потонула у залив. Пентагон није знао шта да мисли, али је уверавао народ да нису Руси.

Тада се догодило. Као да се у дубини нешто откачило, облина се издигла у ваздух. Затим су из таласа изронила два ивичника за подешавање маргина, а потом је нагло читава ствар изишла на светлост дана. Вода се слила са ваљка и, преко облине која је представљала предњи део склопа, пала на тастатуру цурећи са ње у многобројним слаповима. Обасјана сунцем усред залива стајала је џиновска писаћа машина. Огромна слова издигла су се према небу и почела да трескају по хартији; притиснут је табулатор и ваљак је појурио као луд претуривши Кип слободе. На полеђини џиновске машине биле су утиснуте речи: „Најплоднији писац на свету — или пропаст!" А по диркама тастатуре — тек сада се приметило — скакао је као помахнитао др Исак Асимов.

Председник је био ван себе од беса.

Издавач др Асимова био је пресрећан.

Јавност је пала у хистерију.

У међувремену др Асимов настављао је да куца по бескрајном листу хартије широком сто метара који као да је настајао у самој машини. Штавише, и сама машина као да је била способна за регенерацију — ни у једном тренутку није јој устребала замена неког дела. То се односило и на др Асимова. Једино објашњење тајанственог рада велике писаће машине био је дугачак електрични кабл који је извиривао из ње и нестајао у Атлантском океану.

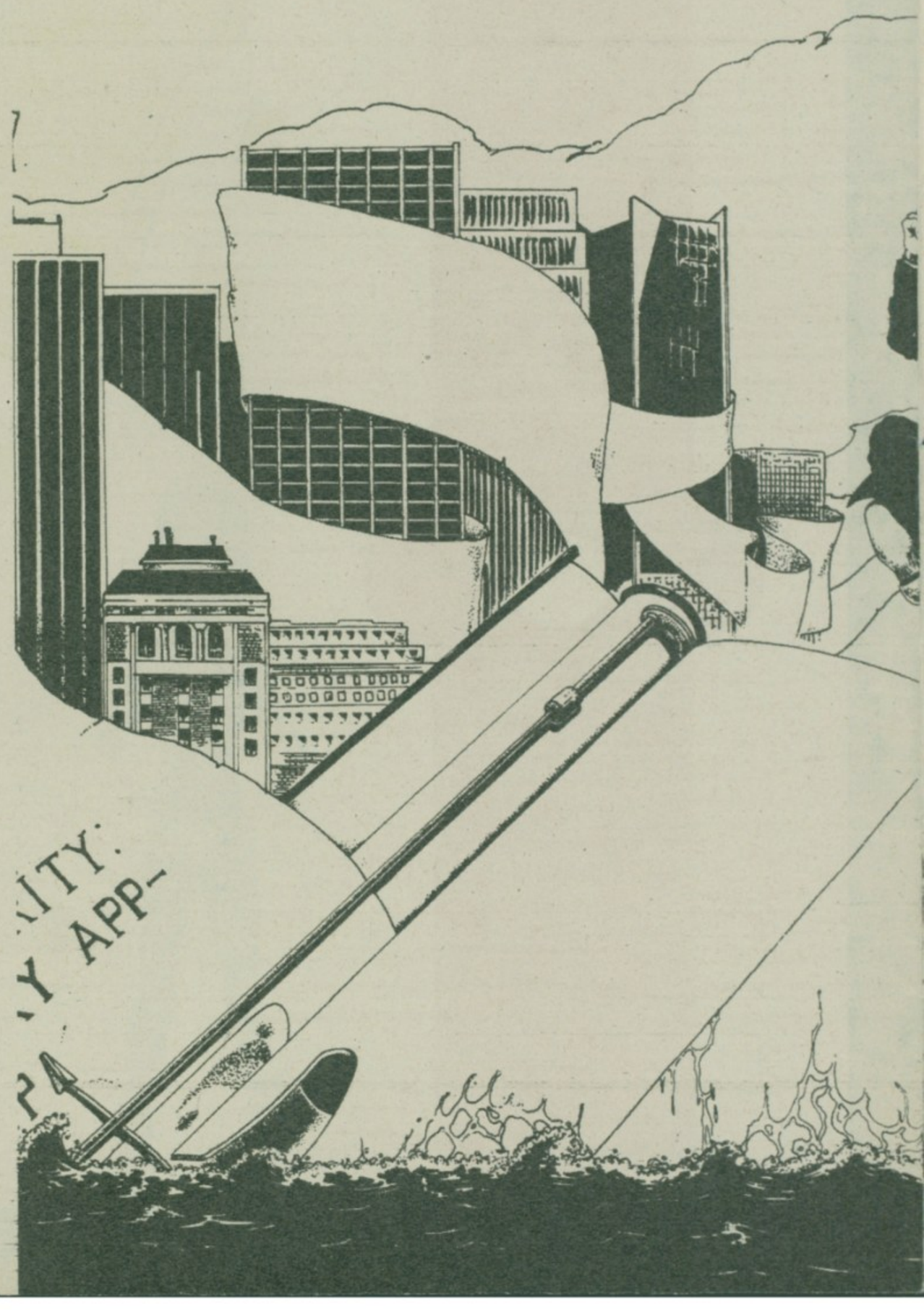
Исак је куцао двадесет четири сата дневно. Његов огроман рукопис већ је закрчио Њујоршку луку и сада се гомилао на обали увијајући се око докова, умотавајући зграде у пакете и прекривајући улице. Папир као да је био неподеriв. Слова се нису размазивала нити брисала. Читаве гомиле људи ходале су папирним плочницима читајући без даха.

Било је ту текстова на сваку тему која се да замислити: из области науке (нова теорија релативности), хумора (град Њујорк готово је поумирао од смеха) и књижевне прозе (нова трилогија — наравно, научнофантастична).

Градоначелник је сео у чамац и одвеслао до Асимова да га приволи да направи паузу. Исак га је саслушао, ударио G, узверао се преко Y, U и I и ударио O. Онда је испричао градоначелнику виц и наставио са радом.

Разни други функционери одвеслали су да га убеђују, али без успеха. Пријатељи и родбина, колеге научници и писци, сви су узалуд покушавали. Понуђене су му и огромне своте новца да престане с радом, али он није ни трепнуо.

Чланови Удружења америчких писаца научне фантастике запретили су да ће колективно напус-

тити професију. Није вредело. Светска научнофантастична конвенција понудила му је специјалну награду „Хуго“ као „највећем и најплоднијем писцу на свету и најсимпатичнијем момку у космосу“.

— Којешта — рекао је на то Асимов.

Сада је чудовишни рукопис већ био прекрио читаву државу Њујорк као дебео слој снега — ефекат је био најзанимљивији на Нијагариним водопадима — затим прешао језеро Ири (шта га је могло зауставити ако то није?) и дословно везао Детроит у чвор.

Отприлике у то време уз силну тутњаву и пљуштање из Залива Сан Франциска изронила је још једна циновска писаћа машина.

Када су се слегле распршене капљице, указала се прилика Роберта Силверберга. Тамни сјај блистао му је у очима, а са дуге косе и браде цедила му се вода. У руци је држао дугачку мотку. Објаснио је — и приказао — како ће, скачући помоћу мотке са дирке на дирку, претећи Асимова.

И ова машина лупала је двадесет четири сата дневно избацујући километре неуништивог рукописа. Овога пута на удару ваљка нашао се чувени мост преко Залива Сан Франциска.

Тако је почела велика трка. Американци, спортски народ, претворили су се у навијаче. Напуштени су покушаји да се такмичари одврате од посла — највиша почаст ионако је већ безуспешно понуђена Асимову. Али, зато су пљуштале скромније почасти којима је јавност изражавала привржености једном или другом такмичару. Силверберг је проглашен за „најбоље одевеног писца научне фантастике“. Асимов је одбио председнички положај. Ниједан ни други нису свему томе поклањали ни најмању пажњу већ су настављали да куцају махнитом брзином. Да би још више убрзао производњу, Асимов је смислио тарзанско решење помоћу кога се конопцима као лијанама пребацивао с дирке на дирку. Али, радећи на томе изгубио је драгоцено време које је Силверберг, захваљујући свом изванредном систему с мотком, врло добро користио.

Рукопис Асимова сада је прешао Мисисипи и затрпавао је планину Рашмор. Сивербергов је, после извесних тешкоћа у Великом Кањону, освајао Велике равнице.

А онда су рукописи из непознатог разлога променили курс и кренули један према другом. Израчунато је да ће до судара доћи у Небраски. Положене су многе опкладе у исход овог сусрета духова. Питање је гласило: „Ко је јачи?“

Издавачи су, користећи бесплатан публицитет, стално изнова штампали и прештампавали — испражњене књижаре непрекидно су тражиле још. Основани су клубови љубитеља који су делили вештачке браде и перике „а ла Силверберг“. Љубитељи Асимова углавном су се маскирали у роботе.

Алтернативни крај »Посластице за издавача«

Дошао је велики дан. Две папирне змије пришле су једна другој, подигле главе и умотале се једна око друге.

Један дан остале су тако уплетене, док се испод њих гомилало још хартије. Потом су се отргле једна од друге и свака је од молекула ваздуха у својој околини направила још по један свитак хартије.

Репортери су испустили микрофоне.

Владини агенти испустили су уређаје за прислушкивање.

Америчка јавност колективно је зинула.

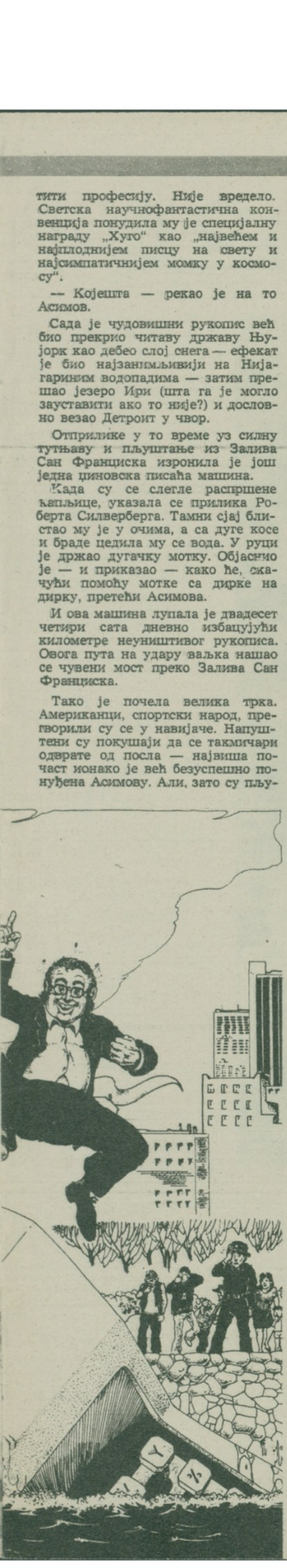
Новонастали свици такође су се умотали један око другог а и тако остали пар дана. Затим су се отргли и створили — још два.

На Атлантику и на Пацифику, два бескрајна листа папира ишчупала су се из својих машина уз заглушујуће цепање. Слова су громогласно шкљоцнула и укочила се. Асимов је, гунђајући, пао на леђа. Силверберг је, проклињући, тресnuо потрбушке.

У Небраски, свици хартије пуни текста наставили су да се спајају, раздвајају и множе. Чудовиштима више нису били потребни њихови Франкенштајни.

Према прогнози НАСЕ за мање од два месеца хартија ће прекрити читаву Земљу. Можда ће онда посегнути за Месецом.

(НАКНАДНА ОПАСКА ДР АСИМОВА: „БОБ КАЖЕ ДА СЕ ПОВУКАО ИЗ ТРКЕ, АЛИ ЈА ЈОШ ГУРАМ!“)

укрштене речи

НАДЕЖДА ПЕТРОВИЋ

Из родног Чачка Надежда Петровић (1873—1915) је као врло млада стигла у Минхен а затим у Париз да би савладала школу сликања и упознала не само дела старих мајстора него савремена ликовна стремљења. Снажан оригиналан израз и ванредно богатство у колориту убрзо су јој прибавили место најбоље српске сликарке. Међутим, она се није задовољавала само кичицом и штафелајом, била је и добар писац, веома активан друштвени радник са снажним утицајем на своју средину. Као добровољна болничарка умрла је у Ваљеву за време првог светског рата. Наслове њених шест слика потребно је уписати испод **бројева, 1, 2, 3, 4, 5. и 6!**

АУТОР ВЕ-МАК	1	ДУЖЕ КУВАТИ	2	ЈЕДНА ЕЛЕКТРОДА	ПРВИ ПАДЕЖ	"ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" СТОЛЕЋЕ / НАГОТАВАТИ	КУВАНО ПОВРКЕ	ФИГУРА У КАДРИЛУ	КИРИЛИЧИН ИВО
ГРАД У КИНИ	С	ЖУ	Ц	А	Н		В	Е	К
ВОЂЕЊЕ КУЋНИХ ПОСЛОВА (МН.)	Е	К	О	Ч	О	Ч	А	Т	Ч
МЕСТО У ЦРНОЈ ГОРИ	С	Ч	Т	О	Ч	О	Р	Е	ПРВАК
ИЗНОСИТИ НЕШТО КАО ТВРДЊУ	Т	В	Р	Ђ	Ч	Т	Ч	ИСТИ САМОРЕЗАЧ	А
МЕСТО У СЛОВЕНИЈИ	Р	А	Ђ	А	Н	А	В	А	С
ИМЕ ГЛУМИЦЕ РИНВ	Ч	Т	А	ЗАВРШЕТАК ТЧВ. КОМАДА / ПТИЦЕ БЕЗ ДОМОВИНЕ	А	Т	О	3	4
С	Ж	Ч	Ш	А	Т	Ч	ЗНАК ЗА ОПОВО / ГРАД У ФРАНЦ.	Т	Б
ФОТОГРАФИСАТИ / ФОСФОР	Т	ДРЕВНИ ГРАД У ФЕНИКИЈИ	3, 14... / 5	Т	Ч	ОСТРВЉЕ КРАЈ НОВЕ ГВИНЕЈЕ	А	Р	Ж
ТОК-СИН	О	Т	Р	О	В	ТУШКО ИМЕ / АМЕРИЧКИ ИСТОРИЧАР	В	Ч	Я
НОВЧАНА ЈЕДИНИЦА КАМПУЧИЈЕ	Р	Ч	Е	Л	ХИТРО, ЖУРНО	Б	Р	З	О
ЗАВРШИТИ	Т	Р	С	Ч	Т	Ч	Р. Њ. / РАЗРЕД КИЧМЕЊАКА	Р	Њ
"РАДИЈУС". / КРАСНИ, ДИВНИ	Р	НЕОДИЈУТ / 6	Н	Д	ГРЧКИ БОГ РАТА / ФЛУОР				
Л	Е	Т	Ч	ИТЕ СИНАТРЕ / ВРСТА КРЕЧЊАКА	Ф	Р	Е	Н	К
ТАКТИЧЕЊЕ У БРЗИНИ		Р			ДУШАН ПОПОВИЋ / ЛОНОС	Д	Т	АМПЕР / ПРОТИВОТРОВ	С
ПРОИЗВОЂАЧИ СОДА-ВОДЕ	"ЕАСТ" / РИТСКИ БОГ СМРТИ	Е	Ф. ЂЕАК / ШВАЈЦ. НОВИНС. АГЕНЦИЈА	Ф	Д	НАПРАВА ЗА ТУШИРАЊЕ	Ч	Ж	Ш
С	О	Д	А	Р	Ч	ГРАД У КИНИ / УРОШЕВАЦ	Ч	Ч	Ч
ТРЕЖЊИ-ЦА (МЕД.)	Р	Е	Т	Ч	К	Ж	Љ	Ж	Ш
ДРЖАВА У СРЕДЊОЈ АМЕРИЦИ	К	О	С	Т	А	Р	Л	К	А

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ПОПОРАВНО: К, асамблеја, варалица, амалин, НС, Анди, и, то, Ада, Ук, цунами, Аза, ритер, унг, недорастао, балити, К, ул, Киркук, Афида, алка, Али, Окер, ланци, Осп, А, А, лопата, боме, Паан, ивичаст, а, лет, серум, ян, цигара.

РЕПРОДУКЦИЈЕ ПОРТРЕТА

ЈОСИПА БРОЗА ТИТА

Аутор:

Божидар Јакац, 1943.

Формат: 24 × 32
Цена: **са рамом 480.—**
без рама 300.—

Аутор:

Мило Милуновић, 1948.

Формат: 67 × 95
Цена: **са рамом 1.050.—**
без рама 700.—

Формат: 48 × 68
Цена: **са рамом 850.—**
без рама 550.—

Аутор:

Сафет Зец, 1979.

Формат: 67 × 74
Цена: **са рамом 1.050.—,**
без рама 700.—

Формат: 48 × 53
Цена: **са рамом 850.—,**
без рама 550.—

Формат: 24 × 27
Цена: **са рамом 480.—,**
без рама 300.—

Аутор:

Габријел Ступица, 1948.

Формат: 67 × 86
Цена: **са рамом 1.050.—,**
без рама 700.—

Формат: 48 × 62
Цена: **са рамом 850.—,**
без рама 550.—

Заједничко издање:
„РАД" — Београд
„ДЕЛО" — Љубљана

„РАД" — ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12, тел: 011/404-765 и 339-996

НАРУЏБЕНИЦА — ПЗ/52

Поручујем следеће репродукције портрета **Јосипа Броза Тита** (уписати количину, име и презиме аутора, формат и цену):

Ком.	Репродукције аутора	Формат	Цена	Износ

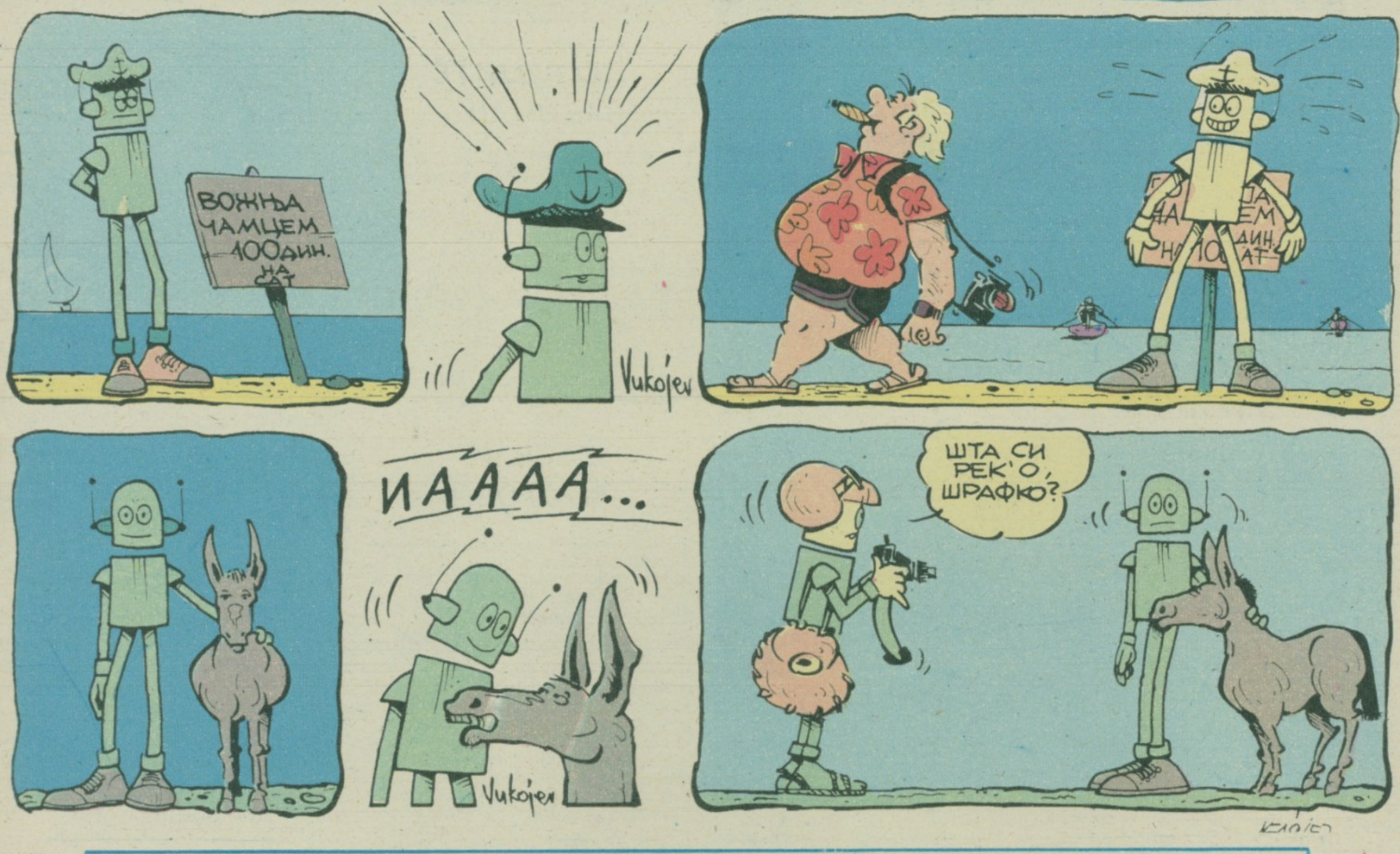
Вредност поручених репродукција уплаћује се у року од 15 дана по пријему, ако је поручилац радна организација и сл. Индивидуални купци плаћају поузећем (приликом преузимања од поште).

(Поручилац)

(Поштански број, место и адреса)

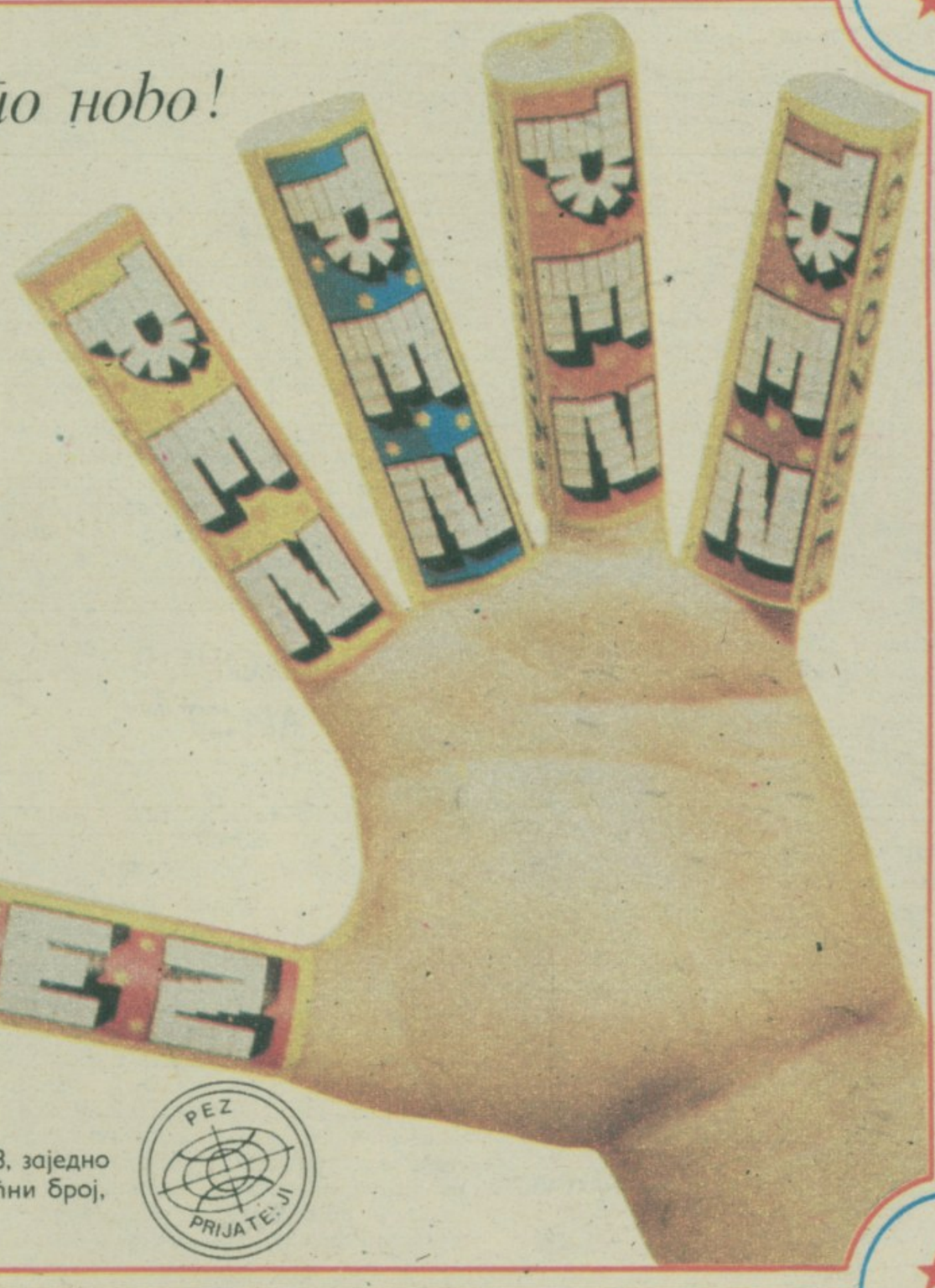
(Датум) (М. П.) (Потпис поручиоца)

ШРАФКО

Код PEZ*-а је увек нешто ново!*

Ако радо узимаш PEZ *бомбоне*
и играш се PEZ *фигурицама,*
пошаљи нам 5 омотница
PEZ *бомбона, а ми ћемо*
ти послати леву PEZ *књижицу.*
Као пријатељ PEZ *-а користићеш*
све погодности које ћемо ти
нудити из месеца у месец.
Читај сваког петка
на овом месту о новостима
за пријатеље PEZ *-а*

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

Kolinska

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ", 61111 — ЉУБЉАНА, п.п. 8, заједно са твојим подацима. (Име и презиме, улица, кућни број, место и поштански број)

PEZ PRIJATELJI

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ДОПУНА ЗА ВЕЛИМИРА

Као наставнику међународних односа, међународног права и политичке историје често ми се обраћају ученици и студенти из Илице с молбом за разјашњавање извесних питања из српске историје, те су тако и ових дана дошли код мене с „Политикиним забавником" број 1533 од 15. маја 1981. постављајући ми питања о тексту „Лето у Рогашкој Слатини", страна 13.

Пошто је текст непотпун, морао сам да га допуним и о томе вас извештавам да би се тачно знале историјске чињенице. Тако у ПОМЕНИКУ од М. Милићевића, Београд 1959. СКЗ, стр. 252—257 ето произлази да је право презиме књаза Милоша — ТЕОДОРОВИЋ, док је презиме ОБРЕНОВИЋ узето према првом браку његове мајке ВИШЊЕ, као и из поштовања према погинулом полубрату — војводи МИЛАНУ ОБРЕНОВИЋУ.

Сходно томе, и књаз МИХАИЛО своме ванбрачном сину ВЕЛИМИРУ даје презиме ТЕОДОРОВИЋ, према свом рођеном деди Теодору Михаиловићу, а не према презимену сликара Стеве Тодоровића у својству Велимировог старатеља.

Што се тиче УНИВЕРЗИТЕТСКОГ ФОНДА он се према свом ОСНИВАЧУ зва(о) ВЕЛИМИРИЈАНУМ, а по угледу на ТЕКЕЛИЈАНУМ, заслужног добротвора и једног од оснивача МАТИЦЕ СРПСКЕ — САВЕ ТЕКЕЛИЈЕ. У знак захвалности своме добротвору Београдски универзитет подигао је на НОВОМ ГРОБЉУ у Рузвелтовој улици КАПЕЛУ на којој горе на врху стоји натпис ВЕЛИМИР МИХАИЛА ТЕОДОРОВИЋ.

Капела се налази у старој АЛЕЈИ ВЕЛИКАНА, преко пута и на средокрађи линије: СПОМЕНИКА ВОЈВОДИ МИШИЋУ и ПОГИНУЛОМ ВОЈНИКУ РАДОЈЛОВИЋУ, односно до СПОМЕНИКА ПОГИНУЛОМ ГЕНЕРАЛУ МИХАИЛУ КОВАЧЕВИЋУ убијеном од бугарских фашиста у Штипу 1928. год.

Капела је веома пропала, обрасла украсном пузавицом која прикрива право стање, па сматрамо да Београдски универзитет треба да води рачуно о свом добротвору — оснивачу ВЕЛИМИРИЈАНУМА.

С најдубљим поштовањем
Унив. проф. др
Станиша Н. Костић
41000 Загреб
Илица 19/I, тел. 441-189

САМО ОБРНУТО

Веома бих желела да имам пеге али накако не знам како да их „направим". Можеш ли да ми помогнеш?

Сузи,
Лесковац

Пишем ти јер се надам да ћеш ми помоћи: желела бих да имам пеге али не знам како то да постигнем. Знаш ли ти?

Лела,
Београд

Већина девојчица и девојака које имају пеге хтела би пошто-пото да се реше њих и не престају да трагају за кремом којом би могле да их одстране, а ви желите — супротно. Међутим, исто онако како не постоји крема којом се пеге уклањају, не постоји ни она којом би могле да се „изазову". Зато вам преостаје један једини начин да дођете до њих, да их — нацртате. Наравно, морате да водите рачуна да шминка коју употребите буде веома квалитетна како се ваше пегице не би одмах избрисале.

ЈАВОРОВ ЛИСТ

Молила бих те да ми одговориш на следеће питање: шта се налази на канадској застави — канадски храст, јавор или канадска топола?

Ивана Јовановић
Нови Београд

Канада, држава у Северној Америци која се простире на 9 милиона и 976 139 квадратних километара, на својој застави има јаворов лист. Није ни чудо јер је дрво јаворово симбол земље коју насељава преко 23 милиона становника поглавито британског и француског порекла. Мада је Канада по богатству у четинарским шумама на другом месту у свету, одмах иза Совјетског Савеза, јавор је дрво које на застави представља ову земљу.

ПОМОЗИТЕ ЗАВИЧАЈУ!

Пре годину дана у Бачкој Паланци у оквиру Народне библиотеке „Вељко Петровић" почело је са радом одељење завичајне збирке. Задатак овог одељења је да прикупља разне материјале као што су књиге, листови, часописи, билтени, плакати, леци, фотографије са подручја југозападне Бачке. Зато молим све читаоце који поседују било какав материјал да га пошаљу на адресу: Ђуро Краљ, Трг братства и јединства 30, 21400 Бачка Паланка.

ДЕБЕЛИ ЛИСТОВИ

Молим те да ми одговориш на ово питање јер мислим да оно не мучи само мене. Интересује ме шта да радим и како да се решим дебелих листова на ногама?

Катарина,
Београд

Једини савет који можемо да ти дамо је да се што више бавиш пливањем, то ти свакако неће бити проблем јер у Београду постоји више базена који раде током целе године, и да не мислиш на своје листове. Јер, са даљим растом и развојем мењаће се и изглед твојих ногу, па ћеш за коју годину вероватно бити сасвим задовољна њима. Уосталом, мало је девојака које могу да се похвале идеалним ногама а ту су и панталоне и дугачке хаљине које су модерне.

ЗАШТО САМО МУШКАРЦИ?

Желела бих да те питам због чега жене не могу да свирају трубу? А ја бих управо то хтела. Мој тата се са овом жељом уопште не слаже јер каже да труба није за жену, ја, међутим, никако не могу да схватим због чега би само мушкарци свирали тај инструмент. Да ли постоји могућност да ипак научим да свирам трубу упркос томе што мој тата до сада није видео ниједну жену трубача?

Марија Радуловић,
Трстеник

Труба није искључиво резервисана за мушкарце: ако ти то твоја конституција дозвољава, односно имаш довољан капацитет плућа, заиста нема разлога да не научиш да свираш овај инструмент. У музичкој школи „Мокрањац" у Београду рекли су нам да су имали ученицу која је веома успешно завршила тромбон, инструмент који захтева веће физичке напоре од трубе.

КОЛИКО КОШТАЈУ ПОДВАЛЕ?

Дугогодишњи сам читалац „Забавника", али вам до сада нисам писао. Не бих то вјероватно ни сада учинио кад бих знао коме другом да се обратим: наиме, интересује ме назив неког листа намијењеног радио-техничарима и адреса његовог издавача. Узгред бих ти предложио да и „Забавник" посвети мало простора радио-техници јер мислим да она занима велики број читалаца. Имам још једну молбу: желио бих сазнати колико кошта књига „Подвале, обмане и заблуде у свијету науке" Миливоја Чатиповића као и адресу издавача?

Читалац из Тузле

Савез радио-аматера Југославије, Булевар револуције 44 у Београду издаје месечник „Радио-аматер". Примерак кошта 40 динара. Претплату на овај часопис можеш да извршиш на жиро-рачун 60801-603--15213. „Техничка књига", 7. јула 36, Београд. Не заборави да напоменеш на који се часопис претплаћујеш!

Књигу „Подвале, обмане и заблуде у свијету науке" издала је „Школска књига" из Загреба која се налази у Масариковој улици 28. Цена књиге је 250 динара и вероватно може да се нађе и у књижарама у твом граду.

У ПРЕВОДУ ДОМИЦЕЉА

Обожавам Битлсе, па те молим да ми кажеш где могу да купим неку књигу о њима? Интересује ме и цена?

Александар Илић,
III булевар 132/25
Нови Београд

У „Салону књига" у Цетињској 6 у Београду можеш да купиш прву ауторизовану биографију твојих љубимаца штампану на словеначком језику у два тома. Са енглеског је превео Томаж Домицељ. Наслов књиге је „Битлси" а написао је Хантер Дејвис. Цена је 480 динара.

КАПЕ ЗА ВАТЕРПОЛИСТЕ

Молио бих те да ми одговориш где могу да купим или наручим капу за ватерполо?

Саша Јанићијевић,
Народног фронта 23/I
Светозарево

Специјалне капе које користе ватерполисти за сада могу да се набаве само у иностранству рецимо, у Италији али и у било којој другој западној земљи. Има их и у Мађарској. Тако ти не преостаје ништа друго него да се, као уосталом и ватерполо клубови, снађеш, односно замолиш неког ко путује у иностранство да ти је донесе.

У Ватерполо савезу Југославије сазнали смо да ће можда фабрика „Зеленгора“, која иначе производи спортску опрему по лиценци чувене америчке марке „Спидо“, ускоро почети да прави и капе за ватерполисте.

14 ПУТА ПРВИ!

Молим вас да ми кажете колико је пута ФК „Сарајево“ био на првом месту а колико пута „Црвена звезда“?

Ајдин Парвић
Драге Лукића 36
Љубија

ФК „Сарајево“ био је првак Југославије једном и то у сезони 1966/67. „Црвена звезда“ освојила је, са овогодишњом, 14 титула првака Југославије и то: 1951, 1952/53, 1955/56, 1956/57, 1958/59, 1959/60, 1963/64, 1967/68, 1968/69, 1969/70, 1972//73, 1976/77, 1979/80 И 1980/81.

ЧЛАН БИБЛИОТЕКЕ

Имам 16 година, идем у II разред усмереног образовања и интересује ме да ли бих могла да постанем члан Народне библиотеке СР Србије и каква је процедура?

М. Марић
11000 Београд

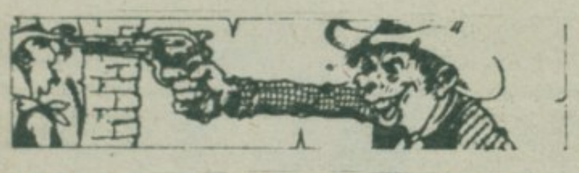
Да би постала члан Народне библиотеке СР Србије, потребно је да одеш у Библиотеку, на увид даш личну карту и платиш чланарину од 50 динара за текућу календарску годину, односно чланска карта ти, засад, важи од 1. јануара текуће године до 1. јануара наредне године. Није много кад се зна какво благо поседује ова, најбогатија библиотека у СФРЈ.

КАЛИБАР НИЈЕ ВАЖАН

Молимо те да нас обавестиш где може да се набави неки стари колт, није важно ког калибра?

Жарко Ђурашковић и Жељко Јовановић
Пере Сегединца 19/11
Београд

Покушајте у некој продавници комисионе робе! Док их ви обилазите, надамо се да ће вам се мо-

жда јавити и неко од наших читалаца уколико има неки колт вишка.

АМЕРИЧКИ ГОРКИ

Реци ми ко је био Џек Лондон и чиме се бавио?

Тончи Друшковић
Рачишће, о. Корчула

Џек Лондон (1876—1916), чије је право име Џон Грифит, знаменити је амерички књижевник и социјалист. Пут до епитета једног од најбољих пера америчког континента није био нимало лак. У младости разносач леда, продавац новина, морнар, ложач у електричној централи, фабрички радник, Лондон много путује и „на лицу места упознаје се са људима „са дна“ који касније постају јунаци његових романа и приповедака.

Учесник у походу армије незапослених на Вашингтон, слепи путник, копач злата у Клондкеју, говорник на социјалистичким зборовима, ратни дописник из руско-јапанског рата, Џек Лондон је маштао о револуцији, читао Дарвина, Маркса, Ничеа, тражио јунаке који се не мире с околностима у којима живе, већ препреке савлађују борбом и снагом воље. Читав његов живот је заправо писање — прву приповетку „Тајфун на јапанској обали“, објавио је још у школи — с осећањем дубоке симпатије за потлачене и презрене, за људе „са дна“ због чега је и назван „амерички Горки“.

Аутор око 50 књига приповедака и романа у историји књижевности остаће упамћен пре свега по својим незаборавним делима: „Гвоздена пета“, пророчка визија фашизма у свету, „Мартин Идн“ (недавно је на нашој телевизији приказана серија са истоименим насловом), „Људи са понора“, „Краљ алкохола, „Цери острвљанин“, „Зов дивљине“ ...

ПОКУШАЈ У МУЗЕЈУ

Хтела бих да те замолим за нешто: пронашла сам бакарни новчић који је по мом мишљењу веома стар. То сам закључила на основу тога што је веома примитивно кован. С једне стране уграви-рана је нека глава, претпостављам неког цара или тако неке личности, а с друге само шара. У средини новчића је рупица. Верујем да је новчић из византијског периода, па те молим да објавиш адресу неког нумизматичког музеја у нашој земљи. Интересује ме и да ли овај новчић има неку вредност?

Читатељка из Ђевђелије

На основу описа који си нам послала не можемо да проценимо да ли и колико вреди новчић који си пронашла. Најбоље је да га однесеш на процену у неки музеј, рецимо Археолошки музеј Македоније који се налази у Чурчијској улици бб у Скопљу.

МИНИБАЈК

Пишем вам у нади да ћете ми одговорити: интересује ме где бих могла да набавим оне мале моторе са широким гумама и да ли за њих треба возачка дозвола?

Вера Кошутић
Нови Сад

Минибајк, који те интересује, не може да се набави у нашој земљи већ само у иностранству. За њега, уколико не постиже већу брзину од 50 km/h, није потребна возачка дозвола: довољна је потврда о познавању саобраћајних прописа. Међутим, њу не можеш да добијеш ако немаш пуних 14 година.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Ко од читалаца Забавника поседује модел аутомобила „хонда прелуди“ нека ми га пошаље, а ја му заузврат нудим модел другог аутомобила, салвете или слично. Ако је модел већи, дајем 7 значака, за мањи 5. **Дубравко Штефек, 41240 Доња Стубица, Матеначка бб**

Обожавателька сам Роберта Редфорда и сакупљам све о њему, те молим читаоце да ми помогну. Узвраћам по договору. **Блаженка Римац, 54000 Осијек, А. Б. Симића 25**

Сви они који ми пошаљу било какву налепницу добиће од мене разгледницу мога града. **Дарко Стипић, 24000 Суботица, Б. Шарчевића 28**

РЕШЕЊЕ ГРАФОЛОШКОГ ТЕСТА са стр. 13.

A. 16 Шопен
B. 17 Чарлс Дикенс
C. 22 Наполеон
D. 7 Пушкин
E. 11 Марија Стјуарт
F. 20 Кристофор Колумбо
G. 18 Иван Грозни
H. 4 Артуро Тосканини
I. 21 Бајрон
J. 15 Адолф Хитлер
K. 6 Тулуз-Лотрек
L. 12 Шарл де Гол
M. 9 Ричард Никсон
N. 2 Леонардо да Винчи (потпис левом руком тзв. огледалско писмо)
O. 8 Мусолини
P. 14 Дега
Q 24. А. Г. Матош
R. 1 Микеланђело
S. 3 Џон Ф. Кенеди
T. 23 барон Манфред фон Рихтхофен
U. 19 Пикасо
V. 13 Фројд
W. 5. сер Волтер Рали
X. 10 Вилјем Шекспир

Уколико сте имали од 18 до 21 тачан одговор, постигли сте врло добар успех: 22 до 24 тачна одговора — графолошки сте експерт!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:
Ђорђе Радишић (председник), Драгослав Антић, Добривоје Арсић, Драгомир Вуксановић, Неда Живковић, Радомир Животић, Олга Јанковић, Живорад Љубичић, Војислав Марјановић, др Иван Николић, Петар Петровић, Снежана Стаменковић (потпредседник), Јелисавета Сурудић, Невзад Худаверди.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT DISNEY

МИКИ

...И ОВО САМ ЗАВРШИО.. ИДЕМ САД ПО МИНИ!

ПОШТА

ИМАМ ЈОШ ВРЕМЕНА ДА ПОЈЕДЕМ ПАР ВИРШЛИ...

ВИРШЛЕ КОБАСИЦЕ

ТАЧНО, ДВА! САД ЋЕ МИНИ...

ОХ...ПА ОНА ЈОШ ПРОБА ШЕШИРЕ!

БУТИК „1001 НОЋ"

ДА МАЛО ПРОЦУЊАМ ДОК МИНИ БУДЕ ГОТОВА!

КЊИЖАРА

ЈОШ НЕМА МИКИЈА...ДА ГА ПРИЧЕКАМ УНУТРА!

БУТИК „1001 НОЋ"

Distributed by King Features Syndicate.

ЗАБОГА! ПА ОНА САД ПРОБА ХАЉИНЕ!?

БУТИК „1001 НОЋ"

ДА МАЛО ПОГЛЕДАМ ИЗЛОГЕ...

Copyright © 1961 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ТАЧНО ТРИ! ВАЉДА ЈЕ ГОТОВА?

ЕВО ТЕ, НАЈЗАД...

ПА ГДЕ СИ ДОСАД?

ДОК САМ ТЕ ЧЕКАЛА, КУПИЛА САМ ЧИТАВО БРДО НЕПОТРЕБНИХ СТВАРИ!

4-12

1349/60